

NAANA Musa takada káaku

Adamu 1:1-5:32

Nuu 6:1-11:32

Ibraĩ 12:1-20:18

Isaaku 21:1-26:35

Yakubu 27:1-36:43

Yusufu 37:1-50:26

Anduna naana

¹ À káaku Luda musu kōn tɔtɛo kè.

² Guu da pãme à kekɛnaro, gusiaa bé à da ísiaala, ben Luda Nini e yàa paa í pìla.

³ Ben Luda bè: Guu pu! Ben guu pù.

⁴ À è gupuraa pì maa, ben à gupuraa kèkōa kōn gusiaao.

⁵ À tó kpà gupuraane fáantɛ, gusiaa sō gwāāvī. Guu sì guu dò, à gurɔ káakun gwe.

⁶ Ben Luda bè: Bàtuma gō kú ínɔ dagura le à í pìnɔ kèkōa.

⁷ Ben à bàtuma kè le, à í kè kú bàtuma gĩzĩ kèkōa kōn í kè kú à musuo.

⁸ Ben à tó kpà bàtuma pìnɛ ludambɛ. Guu sì guu dò, à gurɔ plaadeen gwe.

⁹ Ben Luda bè: Í kè kú gĩzĩ kakōa gu dōnkōn, gukori bɔ. Ben à kè le.

¹⁰ À tó kpà gukori pìnɛ tɔtɛ, ben à tó kpà í kè kàkōaanɛ ísiaa. Ben à è à kè maa.

¹¹ Ben Luda bè: Lánɔ bɔɛ tɔtɛ kōn sè wéedeeno kōn lí nédeeno, baade kōn a boriio. Ben à kè le,

¹² lánɔ bɔɛ tɔtɛ kōn sè wéedeeno kōn lí nédeeno, baade kōn a boriio. Ben Ludaa è à kè maa.

13 Guu sɪ guu dɔ, à gurɔ aagɔdeen gwe.

14 Ben Luda bè: Pó gupurinɔ gɔ kú musu aɔgɔ fãantɛ kɛkɔa kɔn gwãavĩo, aɔgɔ wɛ̀ sèedanɔ kɔn gurɔɔnɔ kɔn wɛ̀nɔ ɔɔaɦnɛ.

15 Aɔgɔ de pó gupurinɔ ũ musu ɛ wàgɔ anduna puu. Ben à kè ɛ.

16 À pó gupuri ìsinɔ kè mèn plaa, à kè gbãaa ègɔ kí blee fãantɛ, à kè buse ègɔ kí blee gwãavĩ. À sɔsɔnɛnɔ kè dɔ.

17 À ní pépe musu ɛ aɔgɔ anduna puu

18 aɔgɔ kí blee fãantɛ kɔn gwãavĩo, aɔgɔ gupura kɛkɔa kɔn gusiaao. Ben à è à kè maa.

19 Guu sɪ guu dɔ, à gurɔ siigɔdeen gwe.

20 Ben Luda bè: Pó wɛ̀ndideenɔ í pa yélele, bãanɔ dagula musu aɔgɔ vĩaa bātumaa.

21 Ben à pó wɛ̀ndidee kè aɔ̀è lili o í guunɔ kè kɔn kpò gbɛ̀ntɛnɔ píngi, baade kɔn a boriio. À bãanɔ kè píngi dɔ, baade kɔn a boriio. Ben à è à kè maa.

22 À aubarika dàngu à bè, aɔgɔ né ii aɔgɔ kɔɔ, kpònɔ ísɪaa pa, bãanɔ kɔ tɔɔɛ.

23 Guu sɪ guu dɔ, à gurɔ sɔɔrodeen gwe.

24 Ben Luda bè: Pó wɛ̀ndideenɔ bɔɛ tɔɔɛa, pókãdeenɔ kɔn pótãa'onkuseanɔ kɔn nòbɔsɛ̀tɛnɔ, baade kɔn a boriio. Ben à kè ɛ.

25 Luda nòbɔsɛ̀tɛnɔ kè baade kɔn a boriio. À pókãdeenɔ kè baade kɔn a boriio. À pótãa'onkuseanɔ kè baade kɔn a boriio. Ben à è à kè maa.

26 Ben Luda bè: Wà gbɛ̀ntee ke wa taka ũ, aɔgɔ de wa bà, aɔgɔ kí blee kpònɔa kɔn bãanɔ kɔn pókãdeenɔ kɔn nòbɔsɛ̀tɛnɔ kɔn pótãa'onkuseanɔ píngi.

27 Ben Luda gbēntee kè a zīnda taka ũ. À zīnda takan à n̄ ké à ũ. À n̄ ké gōgbē kōn nōgbēo.

28 À aubarika dàngu à bēnne: Àgō né ii àgō kōo à anduna pa àgō gbāaa bleea. Àgō kí blee kpònoa kōn bāano kōn pò wèndidee kè aṣè táa o tótéano píngi.

29 Ben Luda bè: Ma pò wéede kè kú tótéano kpàawa a pòblee ũ píngi kōn lí nédeen píngi.

30 Ma sèn kōn lán kpa pò wèndideenoa píngi n̄ pòblee ũ, nòbno kōn bāano kōn pótáa'onkuseano píngi. Ben à kè le.

31 Luda pò kè à kèn è píngi, à kè maa wásawasa. Guu sì guu dò, à gurō swēdodeen gwe.

2

1 Len Luda musu kōn tótéo kè le kōn n̄ póno píngi.

2 Ai à gurō swēplaadee zī gō ká, à zīi kè èe kee pì yàa. À gurō swēplaadee pìn à kámma bò kōn zīi kè à kèn píngi.

3 Ben à aubarika dà gurō swēplaadee pìn à diè a pò ũ, kè zī been à kámma bò kōn zīi kè à kèn píngi yānzi.

Edeni swadako

4 Musu kōn tótéo naana yān yè. Gurō kè Dii Luda tóté kōn musuo kè,

5 bura pòkee e bōe tótéa kòro, baa sè, zaake Dii Ludaa e tó lou màro, bensō gbēkee kuu à tóté zīi kero.

6 Sukaa bé è kpá andunala, ben è mōdo pisi tótéa píngi.

7 Dii Luda gōgbē í kàsa kōn bùsutio, ben à ĩa wèndidee vù à yīn, ben gōgbē pì gò gbē bēe ũ.

⁸ Dii Luda swadako diè ɔfántɛbɔɛ kpa kè wè be Eɗeni, ben à gɔgbɛ kè à kè pì dà gwe.

⁹ Dii Luda tò lí bori píngi bɛ tɔtɛa. Lí pìnɔɔ maa, bensɔ́ n̄ be blena nna. Lí wɛ̀ndide kú dako pì gura. Lí kè è dɔ̀na maa kɔ̀n à zaaao ínne kú gwe dɔ̀.

¹⁰ Swaa kú Eɗeni ègɔ́ mɔ̀dɔ̀ pisi dako pì. Bɔ̀na gwe à ɔ̀ne kè siigɔ́.

¹¹ À káaku tón Pisɔ́, àmbe à liga Avila b̀suzi píngi. Vura kú b̀su pì guu,

¹² vura pì maa. Gbè b̀ɛdeenɔɔ kú gwe dɔ̀.

¹³ Swaa pì ɔ̀ne plaade tón Giɔ́, à liga Kusu b̀suzi píngi.

¹⁴ À ɔ̀ne aagɔ̀de tón Tigiri, à d̀rɔ̀ tà Asiria b̀su ɔ̀fántɛbɔɛ kpa. Swaa pì ɔ̀ne siigɔ̀de tón Yuflati.

¹⁵ Dii Luda gɔ̀gbɛ pì diè Eɗeni dako pì guu lɛ àgɔ́ à zĩ ke àgɔ́ gwaa.

¹⁶ Ben à yā diene à bè: Né fɔ́ n̄ dako pì lí píngi bɛɛ ble,

¹⁷ mɔ̀de n̄ton lí kè è dɔ̀na maa kɔ̀n à zaaao ínne bɛɛ blero. Tó n̄ blè, n gamɛ.

¹⁸ Dii Luda bè: Gɔ̀gbɛ kuuna adoo maaro. Mé d̀nlɛri kɛnɛ à gbɛ̀ndoo ũ.

¹⁹ Ben Dii Luda b̀su kò à ǹbɔ̀nɔ̀ kèo píngi kɔ̀n bāanɔ̀ píngi, ben à m̀n̄yo gɔ̀gbɛ pì kiia lɛ à e dian eé tó kpánnɛ nà. Tó kè gɔ̀gbɛ pì kpà pó wɛ̀ndidee pìnɔ̀ne píngi gɔ́ n̄ tó ũ.

²⁰ Gɔ̀gbɛ pì tó kpà pókādeenɔ̀ne píngi kɔ̀n bāanɔ̀ kɔ̀n ǹbɔ̀sɛ̀tenɔ̀ píngi, mɔ̀de èe d̀nlɛri e n̄ té a gbɛ̀ndoo ũro.

²¹ Ben Dii Luda ī isi dà gɔ̀gbɛ pìla. Kè èe ii oo, ben à à gbàntɛ̀wa mèn doo b̀ò, ben à à mèbaasi tàta a gbèn.

22 Ben à gōgbē gbàntēwa kè à b̀̀ p̀̀ liè nōgbē ũ, ben à g̀̀ao à kiia.

23 Ben gōgbē p̀̀ b̀̀:
Kèki wá b̀̀ ma wá guumε,
à mè s̄̀ b̀̀ ma mè guumε.
Weé à sísi nōgbē,
kè Luda à b̀̀ gōgbē guu yānzi.

24 Beee yānzin gōgbē è a de k̄̀n a dao tó, a s̄̀è nak̄̀sa k̄̀n a nā̀o wà ḡ̀ mè doo ũ.

25 Gōgbē k̄̀n a nā̀o kú b̄̀u n̄̀ plaa n̄̀ píngi, wí s̄̀ è n̄̀ k̄̀ro.

3

Gbēntee kēkōana k̄̀n Ludaο

1 Ml̄̀ bé à m̄̀nafiki v̄̀i de p̀̀ k̄̀ Dii Luda k̄̀nola píngi, ben à nōgbē là à b̀̀: Luda bè àton d̀̀ko p̀̀ lí ke b̄̀εε blenloo?

2 Ben nōgbē wè ml̄̀ p̄̀la à b̀̀: Wé f̄̀ wà d̀̀ko p̀̀ lí b̄̀εε ble,

3 m̄̀de lí k̄̀ kú d̀̀ko p̀̀ gura súusu, Luda bè wàton à b̄̀εε b̄̀ero wàton ɔ kea sero, le wàton garo yānzi.

4 Ben ml̄̀ bènε: É ga sero!

5 Zaake Luda d̄̀ k̄̀ tó á blè, a wéε é k̄̀ é ḡ̀ lán a bà, éḡ̀ à maa d̄̀ k̄̀n à zaaao.

6 Kè nōgbē è lí p̀̀ b̄̀εε maa, bens̄̀ à blena éḡ̀ nna eé tó gbē wéε k̄̀, ben à à b̄̀εε wò à blè. À kp̄̀ a z̄̀aa s̄̀, ben à blè.

7 Ā̀ plaa n̄̀ píngi wéε k̄̀, ben ā̀o d̄̀ sa k̄̀ ā̀o kú b̄̀u. Ben ā̀o gooda lá n̄̀bi wà n̄̀nzi.

8 Kè gōgbē k̄̀n a nā̀o Dii Luda k̄̀i mà èe táa oo d̀̀ko p̀̀ guu uusie, ben ā̀o ùt̄̀enε d̀̀ko p̀̀ lán.

9 Ben Dii Luda lé z̀̀ gōgbēzi à b̀̀: N̄̀ kú máme?

10 À wèàla à bè: Kè ma n kīi mà, ben vīa ma kū kè má kú bŭu yānzi, ben ma ute.

11 Ben Dii Luda à là à bè: Dé bé à ònne ní kú bŭuu? Lí kè ma ginne ò à bεε ble, ní blèn yó?

12 À wèàla à bè: Nɔgbē kè ní kpàma àgō kúmao bé à lí pì bεε kpàma má blè.

13 Ben Dii Luda nɔgbē là à bè: Bóyānzi ní kè lezi? À wèàla à bè: Mlè bé à ma κεκε, ben má blè.

14 Ben Dii Luda bè mlènε:
Kè ní kè ε, négō de láari pó ũ
pókādeenɔ kōn òbɔsētεnɔ té píngi,
n gbεεεn négō gáεε,
bùsutin négō blee ai n wèndi lén.

15 Mé íbetε da mpi kōn nɔgbēo dagura,
n bori kōn à borii dagura.

À borii é n mì wí,
né à gbátoge kēnna.

16 Ben à bè nɔgbēnε:
Mé n òsina wāwāa kaaranne,
négō né ii wāwāao.
N zā nii égō kúmmame,
eégō gbāa vī n musu.

17 Ben à bè gōgbēnε:
Lán n n naō yā mà nà,
lí kè ma ginne ò à bεε blee ní blè,
tɔtε gō láari pó ũ n yānzi,
ɔsi kōn ɔsiion négō póblee en
ai n wèndi lén.

18 Eé lénɔ kōn lá ũkādeenɔ bɔenne,
gbasa ò bura pónɔ ble.

19 Ísimmagaakpana guun né póblee en
ai ò liara ò gē bùsu guu,

zaake gwen ma n bɔn.

Bùsutin n ũ,

né liara ò gɔ̀ bùsuti pì ùmɛ.

²⁰ Adamu tó kpà a naɔnɛ Awau, zaake gbẽ píngi dazimɛ.

²¹ Dii Luda báa uta kè Adamunɛ kɔ̀n à naɔo, ben à dànnɛ.

²² Ben à bè: Gbẽntee à maa kɔ̀n à zaaao dɔ̀ sa, à gò lán wa bà. Wé gínɛ à lí wèndide bɛɛ wo à ble, le àtongò kuu guɔ̀ píngiro yãnzì.

²³ Ben Dii Luda pèa à à bò Eɗeni dàko pì guu. Ben Adamu gàa à tɔ̀tɛ kè Luda à bòn zĩ ke.

²⁴ Kè Dii Luda pèa, ben à kerubunɔ̀ kàe Eɗeni dàko ɔ̀fántɛbɔ̀ɛ kpa, le aɔ̀gò lí wèndide zé dākpa kɔ̀n fɛɛdaa kè èe té kɛɛ èe lieliɛɛo.

4

Kaini kɔ̀n Abilao

¹ Adamu a naɔ Awau dɔ̀ nɔ̀gbẽ ũ, ben à nò sɔ̀ à Kaini ì. Ben à bè: Ma gɔ̀gbẽ ì kɔ̀n Dii gbãaa.

² Ben à à dāaro Abila ì dɔ̀. Abila kè sādāri ũ, Kaini sɔ̀ kè búbari ũ.

³ Zĩkea Kaini mò kɔ̀n a bura pónɔ̀o gbaa ũ Diinɛ.

⁴ Abila sɔ̀ mò kɔ̀n a sãnɛ káaku m̀kpanao. Abila yã kà Diinɛ, ben à à gbaa sɔ̀.

⁵ Kaini sɔ̀ yã e ká Diinero, ben èe à gba síro. Ben Kaini pɔ̀ fè maamaa à uu yàkòtɛ.

⁶ Ben Dii bè Kaininɛ: Bóyãnzì n pɔ̀ fèzi? À kè dia n uu yàkòtɛ?

⁷ Tó n yã maaa kè, mé n síroo? Tó nées yã maaa ke sɔ̀ro, durun naennɛ n kpɛɛɛ. N nii e à dɛɛ, séde ò zĩ blea.

⁸ Ben Kaini bè a dāaro Abilanε: Wà gá sèn. Kè aǝ kà gwe, ben à fèε a dāarozi à à dè.

⁹ Dii Kaini là à bè: Mán n dāaro Abila kún? À wèala à bè: Má dōro. Ma dāaro dākparin ma ũó?

¹⁰ Ben Dii bè: Bó n kè? N dāaro aru e lé zuumazi zaa tǝtε.

¹¹ Tia sa négǝ láari pó ũme, négǝ zà kǝn tǝtε kè n dāaro aru mì n ǝǝo.

¹² Tó n bú bà, tǝtε é àre kennero. Négǝ sǝki kpákpaà ngǝ likǝaa zǝo anduna guu.

¹³ Ben Kaini bè Diine: Īadamma beee gbāa demala, mé fōro.

¹⁴ Néε pεema tǝtε kèa gbāame sa. Mé kékǝanyo sa. Mégǝ sǝki kpákpaà màgǝ likǝaa zǝo anduna guu, gbē kè kpàkūmao é ma de.

¹⁵ Ben Dii bène: Lenlo! Tó gbē n de, weé gēε bonne gèn swεεplaame. Ben Dii wēzā ke kè Kainia, le gbē kè kpàkūo tón à dero yānzi.

¹⁶ Ben Kaini dà zén à kè Diia. À gāa à vèε Nǝdu bùsun εdeni ǝfāntēbǝε kpa.

¹⁷ Kaini dàε kǝn a naǝo, ben à nò sǝ à εnǝku ì. À gbera Kaini wéte kàε, ben à a né pǝ tó kpà wéte pǝne.

¹⁸ εnǝku Irada ì, Irada Meuyaeli ì, Meuyaeli Metusaeli ì, Metusaeli Lameki ì.

¹⁹ Lameki nǝo sè mèn plaa, à doo tón Ada, à doo sǝ Zila.

²⁰ Ada Yabala ì. Àmbe pódāri kè aǝgǝ kú bisaku-taa guunǝ dezi káaku ũ.

²¹ À dāaro tón Yubala. Àmbe mǝrǝlerinǝ kǝn kureperinǝ dezi káaku ũ.

²² Zila sǝ bé à Tubala Kaini ì. Sian à ũ. È pǝ píngi pi kǝn mǝsio kǝn mǝgotēo. À dāre tón Naama.

23 Ben Lamɛki bè a naɔɔɔnɛ:
Ada kɔn Zilao, à ma yã ma,
ma naɔnɔ, à swã kpá ma yãzi.
Gbēke ma kenna, ben ma à dè,
gɔkparɛ pì ma lemɛ, ben ma à kàatɛ.

24 Tó weé Kaini gɛɛ bonɛ gèn swɛɛplaa,
mamɔma Lamɛki ma pɔ sɔ,
gèn baaagɔ akuri awɛɛswɛɛplaamɛ.

25 Adamu dàɛ kɔn a naɔo dɔ, ben à négɔgbɛ ì. À tɔ
kpàne Seti à bè, Luda a gba né pãnde Abila kè Kaini
dè gɛɛ ùmɛ.

26 Seti sɔ négɔgbɛ ì, ben à tɔ kpàne Enɔsu. Zaa zĩ
beean wà nà Dii sísinaa.

5

Adamu boriinɔ

1 Adamu boriinɔ yãn yè. Gurɔɔ kè Luda
gbēnteenɔ kè, à n̄ ké lán a bàɛɛ.

2 À n̄ ké gɔgbɛ kɔn nɔgbɛo, ben à aubarika dàngu.
À tɔ kpànnɛ gbēntee.

3 Adamu wè baswɛɛdo akuridee guun à né ì a
taka ù à b̀kɔbao, ben à tɔ kpàne Seti.

4 Seti ina gbera à kè wè wàa siigɔ à né pãndenɔ ì
dɔ gɔgbɛnɔ kɔn nɔgbɛnɔ.

5 Kè à kà wè wàa siigɔ kpé baswɛɛdo akuri, ben à
gà.

6 Seti wè basɔro asɔrodee guun à Enɔsu ì.

7 À gbera à kè wè wàa siigɔ awɛɛswɛɛplaa à né
pãndenɔ ì dɔ gɔgbɛnɔ kɔn nɔgbɛnɔ.

8 Kè à kà wè wàa siigɔ kpé basɔro akuri
awɛɛplaa, ben à gà.

9 Enosu wɛ̀ basiigɔ̃ akuridee guun à Kenana ì.

10 À gbera à kè wɛ̀ wàa siigɔ̃ kɔ̃n gɛ̀roo à né pãndenɔ̃ ì dɔ̃ gɔ̃gbɛ̃nɔ̃ kɔ̃n nɔ̃gbɛ̃nɔ̃.

11 Kè à kà wɛ̀ wàa siigɔ̃ kpé basɔ̃ro asɔ̃ro, ben à gà.

12 Kenana wɛ̀ baaagɔ̃ akuridee guun à Malaleli ì.

13 À gbera à kè wɛ̀ wàa siigɔ̃ kpé baplaa à né pãndenɔ̃ ì dɔ̃ gɔ̃gbɛ̃nɔ̃ kɔ̃n nɔ̃gbɛ̃nɔ̃.

14 Kè à kà wɛ̀ wàa siigɔ̃ kpé basɔ̃ro akuri, ben à gà.

15 Malaleli wɛ̀ baaagɔ̃ asɔ̃rodee guun à Yarɛdi ì.

16 À gbera à kè wɛ̀ wàa siigɔ̃ kɔ̃n baaakurio à né pãndenɔ̃ ì dɔ̃ gɔ̃gbɛ̃nɔ̃ kɔ̃n nɔ̃gbɛ̃nɔ̃.

17 Kè à kà wɛ̀ wàa siigɔ̃ kpé basɔ̃ro sɔ̃rosai, ben à gà.

18 Yarɛdi wɛ̀ basɔ̃raagɔ̃ awɛɛplaadee guun à Enɔku ì.

19 À gbera à kè wɛ̀ wàa siigɔ̃ à né pãndenɔ̃ ì dɔ̃ gɔ̃gbɛ̃nɔ̃ kɔ̃n nɔ̃gbɛ̃nɔ̃.

20 Kè à kà wɛ̀ wàa siigɔ̃ kpé basɔ̃raagɔ̃ awɛɛplaa, ben à gà.

21 Enɔku wɛ̀ baaagɔ̃ asɔ̃rodee guun à Metusela ì.

22 À gbera à táa ò kɔ̃n Ludao ai wɛ̀ wàa do kpé basɔ̃ro à né pãndenɔ̃ ì dɔ̃ gɔ̃gbɛ̃nɔ̃ kɔ̃n nɔ̃gbɛ̃nɔ̃.

23 À kà wɛ̀ wàa do kpé basɔ̃raagɔ̃ asɔ̃ro.

24 À táa ò kɔ̃n Ludao, ben wà kòrazi, kè Luda à sè bɔ̃na anduna guu yãzi.

25 Metusela wɛ̀ bakɛ̀ndo awɛɛswɛɛplaadee guun à Lameki ì.

26 À gbera à kè wɛ̀ wàa aagɔ̃ kpé bakɛ̀ndo awɛɛplaa à né pãndenɔ̃ ì dɔ̃ gɔ̃gbɛ̃nɔ̃ kɔ̃n nɔ̃gbɛ̃nɔ̃.

27 Kè à kà wè wàa siigõ kpé basõraagõ akuri dosai, ben à gà.

28 Lameki kè wè bakẽndo awεεplaa, ben à négõgbẽ ì.

29 À tó kpàne Nuu à bè: Gbẽ beee bé eé wa làakari kpáewe zĩ gbãaa kè wée ke yãnzì. Wée zĩ gbãaa pì keε Dii láarikena tótenε yãnzimε.

30 Nuu ina gbera Lameki kè wè wàa aagõ sõrosai à né pãndenõ ì dõ gõgbẽnõ kõn nõgbẽnõ.

31 Kè à kà wè wàa aagõ kpé basõraagõ akuri awεεswεεplaa, ben à gà.

32 Kè Nuu kà wè wàa plaa kpé basõro, à Semu kõn Hamuo kõn Yafetio ì.

6

Gbẽnteenõ yakana

1 Ke gbẽnteenõ nà parikũnaa aõε daagula aõε nénõgbẽnõ ii,

2 ben Luda nénõ è gbẽntee nénõgbẽ pìnõ maa, ben aõε ñ sεε ñ poyezia.

3 Ben Dii bè: Ma Ninii égõ kú gbẽnteenõ guu gurõ píngiro, zaake mèbaadeemε. À gurõnõ égõ wè baswεεdo.

4 Gbẽ gbãanõ kú anduna guu gurõ beee kõn gurõ beee gberaao dõ, gurõ kè Luda né pìnõ gbẽntee nénõgbẽnõ dõ nõgbẽnõ ù, ben aõ nénõ ìnyo. Aõ né pìnõn gõsagbãaa kè aõ tó bõ zaa káakunõ ù.

5 Dii è kè gbẽnteenõ yã zaa kena bíta anduna guu. Gurõ píngi yã zaa laasuun aõégõ læ ado,

6 ben à nõsε yàka gbẽntee kè à kè tótea yã musu. À laasuu pãnde lè,

⁷ ben à bè: Mé gbēntee kè má kè tɔtɛa waa, gbēnteenɔ kɔn nɔbɔnɔ kɔn pɔtaa'onkuseanɔ kɔn bāanɔ, zaake ma nɔse yàka n kɛna yā musu.

⁸ Mɔde Nuu Dii pɔnnaa è.

Nuu yā

⁹ Nuu boriinɔ yān yè. Nuu né gbē maaamɛ. Kè à kuu, à mèn doo bé à taari vīro, à táa ò kɔn Ludao.

¹⁰ Nuu négɔgbēnɔ ì gɔɔn aagɔ, Semu kɔn Hamuo kɔn Yafetio.

¹¹ Ludaa è anduna gbēnɔ yàka n píngi, taarikɛna anduna pà.

¹² Kè Luda anduna gwà, à è à yàka, zaake gbē sānda píngi kè n zéa.

¹³ Ben Luda bè Nuunɛ: Mé gbē sānda píngi kaatɛ, zaake aɔ yānzin taarikɛna dà andunalazì. Mé n kaatɛ ledò kɔn andunaomɛ.

¹⁴ N góro'ite keke kɔn lí lèetɛgɛo n kpénɛnɔ ke à guu n kɔntaa kea à guu kɔn à kpɛɛo.

¹⁵ Né góro pì ke lán kè bà. À gbāaa gāsāsuu wàa do kpé basɔro, à yàasa gāsāsuu baplaa akuri, à lezì sɔ gāsāsuu baaakuri.

¹⁶ N góro pì musu pápa, gbasa n guforoo tótó à dagura gwe gāsāsuu doodo zaa à musu kpa. N gbà da góro pì kpado n góro pì ke didikɔana leo aagɔ.

¹⁷ Mapi sɔ mé tó í da andunala le mà pɔ wèndidee kè aɔè wesa bonɔ kaatɛ n píngi. Pɔ kè aɔ kú anduna guunɔ é gaga píngi.

¹⁸ Mɔde ma bà égɔ kúnɔ. Né gɛ góro pì guu kɔn n négɔgbēnɔ kɔn n naɔ kɔn n nɛnɔ naɔnɔ.

¹⁹ Né pɔ wèndide píngi sé n gɛnyo mèn plaplaa le aɔégɔ kú wèndio.

20 Bã boriinɔ kɔn nɔ̀bɔ boriinɔ kɔn pɔ́taa'onkusea boriinɔ pínɡi aʒé mɔ́ n kiia mèn plaplaa ɛ wàgɔ̄ kuu.

21 N̄ pɔ́blee kè wè ble pínɡi sée n̄ kakɔ̄a a kūsāe ũ, apinɔ̄ kɔn pɔ́ pìnɔ̄.

22 Ben Nuu kè ɛ à yā kè Ludaa ònɛ kè pínɡi.

7

Í dana andunala

1 Ben Dii bè Nuunɛ: N̄ gɛ́ góro guu kɔn n bɛdeenɔ, zaaké mbe ma n e yānnadee ũ tɔ́rigbēnɔ tɛ́.

2 N̄ nɔ̀bɔ kè de sa'opɔ̄ ũunɔ̄ sé n̄ gɛ́nyo da kɔn à kyàò mèn swɛɛplaplaa, n̄ nɔ̀bɔ kè wè sa ooroonɔ̄ sé mèn plaplaa da kɔn à kyàò.

3 N̄ bãanɔ̄ sé n̄ gɛ́nyo dɔ̄ da kɔn à kyàò mèn swɛɛplaplaa ɛ n̄ boriinɔ̄ gɔ̄ kú anduna gu pínɡia.

4 Zaaké gurɔ̄ swɛɛplaaa gbera mé tó lou ma tɔ́tɛa ai gurɔ̄ baplaa fáantɛ́ kɔn gwāavĩo, ɛ mà pɔ́ wèndidee kè má kènɔ̄ waa tɔ́tɛa pínɡi.

5 Nuu yā kè Dii ònɛ kè pínɡi.

6 Gurɔ̄ kè í dà andunala, Nuu kuu wè wàa aagɔ̄mɛ.

7 À gɛ́ góro'ite guu kɔn a nénɔ̄ kɔn a naɔ̄o kɔn a nénɔ̄ naɔ̄onɔ̄ ɛ aɔ̄ bɔ̄ í pì yān.

8 Ben nɔ̀bɔ kè de sa'opɔ̄ ũunɔ̄ kɔn nɔ̀bɔ kè wè saa ooroonɔ̄ kɔn bãanɔ̄ kɔn pɔ́taa'onkuseanɔ̄

9 mò Nuu kiia góro guu mèn plaplaa da kɔn à kyàò lán Ludaa ònɛ nà.

10 Gurɔ̄ swɛɛplaaa gbera í daa pì dà andunala.

11 Nuu wè wàa aagɔ̄dee guu à mɔ̄ plaade gurɔ̄ gɛ́ro awɛɛplaadee zĩ, ben í kè kú tɔ́tɛ gĩzĩnɔ̄ pùtā pínɡi, ben ludambe fòonɔ̄ fɛ́.

12 Lou mà ai gurɔ baplaa fãantẽ kɔn gwãavĩo.

13 Zĩ beeean Nuu gɛ̀ góro guu kɔn a nɛ́nɔ Sɛmu kɔn Hamuo kɔn Yafetio kɔn api naɔo kɔn a nɛ́nɔ naɔɔnɔ gɔɔn aagɔ,

14 kɔn nɔ̀bɔsɛ́tɛnɔ pínɡi ń boriia kɔn pókãdeenɔ pínɡi ń boriia kɔn pótãa'onkuseanɔ pínɡi ń boriia kɔn pó vīanano pínɡi ń boriia, bãano kɔn pó dè̀bɛdeenɔ pínɡi.

15 Pó kè aɔ̀è wesaa bonɔ m̀ Nuu kiia góro guu bori kɔn boriio m̀en plaplaa.

16 Pó wɛ̀ndideenɔ bori pínɡi gɛ̀ da kɔn à kyào lán Ludaa diɛnɛ̀ nà. Ben Dii gbà tàtãlɛ.

17 Lou mà ai gurɔ baplaa. Kè í e kaara, ben à góro pì sè tɔ̀tɛla.

18 Í fɛ̀ɛ̀ à kàara maamaa à dà tɔ̀tɛla, ben góro pì fù íla.

19 Í kàara à dà tɔ̀tɛla láe à dà kpíi lezĩ kè kú anduna guunɔla míómio.

20 Í fɛ̀ɛ̀ à dà kpíi pìnɔla ai gàsãsuu gɛ̀ro.

21 Pó wɛ̀ndidee kè aɔ̀è táa o tɔ̀tɛanɔ gàga pínɡi, bãano kɔn pókãdeenɔ kɔn nɔ̀bɔsɛ́tɛnɔ kɔn pótãa'onkuseanɔ kɔn gbɛ̀nteenɔ ń pínɡi.

22 Pó kè aɔ̀è wesaa boo kè aɔ̀ kú s̀s̀s̀ãanɔ gàga pínɡi.

23 Luda pó wɛ̀ndidee kè aɔ̀ kú s̀s̀s̀ãanɔ kàatɛ pínɡi. À gbɛ̀nteenɔ kɔn nɔ̀bɔnɔ kɔn pótãa'onkuseanɔ kɔn bãano kàatɛ anduna guu. Nuu bé à b̀ò ado kɔn pó kè aɔ̀ kúo góro guunɔ.

24 Ben í gɛ̀ da andunala ai gurɔ baswɛɛplaa akuri.

Í gona andunala

¹ Nuu kōn nòbòsētēno kōn pókādee kè aō kúo góro guunò píngi yā dō Ludan. Kè à ìa gbàre tótēa, ben í nà babanaa.

² Í kè kú tótē gĩzĩno kōn ludambe fòono tàta, ben lou kè.

³ Í pì e babaa busebuse èe lagoo ai gurò baswεεplaa akuri.

⁴ À mō swεεplaade gurò gēro awεεplaadee zĩ góro pì dì kpìi kè wè be Ararataa.

⁵ Í pì e lagoo ai mō kuridee guu. Mō kuridee pì gurò káaku zĩ kpìiino mìsōntēno bòbò.

⁶ Gurò baplaa gbera Nuu góro windo kè à bō yāa wè,

⁷ ben à bā kánkāna gbàre. Èe vīaa èe gaa èe suu ai í bàba tótēa.

⁸ À pōtēe gbàre dō le à e à dō tó í làgo tótēa.

⁹ Kè pōtēe e zōkii ero, ben a liara à sù Nuu kiia góro guu, zaake í da andunala píngime. Nuu o bō à kù à gèò góro guu.

¹⁰ À kámma bō ai gurò swεεplaa, ben à èara à pōtēe gbàre dō.

¹¹ Pōtēe pì liara à sù à kiia uusie à kù lá kàso à kpá a lézĩ. Ben Nuu dō ke í làgo tótēa.

¹² À kámma bō gurò swεεplaa dō, ben à èara à pōtēe pì gbàre, èe liara à sù à kiia doro.

¹³ Nuu wè wāa aagō awεedodee guu à mō káaku gurò káaku zĩ, í bàba tótēa, ben à góro pì musu gò. Kè à guu gwà, à è í yāa tótēa.

¹⁴ À mō plaade gurò baaasoro awεεplaadee zĩ í bàba tótēa.

15 Ben Luda yā ò Nuune à bè:

16 Ñ bɔ́ góro guu kɔ́n n naṣo kɔ́n n négɔ́gbēnɔ́ kɔ́n n naṣonɔ́.

17 Ñ pɔ́ wèndidee kè aṣo kúnyonɔ́ bɔ́e píngi, bāanɔ́ kɔ́n nòbɔ́nɔ́ kɔ́n pɔ́taa'onkuseanɔ́ píngi, ɛ aṣ fāakɔ́a tɔ́tɛa aṣgɔ́ né ii aṣgɔ́ kaara anduna guu.

18 Ben Nuu bɔ́ kɔ́n a nénɔ́ kɔ́n a naṣo kɔ́n a né pínɔ́ naṣonɔ́.

19 Nòbɔ́nɔ́ píngi kɔ́n pɔ́taa'onkuseanɔ́ píngi kɔ́n bāanɔ́ píngi kɔ́n pɔ́ kè aṣè táa o tɔ́tɛanɔ́ píngi bɔ́e góro guu bori kɔ́n boriio.

20 Ben Nuu Dii gbāgbākii bò. À nòbɔ́ kɔ́n bāa kè wè saa oonɔ́ kù, ben à sa'opɔ́ kè wè ká tén à té kù òa.

21 Kè Dii à gūu mà, à kènɛ nna, ben à laasuu lè à bè: Mé ɛara mà láari zī tɔ́tɛa gbèntee yānzi dɔ́ro, zaake gbèntee laasuu ègɔ́ zaa zaa à òwazikɛgurɔ́mɛ. Mé ɛara mà pɔ́ wèndideenɔ́ kaate lán má kè nà dɔ́ro.

22 Ai anduna gá àgɔ́ kuuo pótɔ́na kɔ́n pókɛkenao, ïa kɔ́n guwāaaɔ́, buusie kɔ́n kwɛɛo, fāantɛ kɔ́n gwāavīo, aṣ ke é yāaro.

9

Luda bà kuuna kɔ́n Nuuo

1 Ben Luda aubarika dà Nuun kɔ́n à nénɔ́ à bèñne: Àgɔ́ né ii àgɔ́ kaara à anduna pa.

2 Nòbɔ́nɔ́ kɔ́n bāanɔ́ kɔ́n pɔ́taa'onkuseanɔ́ kɔ́n kpònɔ́ ègɔ́ a vīa vī píngi. Ma n náare a ɔ́zī.

3 Pɔ́ kè aṣè táa oonɔ́ píngi ègɔ́ de a pɔ́blee ũ. Ma n kpáawa píngi lán ma blɛɛ kè è bɔ́e tɔ́tɛanɔ́ kpàawa nà yā.

4 Mɔ́de àton nòbɔ́ kè wè à kòto kpáro sóro, zaake à arun à wèndi ũ.

⁵ Mé a aru kè de a wèndi ũu g̃εε boare. Tó nòbò gbē dè ke tó gbē a gbēdaaa dè, mé à aru g̃εε bonε. Mé g̃εε bo gbē kè à a gbēdaaa dèa.

⁶ Tó gbē a gbēdaaa dè, weé à de, zaake ma gbēntee kè ma taka ũme.

⁷ Àg̃ō né ii àg̃ō kaara, à da andunala àg̃ō k̃ō.

⁸ Luda bè Nuune k̃n à nénò d̃o:

⁹ Ma bà ég̃ō kúao k̃n a boriinò

¹⁰ k̃n p̃ó wèndidee kè ãō kúao kè ã b̃ò góro guunò p̃íngi, b̃aanò k̃n p̃ókádeenò k̃n ñòb̃òs̃ét̃enò k̃n p̃ó kè ãō kú t̃òt̃eanò p̃íngi.

¹¹ Ma bà ég̃ō kúao. Mé í da andunala mà p̃ó wèndideenò kaate p̃íngi d̃oro. Í é da andunala à à kaate d̃oro.

¹² Ben Luda èara à bè: Ma bà ég̃ō kúao k̃n p̃ó wèndidee kè ãō kúao ai gurò p̃íngime. À sèedan yè.

¹³ Mé ludambef̃ēdaa b̃ò loua ma bà kuuna k̃n andunao sèeda ũ.

¹⁴ Tó má tò lou s̃isi ludambef̃ēdaa bà,

¹⁵ lán ma bà kúao nà k̃n p̃ó wèndide bori p̃íngio, à yā é d̃omagumε. Mé tó í da andunala à p̃ó wèndidee kaate p̃íngi d̃oro.

¹⁶ Tó ma ludambef̃ēdaa è loua, ma bà kuuna k̃n p̃ó wèndide bori p̃íngio ai gurò p̃íngi yā é d̃omagumε.

¹⁷ Ben Luda bè Nuune: Ma bà kuuna k̃n p̃ó wèndidee kè ãō kú anduna guu p̃íngio sèedan gwe.

Nuu nénò

¹⁸ Nuu né kè ã b̃ò góro guunò t̃ón yè: Semu, Hamu, Yafeti. Hamun Kanaa de ũ.

19 Nuu nénɔn gwe gɔɔn aagɔ. Aɔ boriinɔ bé wà dàgula anduna guu píngi.

20 Nuu né búbarimɛ, ben à geepi líkpe bà.

21 Kè à geepiwɛɛ mì à kà, ben à daena búu a kpén.

22 Kè Kanaa de Hamu a de búukɛɛ è, à bò à gàa à ò Semunɛ kɔn Yafetio.

23 Ben Semu kɔn Yafetio utadaa sè aɔ kà n gán n plaa aɔ táa ò kɔn kpɛɛo. Ní aɛ dɔna gu pãndea lɛ aɔton n de búukɛɛ ero yãnzɪ, aɔ gàa wà kù n de búukɛɛla.

24 Kè wɛɛ kè Nuua à fɛɛ, à mà lán a né zãa kèare nà,

25 ben à bè:

Kanaa égɔ láari pɔ ũmɛ,
àmbe égɔ a gbɛnɔ zò zãa ũ.

26 Ben à bè:

Aubarikadeen Dii, Semu Luda ũ,
Kanaanɔ égɔ de Semunɔ zòɔn ũ.

27 Luda kaarana ke Yafetinɛ,
Yafetinɔ n baka e Semunɔ aubarika guu,
Kanaanɔ égɔ de Yafetinɔ zòɔn ũ.

28 Í dana andunalaa gbera Nuu kè wè wàa do kpé baswɛɛplaa akuri.

29 À kè wè wàa siigɔ kpé baswɛɛplaa akuri, ben à gà.

10

Nuu boriinɔ

1 Nuu négɔgbɛnɔ Semu kɔn Hamuo kɔn Yafetio kɔn n négɔgbɛ kè aɔ ì í dana andunalaa gberaano yãn yè.

2 Yafeti négɔgbɛnɔ tón yè: Goma, Magɔgu, Midia, Girisi, Tubala, Mɛɛki kɔn Tirasao.

³ Goma nэгᵔgbēnᵔ tón yè: Asakenaza, Rifa, Tᵔgama.

⁴ Girisi nэгᵔgbēnᵔ tón yè: Elisa, Tasisi, Sipiru, Rodanimu.

⁵ Borii pìnᵔ bé wà dàgula ísia geezi, aᵔ kᵔ kpàatete b̀usu kᵔn b̀usuo bori kᵔn boriiio danedanε, baade kᵔn a boriyāo.

⁶ Hamu nэгᵔgbēnᵔ tón yè: Etiopia, Igipiti, Libia kᵔn Kanaao.

⁷ Etiopia nэгᵔgbēnᵔ tón yè: Seba, Avila, Sabata, Raama kᵔn Sabatekao. Raama nэгᵔgbēnᵔn Seba kᵔn Dedāo ũ.

⁸ Nimlᵔdu né Etiopia boriime dᵔ. Àmbe anduna gbāabitade tᵔde káaku ũ.

⁹ Tofe sàme Dii aezĩ. À yā bé à tò wè be: Lán Nimlᵔdu de tofe sà ũ Dii aezĩ nà.

¹⁰ Babilᵔnia b̀usu kè à kí blèa káaku wétedan Babeli kᵔn Erekiio kᵔn Akadao kᵔn Kalanεo ũ.

¹¹ Bᵔna gwe à gàa Asiria b̀usun, ben à Nineva kàε kᵔn Reobo'io kᵔn Kalao

¹² kᵔn Resē kè kú Nineva dagura kᵔn Kalao. Ninevan wéteda ìsi ũ.

¹³ Igipiti boriinᵔn yè: Ludunᵔ, Anamunᵔ, Leabanᵔ, Nafatunᵔ,

¹⁴ Patarusinᵔ, Kasalunᵔ kᵔn Keretinᵔ kè Filistininᵔ b̀ò ñ guunᵔo.

¹⁵ Kanaa daudu Sidᵔ boriinᵔn yè: Itinᵔ,

¹⁶ Yebusinᵔ, Amᵔrinᵔ, Gigasinᵔ,

¹⁷ Ivinᵔ, Akinᵔ, Sininᵔ,

¹⁸ Avadanᵔ, Zεmarinᵔ kᵔn Amatanᵔo. Kanaa pìnᵔ dàgula zāame.

¹⁹ Aᵔ b̀usu lézekiin yè. Bᵔna zaa Sidᵔ gana Gera kè kú Gaza saε ai Sᵔdᵔmu kᵔn Gᵔmᵔrao kᵔn Adamao kᵔn Zeboimu kè kú Lasa saεo.

20 Hamu négōgbēnōn gwe bori kōn boriio būsuo kōn būsuo danedanε, baade kōn a boriyāo.

21 Yafeti dāaro Semu borii kè dō. Àmbe Eberuno dezi káaku ũ.

22 Semu négōgbēnō tón yè: Elamu, Asiria, Apasada, Ludu kōn Aramu.

23 Aramu négōgbēnō tón yè: Uzu, Hulu, Geta kōn Mesekio.

24 Apasada bé à Sela ì, ben Sela Eberu ì.

25 Eberu négōgbēnō ì gōon plaa. À doo tón Pelegi, zaake à gurōon wà kèkōa anduna guu. À dāaro tón Yōkōtā.

26 Yōkōtā négōgbēnō tón yè: Alamōdada, Selefì, Azamave, Yera,

27 Adoramu, Uzala, Dikala,

28 Obala, Abimaeli, Seba,

29 Ofi, Avila kōn Yobabuo. Yōkōtā négōgbēnōn gwe píngi.

30 Bōna Mesa gana Sefa kōn kpiiii kè kú ofāntēbōε kpaanō, àmbe ñ būsuo ũ.

31 Semu négōgbēnōn gwe píngi bori kōn boriio būsuo kōn būsuo danedanε, baade kōn a boriyāo.

32 Nuu négōgbēnō boriinōn gwe danedanε būsuo kōn būsuo. Aō kiian anduna bori píngi bōn aō dàgula í dana andunalaa gbera.

11

Babeli kpédidikōana

1 Anduna píngi guu boriyā mèn doomε, yā dōnkōn wè o.

2 Lán gbēnō e sōki kpákpaā ofāntēbōε kpa nà, kè aō kà Babilōnia būsuo gusararaan, ben aō vèε gwe.

³ Aã bèkõnɛ: Wà gá wà kúnku bɔ wà kpáta maa-maa. Kúnkun n̄ gbè ù, kɔntaan n̄ siminti ù.

⁴ Ben aã bè: Wà wétɛdaa káɛ wà kpédidikõana bɔ à mìsɔntɛ z̄s ludambɛɛa. Wà wa z̄inda t̄s bɔ ɛ wàtongõ f̄aakõana doodo anduna guuro yãnzì.

⁵ Ben Dii p̄ita à wétɛdaa p̄i gwà k̄n kpé lez̄i kè gbẽnteenɔ b̄o.

⁶ Ben à bè: Aã píngi n̄ borii d̄n̄kõmɛ, yã d̄n̄k̄n āɛ o, ben yã kè āɛɛ b̄oɔon ȳɛs? Yã kè aã à laasuu lè tia sa āɛ kɛmɛ, p̄óke é kpánnɛ à kɛna guu d̄ro.

⁷ Wà pita wà gá gwe wà n̄ yã yãk̄tɛn̄nɛ ɛ āton k̄s yã ma d̄ro.

⁸ Ben Dii n̄ f̄aakõa gwe doodo anduna guu píngi, ben aã n̄ wétɛda kaɛna tò.

⁹ Beee yãnzin wà t̄s kpà wétɛ p̄inɛ Babeli, zaakɛ gwen Dii tò anduna bori píngi yã b̄n̄. Zaa gwemɛ à n̄ f̄aakõa anduna guu píngi.

Semu k̄n Terao boriinɔ

¹⁰ Semu boriinɔ yãn yè. Semu wè bas̄ɔrodee guun à Apasada ì ídana andunalaa gbera wè plaa.

¹¹ À gbera à kè wè wàa plaa kpé bas̄ɔro a né p̄andenɔ ì d̄s ḡgb̄ɛnɔ k̄n n̄gb̄ɛnɔ.

¹² Apasada wè baaakuri as̄ɔrodee guun à Sela ì.

¹³ À gbera à kè wè wàa plaa k̄n aaḡɔo a né p̄andenɔ ì d̄s ḡgb̄ɛnɔ k̄n n̄gb̄ɛnɔ.

¹⁴ Sela wè baaakuridee guun à Eberu ì.

¹⁵ À gbera à kè wè wàa plaa k̄n aaḡɔo a né p̄andenɔ ì d̄s ḡgb̄ɛnɔ k̄n n̄gb̄ɛnɔ.

¹⁶ Eberu wè baaakuri awɛɛsiiḡɔdee guun à Pɛlegi ì.

17 À gbera à kè wè wàa plaa kōn baaakurio a né pāndenɔ̀ ì dɔ̀ gɔ̀gbēnɔ̀ kōn nɔ̀gbēnɔ̀.

18 Pɛlɛgi wè baaakuridee guun à Rɛu ì.

19 À gbera à kè wè wàa do akuri dosai a né pāndenɔ̀ ì dɔ̀ gɔ̀gbēnɔ̀ kōn nɔ̀gbēnɔ̀.

20 Rɛu wè baaakuri awɛɛplaadee guun à Serugu ì.

21 À gbera à kè wè wàa do awɛɛswɛɛplaa a né pāndenɔ̀ ì dɔ̀ gɔ̀gbēnɔ̀ kōn nɔ̀gbēnɔ̀.

22 Serugu wè baaakuridee guun à Nao ì.

23 À gbera à kè wè wàa do a né pāndenɔ̀ ì dɔ̀ gɔ̀gbēnɔ̀ kōn nɔ̀gbēnɔ̀.

24 Nao wè baaakuri dosaidee guun à Tera ì.

25 À gbera à kè wè wàa do a né pāndenɔ̀ ì dɔ̀ gɔ̀gbēnɔ̀ kōn nɔ̀gbēnɔ̀.

26 Tera kè wè wàa gɔ̀ akuri, ben à Abramɔ̀ kōn Nao kōn Aranao ì.

27 Tera boriinɔ̀ yān yè. Tera Abramɔ̀ kōn Nao kōn Aranao ì, ben Arana Lutu ì.

28 Arana gà a de Tera wáa zaa Urume Kaladia b̀sun, guu kè wà à ìn.

29 Abramɔ̀ kōn Nao nɔ̀ sè. Abramɔ̀ naɔ̀ tón Sarai, Nao naɔ̀ sɔ̀ tón Milika, Arana né. Arana pì bé à Isika ì dɔ̀.

30 Sarai sɔ̀ pāame, è né iro.

31 Ben Tera a né Abramɔ̀ kōn a dio Lutuo kōn Abramɔ̀ naɔ̀ Sarai sè b̀na Uru, Kaladia b̀sun, aɔ̀ɔ̀e gaa Kanaa b̀sun. Kè aɔ̀ kà Arana, aɔ̀ vèe gwe.

32 Tera wè wàa do asɔ̀rodee guun à gà zaa Arana.

12

Dii ona Abramunε à bɔ a b̀usun

¹ Dii bè Abramunε: Ñ bɔ n b̀usun n danεnɔ té n de bε, ñ tá b̀usu kè mé ɔɔannεεn.

² Mé tó n borii ke pari,
mé aubarika dangu mà n tó bɔ,
n kiian weégae aubarika en.

³ Mé aubarika da gbē kè aǎé sa maaa onnεεnɔn,
mé gbē kè aǎé sa zaaa onnεεnɔ ká.
Anduna bori píngi é aubarika e n gǎzĩ.

⁴ Ben Abramunε dà zén lán Dii ònε nà. Lutu g̀aao. À wè basiig̃ sɔɔrosaidee guun à b̀ Arana

⁵ k̃n a naǎ Saraio k̃n a ṽi ñé Lutuo k̃n ñ auziki
kè aǎo ṽi ñnɔ k̃n gbē kè aǎo sè gweenɔ. Len aǎ b̀
Arana le aǎ dà Kanaa zén. Kè aǎ kà gwe,

⁶ ben aǎ b̀ε b̀usu p̃n ai aǎ kà M̃re gbíi lí kiia
Sekemu. Kanaanɔ kú b̀usu p̃n gurɔ beea.

⁷ Ben Dii b̀ à m̀ Abramuzi à bè: Mé b̀usu kèkii
kpá n boriinɔamε. Ben à Dii gbāgbākii b̀ gwe.

⁸ Kè à f̃εε gwe, à mì pè kp̃iii kè kú Beteli
ɔf̃ánt̃εb̃εε kpaanɔa, ben à b̀ura kàε gwe, Beteli kú
ɔf̃ánt̃εg̃εkpen kpa, Ai kú ɔf̃ánt̃εb̃εε kpa. À Dii
gbāgbākii b̀ gwe dɔ, ben à à sisi.

⁹ Ben à dà zén dɔ à mì pè Nεgεvia.

¹⁰ Kè dekaa kà b̀usu p̃n, ben Abramunε g̀aa gurɔ
plaaa ke Igipiti, zaake dekaa p̃i g̃ε ɔla.

¹¹ Kè à kà k̃i k̃n Igipitio, à bè a naǎne: Má d̃ɔ nɔ
maan n ũ.

¹² Tó Igipitinɔ n e, aǎé be ma naǎn n ũ, aǎé ma de
aǎé ñ tó.

¹³ Ñ beñne ma d̃areme n ũ le wà ma sí ɔplaplaa n
yǎnzi. Lán né ma mì sí nàn gwe.

14 Kè aǎ kà Igipiti, Igipitinɔ è nɔgbě pì maaa gè.

15 Kè Igipiti kí Fìlì'auna ìbanɔ à è, aǎ à maaa gǔgǔne, ben wà à sè wà gèo Fìlì'aunanɛ a be.

16 Ben à Abramɔ gwà maamaa à yānzi, à sāanɔ kpàa kǔn zùnɔ kǔn zaakinɔ kǔn gǔgbě zīkerinɔ kǔn nɔgbě zīkerinɔ kǔn lakuminɔ.

17 Ben Dii gyā pāsīnɔ kà Fìlì'aunan kǔn a bēdeenɔ Abramɔ naǎ pì yānzi.

18 Ben Fìlì'auna Abramɔ sisi à bène: Bó yā n kème gwee? Bóyānzi née omɛ kè n naǎnloo?

19 À kè dia n bè n dāremɛ, ben ma à sè nɔ ũu? N naǎn yè! N n pó sé n táo.

20 Fìlì'auna yā ò a gbēnɔne Abramɔ yā musu, ben aǎ gāa wà zène kǔn a naǎo kǔn a auzikinɔ píngi.

13

Abramɔ kēkšana kǔn Lutuo

1 Ben Abramɔ b̀̀ Igipiti à s̀̀ Negevi kǔn a naǎo kǔn a auzikinɔ píngi kǔn Lutuo.

2 Abramɔ né auzikideemɛ, à pókādeenɔ vī pari kǔn kondogio kǔn vuraɔ.

3 Bona Negevi à s̀̀ki kpàkpa ai à gāa à kào Beteli, guu kè à b̀̀ra kàen káaku Beteli dagura kǔn Aio,

4 guu kè à sa'okii b̀̀n yā. Ben à Dii sisi gwe.

5 Lutuo ègō té kǔn Abramuo lèdo. À sāanɔ kǔn zùnɔ kǔn bisakutaanɔ vī se.

6 Aǎ pókādeenɔ pari, guu pì sè e mómma n píngiro. Beee yānzin aǎé f̃̀ wàgō kú gu d̃̀nkōa lèdo d̃̀ro.

7 Ben leokpakōa gè Abramɔ pódārinɔ kǔn Lutuo pódārinɔ dagura. Zī beea s̃̀ Kanaanɔ kǔn Perizinɔ kú b̀̀su pìn.

8 Ben Abramun bɛ Lutunɛ: À maa lɛokpakɔ̃a gɔ̃ kú wa daguraro, ke ma pódárinɔ̃ kɔ̃n n pódárinɔ̃ dagura, zaake danɛnɔ̃n wa ũ.

9 Ñ búsú gwa da n aɛ píngi. Wà kèkɔ̃a. Tó n gaa ɔ̃zɛzi, mé gá ɔ̃plazi. Tó n gaa ɔ̃plazime sɔ̃, mé gá ɔ̃zɛzi.

10 Kɛ Lutu guu gwà, à è Yoda guzurɛ píngi mɔ̃dɔ̃ vĩ maamaa. Ai Dii gɔ̃ gá Sɔ̃dɔ̃mu kɔ̃n Gɔ̃mɔ̃rao kaate, guzurɛ pì dɛ lán Dii swadako bà, lán Iyipiti búsú bà, ai à gàa pé Zoaa.

11 Ben Lutu Yoda guzurɛ sè píngi. Aɔ̃ kèkɔ̃a, ben Lutu dà zén à tà ɔ̃fántɛ̀bɔ̃ɛ kpa.

12 Abramun gɔ̃ Kanaa búsun, Lutu sɔ̃ kú Yoda guzurɛ wétɛnɔ̃ dagura. À bura kàɛ Sɔ̃dɔ̃mu saɛ.

13 Sɔ̃dɔ̃mudeenɔ̃ sɔ̃ zaa, durunkeri sànnɔ̃n n ũ Dii aɛzi.

14 Lutu tana gbera Dii bɛ Abramunɛ: Guu kè n zén n wée sé n gu'igbãro kɔ̃n sɔ̃mɛtɛo kɔ̃n ɔ̃fántɛ̀bɔ̃ɛo kɔ̃n ɔ̃fántɛ̀gɛ̀kɛ̀n-o gwa.

15 Tɔ̃ɔ̃tɛ kè n è píngi, má kpamma, éégɔ̃ dɛ mpi kɔ̃n n boriinɔ̃ pɔ̃ ũ ai gurɔ̃ píngi.

16 Mé tó n boriinɔ̃ ke pari lán búsú'áatɛ̀ bà. Tó gbɛ̀ke é fɔ̃ à búsú'áatɛ̀ naro, ɛ̀ndɛ̀ eé fɔ̃ à n boriinɔ̃ naro.

17 Ñ fɛɛ n liga búsú pizi n à gbãa kɔ̃n à yàasao gwa, zaake má kpammame.

18 Abramun fɛɛ à gàa à vɛɛ Mamare gbí lí kè kú ɛ̀blɔ̃nɔ̃n saɛ, ben à Dii gbágbákii bò gwe.

14

¹ Zĩkea Babilɔnia b̀usu ḱi Amarafeli kɔn Elasa b̀usu ḱi Ariɔkio kɔn Elamu b̀usu ḱi Kedɔlaomao kɔn Goyimu b̀usu ḱi Tidalao

² e zĩ kaa kɔn Sɔɔɔmu ḱi Berao kɔn Gɔmɔra ḱi Bisao kɔn Adama ḱi Sinabuo kɔn Zeboimu ḱi Semebao kɔn Bela k̀e ẁe be tia Zoa ḱinao.

³ Ḱi gɔɔn sɔɔroo p̀ino kɔ k̀akɔa ń p̀ingi Sidimu guzuren. Àmbe s̀ebe wisidee ũ tia.

⁴ Ẁe k̄uri awɛɛplaaa dagura aɔ̀egɔ t́ngba k̄paa Kedɔlaomaa. À ẁe k̄uri awɛɛ'aagɔdee guun aɔ̀ g̀i b̀nɛzi.

⁵ À ẁe ḡero dosaidee guun Kedɔlaoma kɔn ḱina k̀e aɔ̀ ḱiono m̀ò ẁa zĩ bl̀e Refaimunɔa zaa Asetero Kanaimu, aɔ̀ zĩ bl̀e Zuzinɔa zaa Hamu, aɔ̀ zĩ bl̀e Eminɔa zaa Save Kiriataimu,

⁶ aɔ̀ zĩ bl̀e Orinɔa ń k̄pii k̀e ẁe be Seia ai à g̀aa pé Eli Parana gb́aaa.

⁷ Ben aɔ̀ liara ẁa s̀u Emisipa. Àmbe ẁe be tia Kadesi. Aɔ̀ zĩ bl̀e Amaleki b̀usua p̀ingi kɔn Amɔri borii k̀e aɔ̀ ḱu Azazɔtamanɔa d̀.

⁸ Ben Sɔɔɔmu ḱina kɔn Gɔmɔra ḱinao kɔn Adama ḱinao kɔn Zeboimu ḱinao kɔn Bela k̀e ẁe be tia Zoa ḱinao f̀e ẁa g̀aa ẁa zĩ ḱányo Sidimu guzuren.

⁹ Aɔ̀e zĩ kaa kɔn Elamu b̀usu ḱinao kɔn Goyimu b̀usu ḱinao kɔn Babilɔnia b̀usu ḱinao kɔn Elasa b̀usu ḱinao. Ḱi gɔɔn siigɔ p̀ino e zĩ kaa kɔn ḱi gɔɔn sɔɔroonɔ.

¹⁰ Sidimu guzure kɔntaa ẁe v̄i pari. K̀e Sɔɔɔmu ḱina kɔn Gɔmɔra ḱinao e b̀aa lɛɛ, ben aɔ̀ s̀i à guu, ben ń gb̄ k̄paaanɔ b̀aa l̀e ẁa g̀aa gusĩs̄ideen.

¹¹ Z̄iblerinɔ Sɔɔɔmu kɔn Gɔmɔrao auzikinɔ kɔn ń p̀obleenɔ s̀e p̀ingi aɔ̀ t̀ao.

¹² Gurɔ m̀da Abramuu v̄i né Lutuu ḱu Sɔɔɔmu, ben

aõ à kũ wà tàò kõn à auzikino.

¹³ Ben gbẽ kè bò ñ ɔzĩ gàà à ò Eberu bori Abramunε zaa Mamare gbíi líno saε. Mamare kõn a dāaronɔ Ɛsekolu kõn Anεo né Amɔri boriinɔmε, aõ dε kõ gbẽ ũ kõn Abramuo.

¹⁴ Kè Abramuo mà wà a danε kũ wà tàò, ben à a bε zĩkarino sèε gɔɔn wàa do kpé baswεedo plaasai à pèε kína pinozi, ben à ñ lé Dani.

¹⁵ Ben à a gbẽno kpàatεε, ben aõ sì ñ té gwãavĩ. Aõ zĩ blèmma aõ pèmma ai Oba, Damasiku gu'igbāroo kpa.

¹⁶ À liara à sù kõn auziki pino píngi kõn a v̄i né Lutuo kõn à auzikino. À sù kõn no gbẽno kõn gbẽ pāndenɔ dɔ.

¹⁷ Kè Abramuo zĩ blè Kεdɔlaomaa kõn kína kè aõ kúono èe suu, ben Sɔdɔmu kí bò à dààle Save Guzuré kè wè be tia Kí Guzuren.

¹⁸ Ben Salemú kí Mεlekizεdeki mò kõn buredio kõn geepiwεεo. Api né Luda Musude gb̄gb̄arime.

¹⁹ Ben à sa maa ò Abramunε à bè:

Luda Musude musu kõn tɔtεo Kèri aubarika da Abramun.

²⁰ Aubarikadeen Luda Musude

kè à n ibεenɔ nānne n ɔzĩ ũ.

Ben Abramuo auziki kè èe suunɔ píngi kuridee kpàa.

²¹ Sɔdɔmu kína bè Abramunε: Ñ ma gbẽno kpáma ñgõ auziki kũna n pó ũ.

²² Ben Abramuo bène: Má sì kõn Dii Luda Musude musu kõn tɔtεo Kèrio,

²³ mé n póke séro, baa kyateyĩba, le ñton be n ma kε auzikidee ũro yānzi.

24 Mé pòke séro, sé pòblee kè ma gbēnɔ blè baasiro. Mòde Anε kōn Εσεκɔluo kōn Mamare kè aō gàamaonɔ, ò tó aō ñ baka sé.

15

Luda bà kuuna kōn Abramuo

1 Beee gbera Dii yā ò Abramunε wéegupu'ena guu à bè:

Abramu! Ñton vĩa kero.
Mámbe n sɛngbango ũ,
n asaia égō bíta maamaa.

2 Ben Abramuo bè: Dii Luda, bón né ma gbaa? Má né vīro. Damasiku gbē Elieza bé égō de ma be túbibleri ũ.

3 Kè née ma gba néro, ma be zīkeri pì bé égō de ma túbibleri ũ.

4 Ben Dii bène: Àmbe eégō de n túbibleri ũro. Né kè eé bɔ n plèn bé eégō de n túbibleri ũ.

5 Ben à bòo bàazi à bè: Ñ musu gwa ñ sɔsɔnɛnɔ nara, tó né f̄. Lεmε n boriino égō de le.

6 À Dii náane kè, ben Dii tò yā bòo nna a náane kè à kè yānzi.

7 À bène do: Diin ma ũ, mámbe ma n bɔ Uru, Kaladia b̄usun, le mà b̄usu kèkii kpámma yānzi.

8 Ben Abramuo bè: Dii Luda, dian mégō d̄s kè eégō de ma p̄ ũu?

9 À wèàla à bè: Ñ zùnunu wè aagōó sé kōn blè wè aagōóo kōn sākaro wè aagōóo kōn p̄t̄ēt̄engoo kōn lukulukuo.

10 Ben à p̄ p̄ino sè à m̄o p̄ingi à p̄arapara à gògok̄a, ben à k̄a à ñ aε d̄d̄ok̄a, m̄de èe b̄aano parapararo.

11 Kè yeberekunɔ mò wà z̄z̄z̄ nòbɔ pìnɔa, ben Abramɔ pèr̄m̄ma.

12 Kè ɔf̄ant̄e e ḡeε kp̄én, i bíta Abramɔ kù, ben gusia bíta v̄iadee dààla.

13 Ben Dii bène: Ñḡɔ d̄ɔ kè n boriinɔ éḡɔ nibɔ blee bùsu kè de ñ p̄ ɔroo guu, āéḡɔ z̄ò blee gwe, weéḡɔ w̄eε t̄aam̄ma ai w̄e w̄a plaa.

14 M̄ode mé ìa ke borii kè āɔe z̄ò bleeñnenɔa, n boriinɔ é b̄e k̄ɔn auziki bítao.

15 M̄m̄ɔn s̄ɔ, n̄éḡɔ aafiam̄e ai ñ gá zi k̄uo gbasa ñ ká n dezinɔla wà n v̄i.

16 N nasionɔ bé weé liara wà su kè, zaake Am̄rinɔ durun e papa k̄ro.

17 Kè ɔf̄ant̄e ḡe kp̄én, guu s̄i, ben Abramɔ è k̄i kè èe t̄esukpe b̄ɔ k̄ɔn s̄et̄eo e ḡeε nòbɔ kè à p̄arapara p̄inɔ dagura.

18 Z̄i beeean Dii bè a bà éḡɔ kú k̄ɔn Abramɔ à bè: Mé bùsu k̄ekii kpá n boriinɔ za a Igipiti gulezeki swaa ai swadaa kè wè be Yuflat̄i,

19 bùsu kè Keninɔ kún k̄ɔn Kenizinɔ k̄ɔn Kadam̄nunɔ

20 k̄ɔn Itinɔ k̄ɔn Perizinɔ k̄ɔn Refaimunɔ

21 k̄ɔn Am̄rinɔ k̄ɔn Kanaanɔ k̄ɔn Gigasinɔ k̄ɔn Yebusinɔ.

16

Agyara k̄ɔn a né Sumailao

1 Abramɔ nā Sarai e né iro. À n̄ogb̄e z̄ikeri v̄i Igipiti gb̄e ù kè wè ben̄e Agyara.

2 Ben Sarai bè Abramun̄e: Lán Dii ma ke p̄aaa ù nà, ñ dae k̄ɔn ma z̄ikerio. Má s̄i kè mé n̄enɔ e à ḡaz̄i. Ben Abramɔ Sarai yā mà.

3 Abramụ wè kùri kenà Kanaa bùsun gberan Sarai a zò Agyara kpàa nɔɔ ũ.

4 Abramụ dàεo, ben à nò sị. Kè à è á nòsina, à dɔkè a diio.

5 Ben Sarai bè Abramunε: Taari kè wà kèmεε gɔ̃ n yā ũmε. Ma a zò kpàmma. Kè à è á nòsina, ben ègɔ̃ dɔkεεmao. Mpi kɔ̃n mapio, Dii bé eé yā gɔ̃gɔ̃we.

6 Ben Abramụ wèàla à bè: N zò kuu n pɔ̃ ũmε. N̄ kenε lán n̄ yezi nà. Kè Sarai ãa dàa, ben à bàa lènε.

7 Dii Malaika à è íbokiizi gbáan, bia pì kú Suru zé saεmε.

8 Ben à à là à bè: Sarai zīkεri Agyara, n bɔ̃ máme? N̄éε gaa máme? Ben à wèàla à bè: M̄éε bàa lεε ma dii Sarainεmε.

9 Ben Dii Malaika bènε: N̄̄ εara n̄ tá n dii pì kiia ñgɔ̃ mì siεnε.

10 Mé n borii kaara aɔ̃gɔ̃ pari, weé f̄wà wà n̄ lé d̄ɔ̃ro.

11 N̄̄ nòsina, né né i gɔ̃gbē ũ, né tó kpánε Sumaila, zaakε Dii n yā mà n wéetāmma guu.

12 Eégɔ̃ de lán zaakisēte bà, eé íbete kpá kɔ̃n gbē píngio, gbē píngi é íbete kpáo se. Eégɔ̃ kú kɔ̃ yān kɔ̃n a gbēnɔ̃ro.

13 Ben Agyara bè: Ma wéε sị Luda kè è ma ele. Ben à tó kpà Dii kè yā ònεnε Ludakεema'ee.

14 À yā bé à tò wà tó kpà lògɔ̃ pìnε Ludabēkεema'ee lògɔ̃. À kú Kadεsi kɔ̃n Beredio daguramε.

15 Agyara négɔ̃gbē ì kɔ̃n Abramuo, ben Abramụ tó kpànε Sumaila.

16 Gurɔ kɛ Agyara Sumaila ì, Abramuwɛ basiigɔ awɛɛswɛɛdomɛ.

17

Bàngukɛna yã

1 Kɛ Abramuwɛ kà wɛ basɔro dosai, Dii bɔ à m̀zi à bè: Luda Gbãabitaden ma ũ. N̄ táa omao ñgɔ kuu taari sai.

2 Ma bà kuunanyo égɔ gaa, mé n bori kaaranɛ maamaa.

3 Abramuwɛ dàɛ a puua Luda aɛ, ben Luda bènɛ:

4 Lán ma bà kúnyo nà, né gɔ bori pariinɔ dezi ũ.

5 Weégae benɛ Abramuwɛ dɔro, sé Ibraĩ, zaakɛ mé n kɛ bori pariinɔ dezi ũ.

6 Mé tó n bori kɛ pari, boriinɔ kɔn kɔnanɔ é bɔ n kɔia.

7 Ma bà égɔ kúnyo kɔn n boriinɔ ai gurɔ píngi. Mэгɔ de n Luda ũ kɔn n boriinɔ n gbera.

8 Mé Kanaa bùsu kɛ n̄ kú à guu nibɔ ũ kpámma píngi kɔn n boriinɔ n gbera, le aɔgɔ v̄i gurɔ píngi, mэгɔ de n̄ Luda ũ.

9 Luda èara à bè Ibraĩnɛ: Mpi kɔn n boriinɔ, àgɔ ma bà kuunaao yã kũna ai a boriia.

10 Ma bà kuunaao yã kɛ égɔ kũnan yè, mpi kɔn n boriinɔ. Séde a gɔgbɛ píngi bāngu kɛ.

11 À bāngu kɛ ma bà kuunaao sèda ũ.

12 Séde n bori négɔgbɛnɔ bāngu kɛ n̄ gurɔ sɔraagɔdee z̄i ai n̄ boriia, né kɛ wà n̄ í n bɛnɔ kɔn zò kɛ wà n̄ lú bori pāndenɔnɔ n̄ píngi.

13 Wà à ì n bɛn yoo kesɔ wà lú zò ũn yoo, sé à bāngu kɛ. Bee égɔ de ma bà kuunaao gurɔ píngi sèda ũ a mèa.

14 Weé gɛfɔɔdee bɔ a gbɛ̃nɔ té, zaake gbɛ̃ kè èè bǎngu kero yǎ kè má dɛare kũnaro.

15 Ben Luda èara à bè Ibraĩne: Nton be n naõne Sarai dɔro, ñgae bene Sara sa.

16 Mé aubarika dan mà tó à né i gɔ̃gbɛ̃ ũ, eé gɔ̃ boriinɔ dazi ũ, bùsu kɪnanɔ é bɔ à kiia.

17 Ben Ibraĩ dàe a puua Luda aε à yáa dɔ̀ à bè a nòse guu: Gbɛ̃ kè kà wɛ̀ basɔɔroo é né ís? Lán Sara kà wɛ̀ basiigɔ̃ akuri nà, eé né ís?

18 Ben à èara à bè Ludane: N sùu ke ñ Sumaila gwa.

19 Luda bè: Yǎpura n naõ Sara é né i gɔ̃gbɛ̃ ũ, né tó kpáne Isaaku. Ma bà égɔ̃ kúo kɔ̃n à boriinɔ ai guro píngi.

20 Sumaila yǎ musu, ma n yǎ mà. Mé aubarika dan, eé né i à kaara maamaa. Eé négɔ̃gbɛ̃nɔ i gɔ̃n kuri awεεplaa, aǎé gɔ̃ kɪnanɔ ũ, à borií é ke pari.

21 Baa kɔ̃n beeeo ma bà kuunanyo é gɔ̃ Isaakuame. Zii mɔ̃ndaa'i Sara é à i.

22 Kè Luda yǎ ò Ibraĩne à yáa, ben à à tò à tà musu.

23 Ben Ibraĩ a né Sumaila sè kɔ̃n a be gɔ̃gbɛ̃ kè wà ní a beεnɔ kɔ̃n zò kè wà ní lúno ní píngi, ben à bǎngu kèñne zĩ beeeo gɔ̃ lán Ludaa òne nà.

24 Ibraĩ kà wɛ̀ basɔɔroo dosai, gbasa à bǎngu kè,

25 à né Sumaila sɔ̃ wɛ̀ kuri awεε'aagɔ̃.

26 Guro dɔ̃nkɔ̃ pì zĩ Ibraĩ bǎngu kè kɔ̃n a né Sumailao

27 kɔ̃n a be gɔ̃gbɛ̃ kè wà ní a beεnɔ kɔ̃n zò kè wà ní lú bori pǎndeanɔ ní píngi. Aǎ bǎngu kè guro dɔ̃nkɔ̃ zĩme.

18

Nibɔnɔ mɔna Ibraĩ kiia

¹ Dii bò à mò Ibraĩzi Mamare gbíi líno sae. Ibraĩ v̄eena a bisakuta kp̄eεε f̄āantē.

² Kè à w̄εε sè musu, à ḡɔn aaḡɔ è zena. Kè à n̄ é le, ben à f̄εε kp̄eεεa k̄ɔn bào à gàa à dànl̄ε à dàé̄n̄ε a puua

³ à bè: Dii, tó ma n p̄ɔnaa è, ònton ḡε mam̄ɔma n z̄òblerilaro.

⁴ Mé móare ío à gbá pípi à kámma bo lí gbáru kè.

⁵ Lán a b̄ɔe ma b̄εε kpa nà, mé móare p̄óbleeo féte le à gb̄āaa e, gbasa à da z̄én. Ben āɔ bè: T̄ò, ò ke lán n̄ ò nà.

⁶ Ben à gàa Sara kiia kutaan à bè: Ñ flawa k̄ɔ zaka lé aaḡɔ ò buredi ke kpakpaa.

⁷ Ben à bàa lè à ḡε a z̄ùnɔ té à z̄ùne b̄òrɔ maaa k̄ù à kpà a z̄ík̄eria, ben z̄ík̄eri p̄i gàa à k̄èke kpakpaa.

⁸ Ben Ibraĩ zwif̄āani k̄ɔn zwi'ipuo k̄ɔn z̄ù kè wà k̄èke p̄io sè à gàa à dié̄n̄ε. Gur̄ɔ kè āɔe p̄ó blee, àp̄i ze n̄ sae lí gbáru gwe.

⁹ Ben āɔ à là wà bè: N nā Sara kú máme? À bè: À kú kutaan gwe.

¹⁰ Ben Dii bè: Mé εara mà mó n kiia zii m̄ɔndaa'i, n nā Sara é né i ḡɔgb̄ē ũ. Sara kú à kp̄εε kuta kp̄eεε èe maa.

¹¹ Ibraĩ k̄ɔn Sarao zi k̄ù, Sara è n̄ɔgb̄ēn̄ɔ p̄ó ke d̄ɔro. Ben Sara yáa d̄ò à bè a sw̄è guu:

¹² Ma zi k̄ù, ben ma dii zi k̄ù d̄ɔ. Mé p̄ɔnaa yā p̄i d̄ɔ d̄ɔ?

¹³ Ben Dii Ibraĩ là à bè: À kè dia Sara yáa d̄ò? À bè am̄ɔ kè a zi k̄ù é f̄ɔ à né i d̄ɔ?

¹⁴ Yáke èḡɔ z̄i'ũmero. Zii m̄ɔndaa'i tó à gur̄ɔ kà, mé mó n kiia, gbasa Sara né i ḡɔgb̄ē ũ.

15 Ben Sara lé sè à bè ée yáa dɔro, zaake vĩa à kù.
Ben Dii bè: É'e, n yáa dɔ.

Ibraĩ aduakɛna Sɔɔɔmunɛ

16 Kè gbě pìnɔ fèɛ, Ibraĩ gàa à zéíne, ben aɔ Sɔɔɔmu kpaawà.

17 Ben Dii bè: Mé yá kè má yezi mà kɛɛ utɛ Ibraĩnɛro.

18 À boriinɔ égɔ bíta aɔégɔ gbáa vĩ. Anduna bori píngi é aubarika e à gāzĩmɛ.

19 Zaake ma à sè lɛ à o a nénɔne kɔn a boriinɔ a gbera aɔgɔ ma yá kũna aɔ yá maa zédee kɛ, lɛ mà yá kè ma à lé gbène kenɛ.

20 Ben Dii èara à bè: Yá kè wèe oo Sɔɔɔmu kɔn Gɔmɔrao musu pari, n durun gèɔla.

21 Mé gá gwe sa mà gwa, tó yá kè aɔɔe kɛɛ zaa lán má mà nà. Tó aɔɔ de lɛ sɔro, mé dɔ.

22 Kè n gɔɔn plaaa pìnɔ dà zén aɔɔe gaa Sɔɔɔmu, ben Dii gò kɔn Ibraĩo gwe.

23 Ben Ibraĩ sòzi à bè: Né gbě maaanɔ wara lɛdo kɔn gbě zaaanɔn yó?

24 Tó gbě maaanɔ kú wéte pì guu aɔ kà gɔɔn baplaa akuri, né n waran yó? Né sùu kɛ wéte pìo gbě maa gɔɔn baplaa akuri pìnɔ yānziroo?

25 N sùu kɛ! Nton kɛ lero. Nton gbě maaanɔ dede lɛdo kɔn gbě zaaanɔro, zaake aɔɔ dɔnkɔro. N sùu kɛ! Nton kɛ lero. Mmɔn kè n de anduna píngi yákpækɛri ũ, né yá kɛ a zéaroo?

26 Ben Dii bè: Tó ma gbě maaanɔ è Sɔɔɔmu gɔɔn baplaa akuri, mé sùu kɛ wéte pìo n yānzĩ.

27 Ben Ibraĩ èara à bè dɔ: Mamɔma kè má de bùsuti kɔn túbuo ũ, n gaafaa kɛmɛ mà yá onne, Dii.

28 Tó gɔɔn sɔɔroo kɛ̀sã gɔɔn baplaa akuri pì guu, gɔɔn sɔɔroo pìnɔ yānzi né wéte pì kaateɔ? Ben Dii bè: Tó ma gbɛ maaanɔ è gɔɔn baplaa asɔɔro, mé wéte pì kaatero.

29 Ben Ibraĩ kpé èe yā onne à bè: Tó gbɛ maaanɔ kà baplaa sɔ né? Ben Dii bè: Mé yāke kero gɔɔn baplaa pìnɔ yānzi.

30 Ben à bè: Dii, n yā nna! Nton pɔ fɛro, má yezi mà yā o dɔ. Tó gbɛ maaanɔ kà baaakuri sɔ né? À wèala à bè: Tó ma gbɛ maaanɔ è aɔ kà gɔɔn baaakuri, mé yāke kero.

31 Ben à bè: N̄ gaafaa kemε dɔ Dii, mà yā onne. Tó gbɛ maaanɔ kà gɔɔn baroo sɔ né? À wèala à bè: Mé wéte pì kaatero gɔɔn baroo pìnɔ yānzi.

32 Ben à bè: Dii, nton pɔ fɛro, yā kèkii baasi mé yā o dɔro. Tó gbɛ maaanɔ kà gɔɔn kuri sɔ né? À wèala à bè: Mé wéte pì kaatero gɔɔn kuri pìnɔ yānzi.

33 Kè Dii yā ò Ibraĩne à yāa, à gè zéla, ben Ibraĩ èara à tà be.

19

Sɔɔmu kɔn Gɔmɔrao kaatena

1 Kè malaika gɔɔn plaaa pìnɔ kà Sɔɔmu uusie, Lutu vɛena Sɔɔmu b̄i kpεεε. Kè à ní é, à fèe à gàa à dàníε à kùéíne à dàe a puua

2 à bè: Ma diinɔ, a yā nna! À mó à gá pita mamɔma a zɔ̀bleri be. À zú o à i kè, zia kɔngɔ idé'idé é da zén. Aɔ bè: Auo, wé i gāalemε.

3 Lutu nàkɔrɛíma maamaa, ben aɔ gè à kpén. À ní yàari kè maamaa à masa kèíne, ben aɔ sò.

4 Ai aṣgṣ gá dae, Sɔɔɔmudeeno liḡa Lutu kpézi. Wéte pì gṣgbēno kàkṣa gwe mámmam, gṣkpareno kṣn gbēnsino ní píngi.

5 Aṣ lé zù Lutuzi wà bè: Gṣgbē kè aṣ pìta n be uusiaeno kú máa? Ñ bṣényowe, wà pāpāa keño.

6 Lutu bò à zè kpele ní kiia, à gbà tàta kpeo

7 à bè: O'o ma gbēno, àton yā zaaa kero.

8 Má nénoḡbēno vī gṣon plaa kè aṣo gṣgbē dṣro, mé ní bṣeare. Lán á yezi nà à keño, mṣde àton yāke ke gṣgbē kèkiinṣero, zaake aṣ pìta ma beme.

9 Aṣ bène: Ñ guwe gwe! Ben aṣ bè do: Gbē kè né gbē zítome, ben à yezi à ke wa yākpækèri ũ. Wé yā zaaa kenne de ní pṣla. Ben aṣ kṣsia gbāaa, aṣo mṣo kpé gbà gboro.

10 Ben gṣon plaaa pino ɔ bò wà Lutu kù aṣ gṣeo kpén, ben aṣ zé tàta.

11 Aṣo tò vīa gbē kè aṣo kú kpeleno kù ní píngi né féte gbēnsi, ben aṣo kpé gbà wete ai aṣ kpàsa.

12 Gṣon plaaa pino bè Lutune: Dé ní vī kè doo? Néḡgbēno, nénoḡbēno, n né anzurenṣo kṣn gbē kè aṣo de n gbē ũno wéte guu ní píngi. Ñ bṣényo,

13 zaake wa mṣo wà gura kè kaateme. Yā zaaa kè wèe oo wéte pì deeno musu gṣè Dii swān, ben à wa zī wà wéte pì kaate.

14 Lutu bò à gaa à ò a néno anzurenṣe à bè: À fee wà bṣe, zaake Dii é wéte kè pì kaate tiamé. Ben aṣo daa èe fāadi boome.

15 Kè guu dṣo malaika pino nàkṣre Lutua wà bè: Ñ fee ñ n naṣ kṣn n nénoḡbē gṣon plaaa keno sée ñ bṣényo kè, le ñton ga wéte pì kaatena guuro yānzi.

16 Kè Lutu e seka kee, Dii à wēnda bò, ben gṣon

plaaà pìno à kù a ɔɔa kɔn à naɔo kɔn à nénoḡbē ḡɔon
plaaano, aɔ̀ b̀eényo wéte kpeɛ.

17 Kè aɔ̀ b̀eényo ɛ, ben malaika pìno doke bè
Lutune: Ñ bàa lé ñ n zĩnda mì sí. Ñton kpeɛ gwaro.
Ñton ze guzure pì guuro. Ñ bàa lé ñ mì pé kpiiinɔa
ɛ ñton garo yãnzì.

18 Ben à bèné: Auo ma dii! N yã nna!

19 Mamɔma n z̀bleri ma n pɔnnaa è, n gb̀kɛɛ
kème maamaa, n ma mì sì. M̀ode mé f̃o mà bàa lé
mà kpii pìno kii lero. Ai màḡḡ gá ká gwe, kaatena
pì é ma le mà ga.

20 Ñ lakutu ke gwa kãaa. Lán à k̃i nà, mé f̃o mà
bàa lé mà gá gwe. Lakutu néngome s̃o. Ñ tó mà bàa
sí mà tá gwe, méḡḡ aafia. Asa à néngoroò?

21 Ben à bèné: Ma n gba zé, mé lakutu kè néɛ oo pì
kaatero.

22 Ñ bàa lé ñ tá gwe kpakpaa, zaake mé yãke ke
ḡĩaro ai ñ gá káo gwe. Beee yãnzìn wà tó kpà lakutu
pìne Zoa.

23 Kè Lutu Zoa lè, ɔfãntē e f̃eɛɛ,

24 ben Dii tò té kɔn ɔfãntēḡb̃o b̀ò musu à kà
Sɔdɔmu kɔn Ḡomɔraola.

25 À wéte pìno kàate kɔn gb̃eno kɔn guzure pìo kɔn
lino kɔn s̃eno píngi.

26 Kè Lutu naɔ a kpeɛ gwà, ben à lì à ḡḡ zena wisi
gb̀è ũ.

27 Kè guu d̀ò, Ibraĩ f̃eɛ kɔngɔ ide'ide, à gàa guu kè à
kún yã kɔn Diio pìn.

28 Kè à Sɔdɔmu kɔn Ḡomɔrao kpaa gwà kɔn
guzure pìo píngi, à è tésukpe e f̃eɛɛ t̀ote lán m̀odate
tésukpe bà.

²⁹ Leme kè Luda guzure kè Lutu kún wétεno kàate le, Ibraĩ yā dòn, ben à Lutu bò wéte kè à kàate pìno guu.

Lutu borii

³⁰ Kè Lutu bò Zoa, à gàa à v̄εε kpiiino té k̄on a n̄éno gb̄ε ḡōon plaaano, kè à kuuna Zoa v̄ia v̄i yānzi. Ben à ḡò kú gb̄ewεen k̄on a n̄éno gb̄ε p̄ino.

³¹ Ben Ȳō b̄è B̄āane: Wa de zi k̄ù, ben ḡōgb̄ε kee kú b̄usun à daεwao lán wè ke n̄aro.

³² Ñ m̄ó wà w̄εε k̄akane wé daεo, le wàḡō wa borii e à ḡāz̄i.

³³ Gw̄āav̄i beee āō w̄εε k̄akane, ben Ȳō ḡàa à dàεo. Lutu e d̄ō gur̄ō kè à dàεao ke gur̄ō kè à f̄εero.

³⁴ Kè guu d̄ō Ȳō b̄è B̄āane: Ma daε k̄ōn ma deo ḡiā. Wà w̄εε k̄akane uusiea d̄ō, né ḡá ñ daεo, le wàḡō wa borii ee à ḡāz̄i.

³⁵ Gw̄āav̄i beee āō w̄εε k̄akane, ben B̄āa ḡàa à dàεo. Lutu e d̄ō gur̄ō kè à dàεao ke gur̄ō kè à f̄εero.

³⁶ Leme Lutu n̄éno gb̄ε ḡōon plaa p̄ino kè le wà nò s̄io.

³⁷ Ȳō né ì ḡōgb̄ε ū, ben à t̄ó kp̄ane M̄abu. Àmbe M̄abu borii kè āō kuu ai gb̄āano dezi k̄áaku ū.

³⁸ B̄āa né ì ḡōgb̄ε ū se, ben à t̄ó kp̄ane Benami. Àmbe Am̄oni borii kè āō kuu ai gb̄āano dezi k̄áaku ū.

20

Ibraĩ k̄on Abim̄el̄ekio

¹ Ben Ibraĩ f̄εe gwe à ḡàa Nεgεvi b̄usun Kadεsi k̄ōn Suruo dagura. Kè à ḡàa à v̄εε Gera,

² à b̄è a nāō Sara né a d̄āremε, ben Gera kí Abim̄el̄eki gb̄ε z̄i à à s̄è à s̄uo.

3 Ben Luda b̀̀ a m̀̀ Abimelēkizi nanaa guu gwāavĩ à bène: Né ga nɔɔ k̀̀ ǹ̀ s̀̀ pì yānzi, zaake nɔzāreeme.

4 À m̀̀ a l̀̀ Abimelēki e daeo k̀̀ro, ben a bè: Dii, né borii k̀̀ aɔɔe yāke keroonɔ deden yó?

5 Àmbe à bène a dārenloo? Nɔgbē pì s̀̀ bè a dāgɔme. Ma yā k̀̀ a zéame, má taarĩ vīro.

6 Ben Luda bène nanaa pì guu: Eè, má d̄s k̀̀ n yā k̀̀ a zéame. Beee yānzi ma kpanne òton durun kemero, méee we n ɔ k̀̀ nɔgbē pìaro.

7 Tia sa, à gɔgbē pì nɔɔ kpáa, zaake annabime. Eé adua kenne le ñ gɔ aafia. Tó néee à nɔɔ pì kpáa s̄oro, ñgɔ d̄s k̀̀ n game, mpi k̄n n gbēnɔ a píngi.

8 Ben Abimelēki f̀̀ee k̄ngɔ ide'ide, à a gbēnɔ sisi à yā pì t̄k̀ēñne ǹ̀ píngi, ben vīa ǹ̀ k̄u maamaa.

9 Ben Abimelēki Ibraĩ sisi à bène: Bóyānzi ǹ̀ k̀̀ewe lezi? Bó taarin má k̀̀enne gbasa ǹ̀ tò ma ḡs durundee ũ k̄n ma b̀̀suo? N yā k̀̀ de wà keroo k̀̀me.

10 Bó laasuu ǹ̀ l̀̀ gbasa n yā pì k̀̀?

11 Ibraĩ wèàla à bè: Méee daa yā gbēkee Luda vīa vī b̀̀su k̀̀kii guuro, weé ma de ma naɔ yānzime.

12 Beee gbera nɔgbē pì né ma dāremē yāpura. Wa de d̄n̄k̄me, baade k̄n a dao, ben à ḡs ma nɔɔ ũ.

13 K̀̀ Luda ma b̄ ma de be yā, méee lik̄saa z̄ɔɔ, ben ma bè ma nɔɔ p̄ine guu k̀̀ wé gán píngi, à gbēk̄ee kemē àgae be a dāḡn ma ũ.

14 Ben Abimelēki m̀̀ k̄n s̄aanɔ k̄n z̄unɔ k̄n ḡgbē z̄ikerinɔ k̄n nɔgbē z̄ikerinɔ à kpà Ibraĩa, ben à à naɔ s̀̀kpane.

15 Ben Abimelēki bè: Ma b̀̀sun yè, ñ v̄ee guu k̀̀ ǹ̀ yezin.

16 Ben à bè Sarane: Ma kondogi ɔɔ bɔɔ doo kpà n dāgɔa agbaakpabɔ ũ, le gbě kè aɔ kúnyonɔ dɔ́ ń píngi kè nées taari kero.

17 Ben Ibraĩ wée kè Ludaa, ben Luda Abimeleki gbà aafia kɔn à naɔo kɔn à nɔ yìgisainɔ, le aɔ né i,

18 zaake Dii tò Abimeleki be nɔgbɛnɔ pãa kù yã Ibraĩ naɔ yã musu.

21

Isaaku ina

1 Dii aubarika dà Saragu lán à ò nà, à kène lán à lé gbène nà.

2 Ben à nò sɔ̀ à né ì kɔn Ibraĩo gɔgbě ũ à zikū guu gurɔ kè Luda dienea.

3 Ibraĩ tó kpà né pìne Isaaku.

4 À bāngu kène à gurɔ sɔraagɔdee zĩ lán Ludaa diene nà.

5 À kà wè basɔro a né pì igurɔ.

6 Ben Sara bè: Luda yáadɔziyã kème, gbě kè mà píngi é yáa dɔmao.

7 À bè dɔ: Weé we wà be Ibraĩne yã mé gɔ nédandee ũ? Àe ma négɔgbě ìo a zikū guu.

8 Kè né pì bíta kù à kè yɔa, ben Ibraĩ à kèna yɔa pɔnnaa kè.

9 Sara è né kè Iyipiti nɔgbě Agyara ì kɔn Ibraĩo ègɔ Isaaku yáa dɔme,

10 ben à bè Ibraĩne: Ñ pé zò pìà kɔn a néo, zaake zò né pì é túbi ble kɔn ma né Isaakuoro.

11 Yã pì Ibraĩ pɔɔ yàka maamaa, zaake à néme,

12 ben Luda bène: Ñton tó n nòse yaka n né kɔn n nɔgbě zíkèri pìo yã musuro. Yã kè Sara e oonne

píngi ò ma, zaake Isaaku boriinò weégae beíne n boriinò ũ.

¹³ Mé tó zò né pì borii ke se, zaake n néme.

¹⁴ Ben Ibraĩ fεε kongo ide'ide, à pòblee sè kòn í tùuo à kpà Agyaraa. À dìne, ben à à né kpàa do. À à gbàre, ben à gàa èe likōaa zōo Beseba gbáan.

¹⁵ Kè í yāam̄ma, à gōkpare pì tò lí gbáru,

¹⁶ ben à gàa à vèe ae kàzuleeki zà lén, zaake à bè á yezi à a né gana ero. Kè à gàa à vèe kāa le, ben à nà sòdoanaa.

¹⁷ Luda gōkpare pì sò doo mà, ben Luda Malaika lé zù Agyarazi zaa musu à bè: Bó bé à n lee Agyara? Nton vīa kero, zaake Luda né pì sò doo mà guu kè à kún.

¹⁸ N̄ fεε ò n né pì sé ò à kū a ooa, zaake mé tó à gō bori òsi ũ.

¹⁹ Luda noḡbē pì wée kènne, ben à lòḡo è. À gàa à í tò a tūu pa, ben à mò à kpà a né pia à mì.

²⁰ Ludaa kú kòn né pìo ai à òsi kù. Èḡo kú gbáan, ben à ḡò tofekari ũ.

²¹ Gurō kè à kú Parani gbáa pì guun à da Igipiti bùsu noo sènne.

Ibraĩ kòn Abimelēkio ledolekena

²² Gurō beee Abimelēki kòn a zikpeneo gbēnsi Fikoluo gàa Ibraĩ kiia aō bène: Ludaa kúnyo yā kè née kee guu píngi.

²³ N̄ la dame kè ḡō ò sí kòn Ludao kè né bo ma kpεero ke ma néno ke ma boriino. Lán ma gbēkke kènne nà, ò kemε le kòn bùsu kè ò kú à guu gbē zìto ũuo.

²⁴ Ben Ibraĩ bène: Ma la dānne.

25 Ben Ibraĩ lɔ̀gɔ̀ kɛ̀ Abimɛlɛki gbɛ̀nɔ̀ sɪ̀a yǎ̀ sɛ̀ɛ̀ à sɪ̀nnɛ̀.

26 Abimɛlɛki bè: Má gbɛ̀ kɛ̀ aɔ̀ yǎ̀ beee kɛ̀nɔ̀ dɔ̀ro, néɛ̀ omɛ̀ yǎ̀ro, gbǎ̀an má mà.

27 Ben Ibraĩ sǎ̀anɔ̀ kɔ̀n zù̀nɔ̀ kù̀ à kpà Abimɛlɛkia, ben aɔ̀ lɛ̀dolɛ̀ kɛ̀ kɔ̀o.

28 Ben Ibraĩ sǎ̀nunu mèn swɛɛ̀plaaanɔ̀ bɔ̀ à kàɛ̀ nɔ̀dona.

29 Abimɛlɛki à là à bè: Sǎ̀ mèn swɛɛ̀plaaa kɛ̀ n ní káɛ̀ nɔ̀dona pìnɔ̀ yǎ̀ de diamɛ̀?

30 Ben à wè̀àla à bè: Ñ sǎ̀ mèn swɛɛ̀plaaa pìnɔ̀ sí sèeda ù̀ kɛ̀ mámbɛ̀ ma lɔ̀gɔ̀ pì yò̀.

31 Beee yǎ̀nzi wà tó kpà guu pìnɛ̀ Bɛ̀sɛ̀ba, zaakè gwen aɔ̀ la dǎ̀nkɔ̀nɛ̀.

32 Lɛ̀n aɔ̀ lɛ̀dolɛ̀ kɛ̀ Bɛ̀sɛ̀ba lɛ̀, ben Abimɛlɛki kɔ̀n a zìkpɛ̀nɔ̀ gbɛ̀nsi Fikɔ̀luo liara wà tà Filisitininɔ̀ bùsun.

33 Ibraĩ sǎ̀ma lí tò̀ Bɛ̀sɛ̀ba, ben à Dii Luda Gurɔ̀pingide sisi gwe.

34 Ben à gurɔ̀plaa kɛ̀ Filisitininɔ̀ bùsu pì guu.

22

Isaaku kpana sa'opɔ̀ ù̀

1 Beee gbɛ̀ra Luda Ibraĩ yò̀ à gwà à bènɛ̀: Ibraĩ! Ben à wè̀àla à bè: Maɛ̀ kɛ̀!

2 Ben Luda bènɛ̀: Ñ n né mèn doo kɛ̀ ní yezi Isaaku sé ñ gáo Mɔ̀ria bùsun, ñ sa'opɔ̀ kɛ̀ wè̀ ká tén à té kù oo kpìii kɛ̀ mé onnɛ̀ɛ̀a.

3 Kɛ̀ à fɛ̀ɛ̀ kɔ̀ngɔ̀ idɛ̀'idè, à gàari yì a zaakinɛ̀, ben à a zìkɛ̀rinɔ̀ sè gɔ̀ɔ̀n plaa kɔ̀n a né Isaaku pìo. À sa'oyaka pàra, ben à dà zén, èe gaa guu kɛ̀ Ludaa ònɛ̀n.

4 À gurɔ̀ aagɔ̀dee zì kɛ̀ à wéɛ̀ sè, à guu pì è kǎa.

⁵ Ben à bè a zĩkeri pìnɔnɛ: À gɔ̃ kɔ̃n zaakio kè. Mapi kɔ̃n gɔ̃kparɛ kèò wé gá aɛ wà dɔ̃nzi kɛ Ludanɛ, wé liara wà su wà a le kè.

⁶ Ibraĩ sa'oyaka sè à dì a né pìnɛ, ben à té kũna kɔ̃n fɛ̃ɛo, aɔ̃ɔe gaa lɛdo.

⁷ Ben Isaaku yā ò a denɛ à bè: Baa! À wèàla à bè: Bómɛɛ né? Ben à bènɛ: Wá té kũna kɔ̃n yàkao, sãnɛ bòrɔ̃ kè wé ká tén à té kũ kú máme?

⁸ Ben Ibraĩ bè: Ma né, Luda bé eé sa'osã kpá. Ben aɔ̃ɔ̃ tɛkɔ̃zi wèe gaa.

⁹ Kè aɔ̃ kà guu kè Ludaa ònɛn, à sa'okii bò gwe à yàka kpàkpaàla, ben à a né pì yì à dà yàka pila sa'okii musu.

¹⁰ Kè à fɛ̃ɛ sè à ɔ̃ bò lɛ à a né pì kòto kpá,

¹¹ ben Dii Malaika lé zùzi zaa musu à bè: Ibraĩ! Ibraĩ! À wèàla à bè: Maɛ kè!

¹² Ben à bè: Nton ɔ̃ na né pìaro ònton yàke kenɛro. Má dɔ̃ sa kè n ma vĩa vĩa, nɛɛ gíme kɔ̃n n né mèn dooro.

¹³ Ibraĩ wéɛ sè, ben à sãkaro è líwakaa kà à kobazi. Ben à gàa à à kũ à sa'opɔ̃ kè wé ká tén à té kũ òo a né gɛ̃ɛ ũ.

¹⁴ Ben à tó kpà guu pìnɛ Diiékpa, ben wègɔ̃ oo ai kɔ̃n a gbàao wè be: Dii é kpá a kpìii musu.

¹⁵ Dii Malaika èara à lé zù Ibraĩzi zaa musu dɔ̃

¹⁶ à bè: Mamɔ̃ma Dii má sì kɔ̃n ma kuunao ma bè, lán n yā pì kè nà, nɛɛ gí kɔ̃n n né mèn dooro,

¹⁷ mé aubarika dangu mà n borii kaaranne lán sɔ̃sɔ̃nɛnɔ̃ bà, aɔ̃égɔ̃ pari lán ísiale bùsu'aatɛ bà. N boriiɔ̃ égɔ̃ gbāa vĩa n ibɛɛnɔ̃a.

¹⁸ Mé aubarika da anduna bori pínɡin n borii gāzĩ, kè n ma yā mà yānzi.

19 Kè Ibraĩ liara à sù a zĩkerinɔ kiia, aã fèe wà tà Beseba, ben à gurɔplaa kè gwe.

20 Beee gbera wà ò Ibraĩne wà bè: N v̄i Nao naõ Milika négɔgbẽnɔ ì.

21 À daudu tón Uzu. À dāaronɔ tón yè: Buzu, Aramu de Kemueli,

22 Kesedi, Azo, Pilidasa, Yidilafa kɔn Betuelio.

23 Betueli pì bé à Rebeka ì. Néɔgbẽ gɔn sɔraagɔ kè Milika ì kɔn Ibraĩ v̄i Naon gwe.

24 À nɔ yìgisai Ruma néɔ tón yè: Teba, Gaamu, Tasa kɔn Maakao.

23

Sara gana

1 Sara kè wè baswɛɛdo awɛɛswɛɛplaa,

2 gbasà à gà zaa Kiriataba kè wè be tia Eblonu, Kanaa bùsun. Ben Ibraĩ à sósobi kè à ɔɔ dɔ à gana yá musu.

3 Kè à gù a naõ gè kiia, à gà à bè Iti boriinɔne:

4 Nibɔ kɔn gbẽ zĩtɔn ma ũ a té. À tɔɔte yáma gèv̄iikii ũ mà gè v̄iin.

5 Ben Iti boriinɔ bène:

6 Maree, ò wa yá ma. Luda gbẽ aubarikadeen n ũ wa té. Ñ n gè v̄i gbèwɛɛ kè kenne maaa guu. Wa gbẽke é n tẽ gbèwɛɛ kè né n gè v̄i à guuro.

7 Ben Ibraĩ fèe à kùe bùsu pì deenɔne

8 à bènnɛ: À ma yá ma, tó a we mà a gè v̄i kè. À wéɛ kemɛ Zoa né Eflonua

9 à Makpela gbèwɛɛ kè kú à bú lézi yá ma à ɔɔa, eé gɔ ma gèv̄iikii ũ a bùsun.

10 Eflonu v̄ɛna ñ té a wéte b̄iilen gwe, ben à ò Ibraĩne Itinɔ wáa ñ píngi à bè:

11 Auo mare, ò ma yā ma. Ma n gba buraa pì kōn gbèwεε kè kú gweeo. Ma n gba ma gbēno wāa. Ma n gbame, le ò n gè vīin.

12 Ibraĩ kùe bùsu pì deenone,

13 ben à bè Eflonune ò píngi wāa: Ñ swā kpá ò ma yā ma. Mé buraa pì fīa bonne. Ñ ma ɔ sí, mé ma gè vīin.

14 Ben Eflonu bène:

15 Maree, ò ma yā ma. Tɔɔte kè à ɔ kà kondogi wāa plaame, bón beee ũ wa dagura? Ñ n gè vīin.

16 Ibraĩ à yā mà, ben à kondogi kè à ò yōne gbēno wāa laatarino zaka.

17 Lemε Eflonu bú kè kú Makpela, Mamare saε, gò Ibraĩ pò ũ le kōn gbèwεε kè kú gweeo kōn lí kè kú gweeno zaa bú pì lézi píngi.

18 À gò Ibraĩ pò ũ Iti kè aō mò wéte bīleano píngi wāa.

19 Beee gbera Ibraĩ a naō vīi Makpela bura gbèwεε pì guu Mamare kè wè be tia Eflonu saε, Kanaa bùsun.

20 Len bú kōn gbèwεε kè de Itino pò ũ yāao gò Ibraĩne gèvīikii ũ le.

24

Nɔwetena Isaakune

1 Ibraĩ zi kù à gurɔɔno kà zà, ben Dii aubarika dàn yā píngi guu.

2 Ben à ò a zòblerino gbēnsi kè de a pò píngi yāgōgōri ũune à bè: Ñ ɔ soto ma gbáda gbáru,

3 mé tó ò sí kōn Dii musu kōn tɔɔteo Luda tóo kè né Kanaa kè má kú ò ténɔ noo sé ma nénero.

4 Ñ gá ma be b̀usun ma danenɔ guu, ñ nɔɔ sé ma néne gwe.

5 Ben à z̀bleri pì à là à bè: Tó nɔgbē pì e we à tēmazi à s̀mao b̀usu k̀ekiin s̀oro né? Mé gá k̀on n néo b̀usu k̀è n b̀onn yó?

6 Ibraĩ bène: Ñ làakari ke! Ñton gá k̀on ma néo gwero.

7 Dii Luda Musude ma bɔ ma de be ma danenɔ b̀usun, ben à yā òme à la dà à bè é b̀usu k̀ekii kpá ma boriinɔame. Àmbe eé a Malaika zĩ à d̀onne ae. Gwen né nɔɔ s̀en ma néne.

8 Tó nɔgbē pì e we à t̀enziro, n bɔ ladana k̀è í la dàme k̀è guu. Ñton gá gwe k̀on ma néoro fá!

9 Ben à z̀bleri pì a ɔɔ s̀òtɔ a dii gbáda gbáru, à la dàne yā pì musu.

10 Z̀bleri pì a dii lakuminɔ s̀è m̀en kuri k̀on a dii auziki bori p̀ingio, ben à f̀èe à gàa Nao be wéte zaa Siria Mesopotamia b̀usun.

11 K̀è à kà gwe, à tò lakuminɔ kámma bò lògɔ sae wéte kpee. K̀è uusie k̀è, gurɔ k̀è nɔgbēnɔ è b̀oe í tó,

12 ben à adua k̀è à bè: Dii, ma dii Ibraĩ Luda, ñ gbēke ke ma diine ñ tó ma tá ke nna uusiea.

13 Ñ gwa, má zena lògɔ sae. Tó wéte nɔkparenɔ b̀èe í tó,

14 nɔkpare k̀è má òne à a loo pita à í tóme mà mi, tó à bème mà mi, ben à kpà ma lakuminɔa dɔ, èndē mé d̄s k̀è n gbēke k̀è ma diine, nɔgbē k̀è í diè n z̀bleri Isaaku pó ũun gwe.

15 Èe yā pì o à yáaro, ben Betueli né Rebeke bò k̀on loo dina a gàn. Betueli né Ibraĩ v̄i Nao né k̀è à ì k̀on a naɔ Milikaome.

16 Né pì maa bensɔ à lezime, g̀gbē kee e daeo

zikiro. À mò lòg̃zi, à í tò à a loo pà, ben à liara èe taa.

17 Ben zòbleri pì bàa lè à gàa à zé zòne à bè: Ñ ma gba í mà mi, baa féte.

18 Nògbě pì bè: Ñ mi Baa! Ben à a loo pìta g̃o à í kpàa à mì.

19 Kè à í kpàa à mì à yãa, à bè: Mé tó n lakuminone do, aã mi ai aã kã.

20 Ben à a lo'i kà póno ímibon g̃o, à liara à bàa lè à gàa à í tó lòg̃n, ben à í tò lakuminone píngi.

21 Gōgbě pì zena èe à gwaa tíi, le à e à d̃o tó Dii é tó a tá ke nna, ke eé ke nnaro.

22 Kè lakuminó í mì aã yãa, ben gōgbě pì vura tãnga maaa dà n̄o p̄ne a yãa, à vura zãa d̄ane mèn plaa. Tãnga pì tiisi kà giramu s̄oro, zãa p̄no s̄o giramu bas̄oro.

23 Ben à à là à bè: Ñ om̄e, dé n̄n n ũu? Wé ikii e n de b̄o?

24 Ben à wèàla à bè: Betueli n̄n ma ũ, Milika k̄n Nao dio.

25 Sè k̄n tàgao din wa b̄e, ben ikii kuu do.

26 Ben gōgbě pì kùe à d̄onzi kè Diine à bè:

27 Dii ma dii Ibraĩ Luda aubarika v̄i kè èe gí gb̄eke k̄n náaneo yã ken̄ero yãzi. Mapi s̄o, Dii d̄ome ae ma dii dan̄o b̄e.

28 Ben n̄okpare pì bàa lè à gàa à yã pì t̄kè a b̄edeen̄e.

29 R̄ebeka pì d̄ag̃o v̄i kè wè ben̄e Labã. À b̄o wéte k̄p̄e k̄n bào à gàa à gōgbě pì lè lòg̃o léa,

30 zaake à è a d̄are tãnga k̄n zãao dana, ben à yã kè gōgbě pì òne mà. Kè à gàa à à lè k̄n lakuminó lòg̃o léa,

31 à bè: Ñ mós mmɔn kè Dii aubarika dàngu! À kè dia ñ zena wéte kpεε? Ma kpé kèkennε kɔn lakuminɔ bàɔkiio.

32 Gɔgbε pì gè ua, ben Labā lakuminɔ asoo pòro à sèla kori kɔn tàgaaɔ kpàmma à í kpà gɔgbε pìà à a gbá pípio kɔn à gbèno ñ píngi.

33 Wà póblee diεne, ben à bè: Mé pó ble gĩaro ai mà yā kè ma mɔo o. Ben Labā bè: Ñ o.

34 Ben à bè: Ibraĩ zòblerin ma ũ.

35 Dii aubarika kè ma diine maamaa, ben à gò auzikidee ũ. À à gbà sāano kɔn zùnɔ kɔn kondogio kɔn vurao kɔn gɔgbε zĩkerinɔ kɔn nɔgbε zĩkerinɔ kɔn lakuminɔ kɔn zaakinɔ.

36 Ma dii pì naɔ Sara né ì gɔgbε ũ a zikū guu, ben ma dii pó kè à vīi kpà né pìà píngi.

37 Ma dii tò ma la dà, zaake à bè màton Kanaa kè à kú ñ ténɔ nɔɔ sé a nénero.

38 À bè mà gá a de be a borii guu mà nɔɔ sé a néne gwe.

39 Ben ma a dii là ma bè, tó nɔgbε pì e we à témazi sɔro né?

40 À wèmala à bè, Dii kè a taa òo bé eé a Malaika zĩ à gá zεme, le ma tá ke nna, mé nɔɔ sé a néne a de be danenɔ té.

41 À bè tó ma gaa a borii kiia, tó wèe wero, mé bɔ ladana kè má la dàaree guu.

42 Kè ma ka lògɔ kiia gbàa ma bè: Dii, ma dii Ibraĩ Luda, tó n we, ñ tó ma tá ke nna.

43 Má kú lògɔ léa. Nɔkparε kè mò í tó, ben ma bène à ma gba í fète mà mi,

44 tó à bè mà mi, ben à tò ma lakuminɔne dɔ, mé dɔ kè nɔkparε kè ñ diε à ke ma dii né pó ũun gwe.

45 Ai màgõ yã pì o ma nòse guu mà yãa, ben Reβeka bò kōn looo dina a gān à mò lbgõ léa à í tò. Ben ma bène à ma gba í mà mi.

46 À a loo pita gõõ, à bè mà mi, é kpá ma lakuminɔa dɔ. Kè má mì, ben à kpà ma lakuminɔa.

47 Ben ma à là, dé nén à ũu? À bè Betueli nén a ũ, Milika kōn Nao dio. Ben ma tãnga dāne a yãa, ma zãa dāne a ɔɔnɔa.

48 Ben ma kue ma dɔnzi kè Dii ma dii Ibraĩ Ludane ma sáabu kpàa, zaake à dōme ae zé maaa guu, le mà a dii v̄i dio sé à néne.

49 Tia sa tó é we à gbēke kōn náaneo yã ke ma diine, à ome. Tó ée we sōro, à ome, mé gá gu pāndea.

50 Labā kōn Betuelio wèàla wà bè: Yã pì bò Dii kiiame, wá yāke ona v̄iro, à maaa ke à zaaa.

51 Reβekan yè, ñ à sé ñ táo, à gõ n dii né naõ ũ lán Dii ò nà.

52 Kè Ibraĩ zòbleri pì ñ yã mà, à dāe tɔɔte Diine.

53 Ben à zāblebɔ kè wà kè kōn kondogio kōn vuraò kōn pókāsāano bòe à kpà Reβekaa. À à v̄i kōn à dao gbà pó ɔɔdeenɔ dɔ.

54 Ben àpì kōn gbē kè aõ kúono pó blè aõ í mì, ben aõ ì gwe.

Kè aõ fèe kongo à bè: À ma gbare mà tá ma diizi.

55 Nɔɔ v̄i kōn à dao bè: Ñ tó né pì gōwao baa guro kuri, é gbasà à tá.

56 Ben gōgbē pì bèine: Lán Dii ma tá kè nna nà lán kè bà, àton ma dādā dɔro. À ma gbare mà tá ma dii kii.

57 Ben aõ bè: Wà né pì sísi wà à la.

58 Ben wà Reβeka sìsi wà à là wà bè: Né tá kōn gbē pìoó? Ben Reβeka bè: Mé táo.

59 Ben aɔ Rebeka gbàre kɔn gwàri kè à à gwà zaa à néngo zĩo, aɔɔe taa kɔn Ibraĩ zòblerio kɔn à gbẽno.

60 Aɔ sa maaa ò Rebekane wà bè: Né, ò gɔ gbẽ pariino dazi ũ, n boriino gɔ gbãa vĩ n zangurinɔa.

61 Ben Rebeka fɛe kɔn a nɔgbẽ zĩkerino, aɔ di lakumino kpɛe aɔ té gɔgbẽ pizi, ben à tànyo.

62 À mò à lè Isaaku sù kɔn lògo kè wè be Ludabɛekɛema'eeo à vɛe Negɛvi bùsun.

63 À bò à gàa à laasuu lé sɛn uusie, ben kè à wée sè, à è lakuminɔɔ e mɔɔ.

64 Rebeka wée sè à Isaaku è se, ben à pita a lakumi kpɛe kpakpaa

65 à zòbleri pì là à bè: Dén gɔgbẽ kè èe táa oo sɛn èe mɔɔ dawale kãaa ũ? Ben zòbleri pì wèala à bè: Ma diime. Ben Rebeka a pódangán sè à kù a uua.

66 Kè aɔ kà Isaaku kiia, zòbleri yã kè à kè tɔkène píngi.

67 Isaaku gè kɔn Rebekao a da Sara bisakutaan, ben à à sè à gò à nɔɔ ũ. À ye nɔɔ pizi, ben à làakari kpaena a da gaa gbera.

25

Ibraĩ gaa

1 Ibraĩ nɔ pãnde sè do à tón Ketura.

2 Né kè à ìono tón yè: Zimara, Yɔkɔsã, Medã, Midiã, Isibaki, Sua.

3 Yɔkɔsã bé à Seba kɔn Dedã ì. Dedã boriinon Asunɔ kɔn Letusinɔ kɔn Leuminɔ ũ.

4 Midiã négɔgbẽno tón yè: Efa, Efa, Anɔku, Abida, Elɛda. Aɔ píngi Ketura boriinome.

5 Ibraĩ a auziki kpà Isaakua píngi,

⁶ ben à gba dà a nɔ yìgisai nénɔnɛ à ní gbáε ɔfántɛbɔε kpa ɛ à kpé à ga, ɛ aɔtongɔ kú kɔn Isaakuoro yānzi.

⁷ Ibraĩ kè wɛ̀ bakɛ̀ndo sɔɔrosai,

⁸ ben à gà. À zi kù kótokoto, gbasà à kà a gbɛ̀nɔla gèwāa.

⁹ À nénɔ Isaaku kɔn Sumailao à v̄i Makpela gbèwεε guu, Mamare ɔfántɛbɔε kpa, buraa kè dε Iti bori Zoa né Ɛfɔnu pó ũ yā

¹⁰ kè Ibraĩ pì lù Itinɔa. Gwen wà à v̄iɔn kɔn a naɔ Sarao.

¹¹ Ibraĩ gana gbera Luda aubarika dà à né Isaakun. À v̄ɛna Ludabɛ̀kεema'ee lɔgɔ saε.

Sumaila boriinɔ

¹² Ibraĩ né Sumaila boriinɔ yān yè. Sara zĩkeri Agyara, Igipiti nɔgbɛ̀ bé à né pì ò.

¹³ Sumaila négɔgbɛ̀nɔ tón yè lán wà ní í nà. À daudu tón Nεbayo. À dāaronɔ tón yè: Keda, Adabeli, Mibisamu,

¹⁴ Misima, Duma, Masa,

¹⁵ Adada, Tema, Yetu, Nafisi kɔn Kedemao.

¹⁶ Sumaila négɔgbɛ̀nɔ tón gwe. Aɔ baade a tó kpà a lakutu ke a bùranε. Aɔmbe à bori kuri awεεplaaanɔ kɔnanɔ ũ.

¹⁷ Sumaila kè wɛ̀ baswεεdo akuri awεεswεεplaa, ben à gà à kà a gbɛ̀nɔla gèwāa.

¹⁸ À boriinɔ v̄ɛ zaa Avila ai à gàa pé Surua, Igipiti ɔfántɛbɔε kpa gana Asiria bùsu kpa. Aɔè kɔ té kpákpa kɔn Ibraĩ bori kpaaanɔro.

Isau kɔn Yakubuo ina

¹⁹ Ibraĩ né Isaaku boriinɔ yān yè. Ibraĩ Isaaku ì.

20 Kè Isaaku kà wè baplaa, ben à Labā dāre Rēbeka sè. Àmbe Siria bùsu gbē Betueli kè bò Mesopotamia bùsun né ũ.

21 Isaaku wée kè Diia a naone, zaake paaame, ben Dii à adua si, à naõ pì nò si.

22 Sikanoo e oosi kaa à gbegen, ben à bè: Bóyānzi yā beee taka ma lezi? Ben à gàa à Dii là.

23 Dii bène:
Bori mèn plaaa kú n né'ison,
gõon plaaa kè aõ kú n gbegen pino é kēkōa.
Bori mèn doo gbāaa égõ de a doola,
à kè bò káaku égõ zò né ũ zāane.

24 Kè à né'iguroo kà, ben à sikanoo ì gōgbēno ũ.

25 Kè gbē káaku e booo, à bò tēe zónzon. À mēkã vī lán uta kādee bà, ben wà tó kpàne Isau.

26 Beee gbera kè né plaadee e booo, à dò Isau gbátogea, ben wà tó kpàne Yakubu. Isaaku wè baaagõdee guun à né pino ì.

27 Né pino bíta kù. Isau kè tofekari gbāaa kè è kē sètearoo ũ. Yakubu sō begwarime.

28 Isaaku ye Isauzi kè à nõbo lóu vī yānzi. Rēbeka sōo ye Yakubuzi.

29 Zīkea Yakubu e dò kukuu, ben Isau sù kōn sèteo noaa e à dee.

30 Ben à bè Yakubune: N yā nna! N tó mà dò tēa beee ble, zaake noaa e ma deeme. Beee yānzi wà tó kpà Isaune Edomu.

31 Yakubu bè: N n daudukeze kpáma gĩa.

32 Ben Isau bè: Má kú gaa lézĩ, bón ma daudukeze é kemee?

33 Ben Yakubu bène: N lù sème gĩa. Ben à lù sène à a daudukeze kpàa.

³⁴ Ben Yakubu buređi kpàa kɔ̃n bládo pìo. À blè à í mì, ben à fɛɛ à bò. Leme Isau kè ɛ, à a daudukɛzɛ dè pã.

26

Isaaku kɔ̃n Abimɛkio

¹ Dekaa kà bùsu pìn à káakupɔ̃ kè kà Ibraĩ gurɔ̃ baasi, ben Isaaku fɛɛ à gàa Filisitininɔ̃ kí Abimɛkio kii Gera.

² Ben Dii bò à mòzi à bè: Nton tá Igipitiro, n vɛɛ guu kè mé onnɛɛn.

³ Ngɔ̃ kú bùsu kèkiin gĩa, mégɔ̃ kúnyo mà aubarika kennɛ. Mé bùsu kèkii kpámma píngi kɔ̃n n boriino, mé lù kè má sè n denɛ papanɛ.

⁴ Mé n borii kaara lán sɔ̃sɔ̃nɛnɔ̃ bà, mé bùsu kèkii kpámma píngi. Borii kè aɔ̃ kú tɔ̃tɔ̃nɔ̃ é aubarika e n borii gãzi n píngi

⁵ kè Ibraĩ ma yã mà yãzi. À ma ɔ̃ɔ̃kii gwà, ben à yã kè má dienɔ̃ kúna kɔ̃n ma yãdannenɛnɔ̃ kɔ̃n ma dokayãnɔ̃.

⁶ Ben Isaaku gɔ̃ Gera.

⁷ Kè wéte pì deenɔ̃ e à laa à naɔ̃ yã musu, à bè a dāremɛ. Èe vĩa keɛ, zaake èe daa tó à bè a naɔ̃mɛ, weé a de nɔ̃ pì yãzi, zaake nɔ̃ pì né nɔ̃ maaamɛ.

⁸ Kè a gurɔ̃plaa kè gwe, Filisitininɔ̃ kí Abimɛkio wéɛ kpàe windo guu, ben à è Isaaku e bɔ̃nda gaa kɔ̃n a naɔ̃.

⁹ Ben à Isaaku sìsi à bè: Ase n naɔ̃mɛ! À kè dia n bè n dāremɛ? À wèala à bè: Mée kpákpa a weé ma de à yãzimɛ.

¹⁰ Abimɛkio bè: Bó yã n kèwe lɛɛ? Féte bé à gò kè wa gbèke é daɛ kɔ̃n n nɔ̃ pìo, ɛ n wa da taarin.

11 Ben Abimeleki gbēno swā sùkǎíne píngi à bè: Gbē kè ɔ kè gōgbē pià kōn à naŋo, weé à de.

12 Isaaku pó tò b̀usu p̀ìn, ben à pó è wè beea leo basoro, kè Dii aubarika dàn yānzi.

13 À kàara, à auziki e kaara ai à kè auzikide bíta ũ.

14 À sāano kōn z̀uno v̄i pari kōn z̀ono, ben Filistinino z̀àn.

15 Ben aō lògo kè à de Ibraĩ gbēno ỳò a gurɔano tàta b̀usuo píngi.

16 Ben Abimeleki bè Isaakune: N̄ fεε wa kiia, zaake n̄ gbāaa deŋwala maamaa.

17 Ben Isaaku b̀ò gwe à bùra kàe Gera guzuren, ben à gurɔplaa kè gwe.

18 Lògo kè wà ỳò à de Ibraĩ gurɔa ben Filisitininɔ tàta à de gaa gberaanɔn à èara à b̀òbo à tó d̄n̄k̄ò kè a de kp̄àñne ỳaano kp̄àñne do.

19 Isaaku z̀òblerino lògo p̄ande ỳò guzure p̀ìn, ben aō b̀ò í maaaa.

20 Ben Gera p̀ód̄arinɔ swèe kè kōn Isaaku p̀ód̄arinɔ wà bè: Wa íme. Ben à tó kp̄à lògo p̀ine Swèe, kè aō swèe kèo ỳanzi.

21 Aō lògo p̄ande ỳò, ben wà swèe kè lògo p̀i ỳa musu do, ben à tó kp̄àne Íbetε.

22 À b̀ò gwe, ben à lògo p̄ande ỳò do, aōe swèe ke à ỳa musu do. Ben à tó kp̄àne Mèporokii, zaake à bè: Dii tò wa mè p̀oro, wé dagula sa.

23 Beee gbera à gaa Beεεba.

24 Dii b̀ò à m̀zi gwāav̄i beea à bè: Mámbe n de Ibraĩ Luda ũ, n̄ton v̄ia kero, zaake má kúnyo. Mé aubarika kenne mà n borii kaara ma z̀òbleri Ibraĩ ỳanzi.

25 Gwen à sa'okii bòn à Dii sìsi. Ben à bùra kàe gwe à gbẽnɔ e lɔgɔ yɔɔ.

26 Ben Abimɛleki bò Gera à mò Isaaku kiia kɔn a kpàasi Auzaò kɔn a zìkpɛɛnɔ gběnsi Fikɔluo.

27 Isaaku n lá à bè: Kè a zamagu a pɛma a bɛ, à kè dia a mɔ ma kiia?

28 Aɔ wèàla wà bè: Wá è Dii kúnyo, ben wa bè à maa wà lɛdolɛ ke wà lù sèkɔnɛ à yã musu

29 kè né yã zaa ke kɛwero, zaake wée wée tãmmaro. Yã maaan wá kènne wa n gbare aafia, ben Dii aubarika kènne.

30 Ben Isaaku n yàari kè, aɔ pɔ blè aɔ í mì.

31 Kè aɔ fèe kɔngɔ, aɔ lù sèkɔnɛ, ben Isaaku zèñne, aɔ bò à kiia aafia.

32 Zì beeeà Isaaku gbẽnɔ mò wà lɔgɔ kè aɔ yɔ yã ònɛ wà bè: Wa í è.

33 Ben à tó kpàne Sɛba. Beee yãnzin wè wéte pì sísi Bɛsɛba ai kɔn a gbãao.

34 Kè Isau kà wè baplaa, à Iti nɔɔ sè mèn plaa, Beri né Yudi kɔn Elni né Basɛmao.

35 Isaaku kɔn Rebekao nòse ègɔ yakana n yãnzimɛ.

27

Isaaku sa'olekena Yakubunɛ

1 Isaaku zi kù à wée gbãa dɔro, èe guu ee maaro. Ben à a daudu sìsi à bè: Né! Ben à wèàla à bè: Mae kè.

2 Isaaku bè: Ma zi kù má a gagurɔɔ dɔro.

3 Ñ n sá sé kɔn n gbàrao ñ gá ñ nòbɔsète wetemɛ.

4 Ñ ma pɔyezi dò kuku ñ mómɛ mà ble, mé sa'ole kenne lɛ mà kpé mà ga.

⁵ Reβeka yā kè Isaaku ò Isaune pì mà. Kè Isau fèe à gàa tofe ká,

⁶ ben à gàa à ò Yakubune à bè: Má mà n de yā ò n vīine à bè

⁷ à gá à nòbɔ deare à a pɔyezi dò kukuoare à ble, é sa'ole kene kɔn Dii tó le á kpé à ga.

⁸ Ben Reβeka èara à bène: Ñ ma yā ma ñ yā kè má dànnεε ke.

⁹ Ñ gá blè kpàsa guu ñ blène maaa kū mèn plaa ñ suo. Mé n de pɔyezi dò kukune,

¹⁰ né gáone à ble, eé sa'ole kenne le à kpé à ga.

¹¹ Ben Yakubu bè a danε: Ma vīi mèkā vī, ben ma mè pórɔpɔɔ.

¹² Tó ma de ɔ kèma, tó à ma dɔ, eé be mée a keε pāpāme, eé lé kemε sa'ole gèε ũ.

¹³ Ben à da bène: Luda tó lékenanneε pì gōme. Ñ ma yā ma dé! Ñ gá ñ de ñ suome.

¹⁴ Ben Yakubu gàa à blè pìno dè à sùo a danε, ben à à de pɔyezi dò kùkune.

¹⁵ Ben à a daudu pókāsā maaa kè kú a kpé guuno sè à dà a né sabideene.

¹⁶ À blène báa pìno fifi à ɔɔɔa kɔn à waa pórɔpɔɔ.

¹⁷ Ben à dò kɔn buredi kè à kèo kpàa.

¹⁸ Yakubu gàa a de kiia à bè: Baa! Ben à de bè: Mae kè! Ma né kpareeme?

¹⁹ Yakubu wèàla à bè: Mámbe Isau n daudu. Lán í òme nà, má kè le. Ñ fεε ñ vεε ñ ma ɔzīi ble le ñ sa'ole kemε.

²⁰ Ben Isaaku bè a néne: O'o! Ñ è kòó? À wèàla à bè: Dii n Luda bé à ma tá kè nna.

²¹ Ben Isaaku bène: Ñ sōmazi mà ɔ kemma le mà dɔ tó ma né Isaume yápura.

22 Yakubu sɔ̃ a dezi, ben à ɔ̃ kɛ̀a à bè: Kòto kèkii né Yakubu kòtome, ɔ̃ kèkii sɔ̃ Isau ɔ̃me.

23 Ben èe à d̃ɔ̃ro, kè à ɔ̃ɔ̃ɔ̃ kã vī lán Isau pó bà yānzi. À yezi à sa'ole kene,

24 ben à à là gĩa: Ma né Isaun n ũ yāpuraó? À wèàla à bè: Mámbee!

25 Ben à bè: Ñ pó kpáma mà n ɔ̃zĩ ble, mé sa'ole kenne. Kè à diene, ben à blè. À m̀one k̃ɔ̃n w̃ɛ̃eo, à mì d̃o.

26 Ben à de pì bène: Ñ s̃mazi ñ lé péma.

27 Ben à s̃zi à lé pèa. Kè Isaaku à pókāsāano gūu mà, ben à sa'ole kène à bè:

Ma né gūu de

lán buraa kè Dii aubarika dàn bà.

28 Luda n gba m̃d̃o b̃ona musu,

à n gba t̃ɔ̃te maaa.

Bl̃ew̃e k̃ɔ̃n geepiw̃̃eo ég̃ɔ̃ dinzi.

29 Gb̃ɛ̃no é zò blenne,

boriino é kúe n ae,

nég̃ɔ̃ de n gb̃ɛ̃no dii ũ,

n da ñeno é kúenne.

Luda é lé ke gb̃ɛ̃ kè ã lé k̃enñenñone,

eé aubarika da gb̃ɛ̃ kè ã sa maaa ònñenñon.

30 Kè Isaaku sa'ole kè Yakubune à yàa, ben Yakubu gù à kiia. Kè à ṽli sù k̃ɔ̃n tofekao g̃ɔ̃,

31 ben à p̃óblee kè a deñe d̃o à g̃aone, ben à bène:

Baa! Ñ f̃ẽ ñ ma ɔ̃zĩ ble ñ sa'ole kem̃e.

32 Ben à de à là à bè: M̃be dé ũu? À wèàla à bè: Mámbe n daudu Isau.

33 Yã pì Isaaku sw̃̃ z̃ò èe lugalugaa à bè: Dé bé à ñòb̃o dè à m̀ome yã ai ñg̃ɔ̃ gá su má sò? Ma sa'ole kène kò, àmbe eé aubarika e.

34 Kè Isau a de yā pì mà, à pùtã à ́ gbãaa d̀ à kè wēnda, ben à bè: Baa! Ñ sa'ole kemε d̀.

35 Ben à bè: N dāaro mò kōn ̀nd̄òò à n sa'ole sì k̀.

36 Ben Isau bè: À t́n Yakuburoo? À ma kεkε à kè g̀n plaan gwe sa. À ma daudukεze sima yā, ben à ma sa'ole sima tia d̀. Mé sa'ole e d̄oró?

37 Isaaku wè̀ala à bè: Ma à diε n dii ũ, ma à danεn̄ò kè à z̀blerin̄ò ũ ń píngi, ma blεwεε kōn geepiwēεo kpàa. Bón mé e mà kenne d̀ò?

38 Isau bè a denε: Baa, sa'ole been ń vī adoó? Ñ sa'ole pānde kemε d̀ Baa. Ben Isau wii gbãaa lè.

39 Ben à de wè̀ala à bè:
T̀òte kè néḡò kún éḡò maaro,
m̀d̀ò é b̄onne zaa musuro.

40 Néḡò f̄εda k̄na,
né z̀ ble n dāaronε.
Lεmε d̀ n làakari é ḡò kpaenaro,
né à gbóngo gonla.

41 Isau íβετε sè kōn Yakubuo sa'ole kè à de kènε yānzi, ben à bè a ǹse guu: Ma de gaa zāro, gbasa mé ma dāaro de.

42 Wà yā kè Isau ò k̄ōm̄ōt̄ò kè Rebεkanε, ben à Yakubu sisi à bè: Isau yezi à ḡε bomma à n de.

43 Ñ ma yā ma sa. Ñ f̄εε n̄ baale n̄ gá ma dāḡò Labá be zaa Arana

44 ñḡò kúo gwe ḡia ai n̄ v̄i pì p̄of̄ε kpáε.

45 Tó à ǹse kpàε, tó yā kè n̄ kènε s̄an, mé gb̄ε z̄i wà n̄ gbè sé. Má yezi mà kora a ḡ̄on plaaan̄zi píngi gur̄ò dor̄ò.

46 Ben Rebeka bè Isaakunε: Iti n̄gb̄ēn̄ò nii b̀magu. Tó Yakubu Iti n̄ò sè bùsu k̀kiin lán Isau n̄gb̄ē been̄ò bà, ma kuuna éḡò nname d̀oro.

28

Yakubu tana Labā kiia

¹ Ben Isaaku Yakubu s̄isi à sa'ole kènε à yā dāne à bè: Nton nɔɔ sé Kanaa nɔgbẽnɔ téro.

² N̄ fεε n̄ gá Mesopotamia b̄usun n da de Betueli be, n̄ nɔɔ sé gwe n desē Labā n̄nɔ té.

³ Luda Gbāapingide aubarika dangu à tó n̄ né i maamaa, aṣḡṣ kaara le n̄ ḡṣ boriinɔ dezi ũ.

⁴ Luda aubarika kè à dà Ibraĩn dangu k̄ɔn n boriinɔ, le b̄usu kè néε nibɔ bleen ḡɔnne, b̄usu kè à kpà Ibraĩa.

⁵ Ben Isaaku Yakubu gbàre à gá Labā kiia Mesopotamia b̄usun. Labā né Siria b̄usu gbē Betueli néme, Yakubu k̄ɔn Isauo desēme.

⁶ Isau mà Isaaku sa'ole kè Yakubune à à gbàre Mesopotamia le à nɔɔ sé gwe. Kè à sa'ole p̄i kènε, à bè àton nɔɔ sé Kanaa nɔgbẽnɔ téro.

⁷ À tàasi kè kè Yakubu a de k̄ɔn a dao yā mà à dà Mesopotamia zén.

⁸ Ben à d̄ò sa ke a de pɔɔ nna k̄ɔn Kanaa b̄usu nɔgbẽnɔro.

⁹ Ben à gàa Ibraĩ né Sumaila kiia à à né Maala sè à nà a nɔ káakunɔa. Maala né Nebayo dāremε.

Yakubu nana'ona Beteli

¹⁰ Yakubu b̄ò Beεεba à dà Arana zén.

¹¹ Kè à kà gukea, à yezi à i gwe kè ɔfāntē ḡē kpén yānzi. Ben à gbè sè guu p̄in a m̄idibɔ ũ à dāε gwe.

¹² Ben à nanaa ò à gára è p̄εena tɔɔte ai à gàa à z̄ò ludambεεa, Luda malaikanɔɔ e didiia aṣɔε pitaa.

¹³ À Dii è zεnaala à bè: Mámbe Dii n dezi Ibraĩ k̄ɔn n de Isaakuo Luda ũ. Mé b̄usu kè n̄ daεa k̄eki kpámma, mpi k̄ɔn n boriinɔ.

14 N boriino é g̃o pari lán bùsuti bà, ãsé dagula ɔfántɛ̀bɔɛ kpa k̃n ɔfántɛ̀g̃ɛ̀kpen-o k̃n gu'igbārooo k̃n sɔɔmɛtɛo. Anduna bori píngi é aubarika e mpi k̃n n boriio gāzĩ.

15 Mэг̃o kúnyo, mэг̃o n dākpa guu kè néε gaan píngi, mé ɛara mà sunyo bùsu kèkiin, zaake mé n tónlo mé yā kè má ònnεε kε.

16 Kè Yakubu vù k̃n iio à bè: Dii kú gura kè, ben mée d̃ro!

17 Vĩa à kù à bè: Guu kè ma kã f̃εε. Luda bεεmε, ludambε zémε.

18 Yakubu f̃εε k̃ngɔ à gbè kè à kè mìdibo ũu pì sè à p̃εε d̃ngupɔ ũ, ben à ñsi k̃ua.

19 Ben à tó kpà guu p̃ine Beteli, mode wéte kè wà k̃ε gwe tó káakun Luzu.

20 Yakubu lù sè Diine à bè: Tó ñ kúmao, tó né ma dākpa ma wéte kèkii gana guu, tó né ma gba p̃obleε k̃n p̃ókāsāano

21 ai ma gaa ma su ma de bε aafia, né g̃o de ma Luda ũ,

22 gbè kè má p̃εε d̃ngupɔ ũu pì é g̃o n gbāgbākii ũ, p̃ó kè n ma gba píngi, mé à kuridee kpámma.

29

Yakubu kana Labā bε

1 Yakubu ɛara à dà zén à g̃aa ɔfántɛ̀bɔɛkpadeeno bùsun.

2 Kè à kà gwe, à l̃gɔ è s̃ɛn s̃ā kpàsa leo aag̃o kaena à saε, zaake l̃gɔ pì ín wè kpámma. Gbè bíta tatana l̃gɔ p̃ile.

3 Tó kpàsa p̃ino kàk̃sa gwe píngi, ben wè gbè pì go l̃gɔ p̃ile wà í kpámma, ben wè ɛara wà gbè pì tataàle a gbèn.

⁴ Ben Yakubu sādārinɔ là à bè: Gbēnɔ, a bɔ māmɛ? Aɔ wèàla wà bè: Wa bɔ Aranamɛ.

⁵ Ben à í lá à bè: Á Nao dio Labā dɔ́? Aɔ wèàla wà bè: Wá à dɔ́.

⁶ Ben à í lá à bè: À aafiaɔ? Aɔ bè: À aafia. N̄ à né Raseli gwa, èe mɔɔ kɔ́n s̄aano k̄aaa.

⁷ Ben Yakubu bè: Ɔfántē kpé gb̄aa, s̄aano táguroɔ e ká kòro. À í kpám̄ma à gá í d̄a.

⁸ Ben aɔ bè: Wé f̄iro. Tó èe ke s̄a kpàsanɔ kàk̄ɔa píngi baasiro, wè gbè go lògo p̄ile wà í kpám̄maro.

⁹ Kè èe yā ooñne le, Raseli mò kɔ́n a de s̄aano, zaake sādārin à ũ.

¹⁰ Kè Yakubu a desē Labā nénɔgbē Raseli è kɔ́n à de s̄aano, à s̄ò lògozi à gbè gò lògo p̄ile, ben à í kpà a desē s̄aano.

¹¹ Ben à lé pè Raselia à pɔ́nna ɔ́ d̄ò.

¹² Ben à òne kè à de danɛ Rebeka nén a ũ. Ben Raseli bàale à ḡaa à ò a denɛ.

¹³ Kè Labā a d̄are né Yakubu baaru mà, à bàale à ḡaa daàle. Kè à kà, ben à kùsia à lé p̄èa à tào a bɛ. Ben Yakubu yā kè kènɔ òne píngi.

¹⁴ Ben Labā bène: Ma arumɛ n ũ yāpura.

Yakubu Lea kɔ́n Raselio s̄ena

Yakubu kè Labā bɛ mɔ do,

¹⁵ ben Labā bène: Kè í de ma danɛ ũ yānzin né z̄ii kemɛ p̄á? Dia mé f̄ia bonne nà ò omɛ.

¹⁶ Labā s̄ò nénɔgbēnɔ v̄i ḡɔɔn plaa. Ȳɔ tón Lea, B̄aa s̄ò Raseli.

¹⁷ Lea wée busana, Raseli s̄ɔɔ nokpare maaamɛ, ben à kakana maa.

¹⁸ Yakubu ye Raselizi, ben à bè Labāne: Mé z̄ii kenne wè sw̄eɛplaa n né b̄aade Raseli yānzi.

19 Labā bè: À sǎo mà à kpámma de mà à kpá gbē pāndeala. Ñgō kú ma be kè.

20 Ben Yakubu zīi kènne wè swεεplaa Raseli yānzi, ase à kènne lán gurɔ plaaa bàme kè à yezi yānzi.

21 Ben à bè Labāne: Kè ma zī gurɔɔ pàpa, ñ ma nɔɔ kpáma mà sé.

22 Ben Labā gwedeeno kàkōa ñ píngi à nɔseɔblee kèñne.

23 Kè uusie kè, ben à a né Lea sè à kpàa, ben Yakubu dàeo.

24 Labā a nɔgbē zīkeri Zilipa kpà Leaa zīkeri ũ.

25 Kè guu dō Yakubu è Leame, ben à bè Labāne: Bóyānzi ñ kème lee? Raseli yānzin ma zīi kènnεziroo? Bó bé à tò n ma keke?

26 Labā bè: Wa kiia wè Bāa kpá gɔɔa Yɔɔ āro.

27 Ñ azuma doo ke kōn gbē beeeo gīa, mé à gbēndoo kpámma zīi kè né εara ñ keme wè swεεplaa pānde pó ũ.

28 Yakubu wèzi à azuma doo pì kè kōn Leao, ben Labā a né Raseli kpàa nɔɔ ũ.

29 Labā a nɔgbē zīkeri Bila kpà Raselia zīkeri ũ.

30 Yakubu dàe kōn Raselio sɔ, ben à yezi de Leala. Ben à εara à zīi kè Labāne ai wè swεεplaa dɔ.

Yakubu néno

31 Dii è Yakubu ye Leaziro, ben à à kè nédandee ũ, Raseli sɔ pāaame.

32 Lea nò sɔ à né ì gōgbē ũ, ben à tó kpàne Rubeni, zaake à bè: Dii ma nawēakena gwà. Ma zā égō yemazi sa.

33 Kè à nò sɔ dɔ, à né ì gōgbē ũ, ben à bè: Dii mà ma zā yemaziro, ben à εara à né kèkii kpàma dɔ. Ben à tó kpàne Simεo.

34 Kè à èara à nò sì dɔ, à né ì gɔgbě ũ à bè: Kèkii sa ma zã é ma diékii ero, zaake ma négɔgbě ìo mèn aagɔ. Ben à tó kpàne Levi.

35 À èara à nò sì dɔ à né ì gɔgbě ũ à bè: Kèkii sa ma Dii sáabu kpà, ben à tó kpàne Yuda. Ben à né'ii zè.

30

1 Kè Raseli è ée né ii kɔn Yakubuoro, à gɔaano kpà kɔn a v̄io. Ben à bè Yakubune: Ñ nò dɔmagu. Tó mée e s̄oro, mé game.

2 Yakubu pò f̄ezi à bè: Mámbe Luda ũ kè n t̄e né?'

3 Ben Raseli bè: Ma z̄ikeri Bilan yè. Ñ gá io à néno ime, mé borii e se à ḡaz̄i.

4 Ben à a z̄ikeri Bila kpàa nɔɔ ũ. Yakubu dàeo,

5 ben à nò sì à né ì gɔgbě ũ.

6 Ben Raseli bè: Ludaa tò yã b̄òmao nna à ma yã mà, à ma gba négɔgbě. Ben à tó kpàne Dani.

7 Raseli z̄ikeri pì èara à nò sì à né ì gɔgbě ũ dɔ,

8 ben Raseli bè: Ma ɔsi ìsi kà kɔn ma v̄io ma ɔsii nè. Ben à tó kpàne Nafatali.

9 Kè Lea è a né'ii zè, ben à a z̄ikeri Zilipa kpà Yakubua nɔɔ ũ dɔ.

10 Ben Lea z̄ikeri pì né ì gɔgbě ũ kɔn Yakubuo.

11 Ben Lea bè: M̄innaame. Ben à tó kpàne Gada.

12 Ben Lea z̄ikeri pì né ì gɔgbě ũ dɔ kɔn Yakubuo.

13 Ben Lea bè: Ma pɔɔ kè nna, zaake nɔgb̄eno é be pɔnnadeen ma ũ. Ben à tó kpàne Asa.

14 Rubeni b̄ò ések̄guro à yenzi ēzē è s̄en, ben à b̄obo à s̄uo a da Lean. Ben Raseli bène: Ñ n né yenzi ēzē pì d̄ame.

15 Lea bène: Kè n ma gɔ̀ sɪma, beee e móm̄maro, ben ní yezi ò ma né yenzi ẽzẽ sí dɔ̀? Raseli bè: Tó ní kpàma, m̀be né io gbàa.

16 Kè Yakubu e suu kɔ̀n buraaɔ uusiɛ, Lea bò à g̀aa à dàaɛ à bè: Mám̄be mé inyo gbàa, zaake ma n s̄kã ma né yenzi ẽzẽ yãnzime. Ben à io gwãavĩ beea.

17 Luda Lea wéekɛɛ s̄i, ben à nò s̄i à Sãani ì kɔ̀n Yakubuo.

18 Ben Lea bè: Luda láada kpàma, kè ma a zĩkeri kpà ma zãa yãnz̄i. Ben à tó kpàne Isaka.

19 Lea èara à nò s̄i dɔ̀ à Tori ì,

20 ben à bè: Luda gba maaà dàme. Kèkii sa ma zã é ma kpe da, zaake ma négɔ̀gbẽnɔ̀ io m̀en swɛɛdo. Ben à tó kpàne Zebuluni.

21 Zãazãa à nénɔ̀gbẽ ì, ben à tó kpàne Dina.

22 Ben Raseli yã d̀ò Ludan à à wéekɛɛ s̄i, ben à kè nédandee ũ.

23 À nò s̄i à négɔ̀gbẽ ì, ben à bè: Luda wí b̀ome.

24 Ben à tó kpàne Yusufu à bè: Dii ɛara à négɔ̀gbẽ pãnde kaarame dɔ̀.

Yakubu pɔ̀nɔ̀ d̄ana Labãne

25 Kè Raseli Yusufu ì, Yakubu bè Labãne: N̄ ma gbarɛ mà tá ma be b̀usun.

26 Ma z̄i kènne ma nɔ̀nɔ̀nɔ̀ kɔ̀n ma nénɔ̀ yãnz̄i. N̄ ní kpáma mà tá, zaake ní d̄s̄ lán ma z̄i kènne nà.

27 Ben Labã bène: Tó ma n pɔ̀nnaa è, ò ḡmao kè. Ma màso kè má è Dii aubarika kème n yãnz̄i.

28 N̄ n asaiapɔ̀ omɛ, mé kpám̄ma.

29 Yakubu bène: N̄ d̄s̄ lán ma z̄i kènne nà. N̄ d̄s̄ lán n pókãdeenɔ̀ kè ma ɔ̀z̄i nà,

³⁰ zaake à féte kè ní vī zaale mée móroo kàara maamaa. Dii aubarika dàngu guu kè ma gaan n be píngi. Boren mé ma zīnda be zīi ke sōo?

³¹ Labā à là à bè: Bón mé fīa boonnεε? Yakubu wèla à bè: Nton póke kpámaro, mode ò yā kè kemε, mégō n póno dāanne.

³² N̄ tó mà gē n póno té gbàa mà sã bakebakeno k̄n à togetogeno pleple ma asaiapo ū k̄n sãne b̄ro siaano k̄n blè bakebakeno k̄n à togetogeno.

³³ Tó n ma asaiapo gwà gana guro aezī, né dō tó má yāpuraa vī. Blè kè kuu bakebakero ben à togetogero, ke sãne b̄ro kè siaro, ãndē ma kpāi òmε.

³⁴ Labā bè: Tò! Agō de lán ní ò nà.

³⁵ Zī beeea Labā à blèkofii bakebakeno sè k̄n à wēzādeen̄o k̄n blèda togetogeno k̄n à bakebakeno, aō pó kè aōo puraa vīino píngi k̄n sãne b̄ro siaano píngi, à ní ná a négōgbēnoε ní ozi.

³⁶ Ben à kpàngu dà ní dagura k̄n Yakubuo lán guro aagō tá bà, ben Yakubu e Labā pó kpaaano dāa.

³⁷ Yakubu lí bori aagō gà búsun̄o zōzō à ní wēzā kpàkpa à ní wēzā kè púu.

³⁸ Ben à lí kè à ní wēzā kpàkpa p̄no p̄εp̄εε póno gbāngo ímikiia, pó kè aōe mōo í min̄o wéen, zaake gwen aōè kpàkpa on.

³⁹ Tó aō kpàkpa ò lí p̄no saε, ben aōègō né wēzādeen̄o ii k̄n à togetogeno k̄n à bakebakeno.

⁴⁰ Yakubu è pónε p̄no pleple adona è à wēzādeen̄o k̄n à siaano ká Labā póno guu. Lemε à a zīnda kpàsa b̄o le, èe ká Labā póno guuro.

⁴¹ Tó p̄bori maaano fεε k̄n kpàkpa'onao, Yakubu è lí p̄no p̄εp̄εεε póno aezī ímikiia, le aō kpàkpa o ní saε.

42 Tó pó ginanɔme sɔ̃, è lí pépepeínero. Len pó ginanɔ g̃ɔ̃ Labã pó ũ le, ben póbori maaanɔ g̃ɔ̃ Yakubu pó ũ.

43 Ben Yakubu auziki èg̃ɔ̃ kaara maamaa à pónɔ pari kũ k̃ɔn nɔgb̃ɛ zĩkerinɔ k̃ɔn g̃ɔ̃gb̃ɛ zĩkerinɔ k̃ɔn lakuminɔ k̃ɔn zaakinɔ.

31

Yakubu bàalena Labãne

1 Yakubu yã kè Labã nénɔ e oo mà kè aɔ̃ bè: Yakubu wa de pónɔ sìa píngi. Wa de auziki guun à kaarana èn.

2 Yakubu d̃ɔ̃ Labã wéεa, kè a yã kú à nòse guu lán yãa bà dɔro.

3 Ben Dii bène: Ñ εara ñ tá n dezi bùsun n danenɔ be, még̃ɔ̃ kúnyo.

4 Ben Yakubu Raseli k̃ɔn Leao sisi aɔ̃ mó a pónɔ kiiia sèn.

5 À bènnε: Má d̃ɔ̃ a de wéεa kè ma yã kú à nòsen lán yãa bà dɔro. Baa k̃ɔn beeeo ma de Ludaa kúmao.

6 Á d̃ɔ̃ a zĩndanε kè ma zĩ kè a denε ma gbãa lémmε.

7 A de òndɔ̃ kème à ma láada liε g̃ɛn kuri, ben Ludaa e tó à yãke kèmero.

8 Tó à bè sã bakebakenɔn ma baka ũ, sãanɔ èg̃ɔ̃ né bakebakenɔ ii. Tó à bè à wēzādeenɔ bé wà ma baka ũ, sãanɔ èg̃ɔ̃ né wēzādeenɔ ii.

9 Luda a de sãanɔ sìa à kpàma.

10 Gurɔ̃ kè blènɔ e kpákpa oo, ma nanaa ò, ben nanaa guu má è blèkoffi kè aɔ̃e kpákpa oonɔ né blè wēzādeenɔme k̃ɔn à bakebakenɔ k̃ɔn à togetogenɔ.

11 Ben Luda Malaika bème nanaa pì guu: Yakubu! Ben ma weàla ma bè: Maε kè!

12 À bè: Ñ wée sé ñ gwa. Blèkofii kè aõce kpákpa oonɔ píngi blè wēzādeenɔme kōn à bakebakenɔ kōn à togetogenɔ, zaake ma yā kè Labā kēnnεε è píngi.

13 Mámbe Luda kè bò à m̀nzi Beteli ũ, guu kè n gbè pèen n ǹosi k̀a n l̀u s̀ema. Tia sa ñ fεε ñ b̀o b̀usu k̀en ñ tá n bε b̀usun.

14 Ben Raseli kōn Leao bène: Wá túbi vī wa de bε d̀ó?

15 Èe wa diεε gbē z̀itɔnɔ ũnloo? A wa yamma, ben à à ɔɔ blè píngi.

16 Auziki kè Ludaa s̀i wa dea g̀o wa p̀ó ũ píngime kōn wa néno. Ñ yā kè Ludaa ònnεε ke píngi sa.

17 Ben Yakubu fεε à a néno kōn a ǹoɔnɔ di laku-minɔ kpeε.

18 À a p̀ókādeenɔ kōn auziki kè à è Mesɔpɔtamianɔ s̀εε píngi, ben à dà z̀én èe taa a de kiia Kanaa b̀usun.

19 Kè Labā gàa a s̀aano kā kēε, ben Raseli à t̀aano s̀εε kpāi à kpeε.

20 Yakubu s̀õ òndõ kè Siria bori Labāne èe lé zaaro.

21 À fεε à bàale kōn a p̀ónɔ píngi à bikù Yuflatia, ben à mì pè Giliada gusĩsĩdeea.

Labā pεena Yakubuzi

22 À gurɔ aagõdee z̀i wà bè Labāne Yakubu bàale.

23 À a gbēnɔ kākõa, ben à p̀εezi. À t̀aa ò gurɔ swεεplaa, ben à à lè Giliada gusĩsĩdeen.

24 Ben Luda bò à m̀zi gwāavī nanaa guu à bène: Ñ làakari ke yā kè né o Yakubunεzi à maa ke à zaa.

25 Labā Yakubu b̀ura lè pεena Giliada gusĩsĩdeen, ben à b̀ura kàε gwe kōn a gbēnɔ se.

26 Ben Labā gāa à bè Yakubunε: Bóyānzi n ɔ̄ndɔ̄ kème n ma néno sèe n tańyo lán zìzɔ̄no bà?

27 Bóyānzi n ɔ̄ndɔ̄ kème n wure kpāi nées lé zamaro, le ma gaa zenne kōn pōnnakenao kōn lèsinao kōn gāgāo kōn mɔ̄ɔ̄.

28 Nées tó ma lé zà ma néno kōn ma dionɔ̄aro. N yōnkoyā kè.

29 Ma gbāaa kà mà yā zaaa keare, ben n de Luda yā òme gwāvī à bè mà làakari ke yā kè mé onnezi à maaa ke à zaaa.

30 Nées taa sa, kè nées n de be bege kee yānzi. À kè dia n ma tāano sè kpāii?

31 Yakubu wèala à bè: Ma vīa kè mée daa né n néno símame.

32 Gbē kè n n tāano è à kiia, wà à de. Ñ ma póno gwagwa wa gbēno wáa. Tó n n pó è, ñ sé. Yakubu sōo dō kè Raseli Labā pó sè kpāiro.

33 Labā gè Yakubu bisa kutaan à gè Lea kutaan à gè nogbē zikeri gōon plaaa pino kutaan èe póke ero. Kè à bò Lea kutaan, à gè Raseli kutaan.

34 Raseli taa pino sè à ùte lakumi gàari guume, ben à vèea. Labā à kuta guu gwàgwa píngi, èe póke ero.

35 Raseli bè a dene: Baa, ñton pō fēmazi, zaake mée e mà fero kè má ɔ̄ kūna yānzi. Lemε Labā a tāano wète le èe ero.

36 Ben Yakubu pō fè à léfɔ̄ɔ̄ kà Labāzi à bè: Bó dàn má kè? Bō durunn má kè ben n pεemazi wāawāa lán kè bà?

37 Kè n ma póno gwàgwa píngi, n n be póno è gweó? Ñ bɔ̄o gupuraa ma gbēno kōn n gbēno wáa, aō yā nnaa kpā gbē kè a yā nnaaa.

38 Ma ke n be wè baro. N sāano kōn n blèno e nò

bɔero, mée n sãa ke sóro.

³⁹ Mée sunne kɔn pɔ kè nɔbɔ pāsĩnɔ kũ keoro, mée à fĩa bonne ma zĩndame. Née pɔ kè wà à kpai ò gwãavĩ ke fãantẽ fĩa lama.

⁴⁰ Ɔfãntẽ è ma le fãantẽ, ãa è ma de gwãavĩ, mée itẽ ke.

⁴¹ Len ma ke n be le ai wè baro. Wè gẽro dosai ma zĩi kènne n nénɔgbẽ gɔɔn plaaanɔ yãnzĩ. Ma wè swɛedoo kè n kpasa yã musu. N ma láada liè gèn kuri.

⁴² Tó èe ke ma dezi Ibraĩ Luda kè ma de Isaaku à vĩa vĩa zèmao baasiro, le n ma gbare ɔkori. Luda zĩi kè má kè kɔn nawɛao è, ben à kpàkɛnzi gĩa gwãavĩ.

⁴³ Ben Labã wè Yakubula: Nɔgbẽ kèkiinɔ sɔ ma nénɔme. Né kèkiinɔ sɔ ma dionɔme. Pókãdee kèkiinɔ sɔ ma pókãdeenɔme. Pɔ kè n è kè píngi ma pómɛ. Bón mé ke ma nénɔgbènɔ kɔn né kè aɔɔ inɔne gbãa?

⁴⁴ N tó wà ledole ke àgɔ de sèeda ũ wa dagura.

⁴⁵ Ben Yakubu gbè sè à pèe yã pì dɔngupɔ ũ.

⁴⁶ À bè a gbènɔne aɔ gbènɔ sée, ben aɔɔ sèe aɔɔ dídikɔa, ben aɔ pɔ blè à saɛ.

⁴⁷ Ben Labã tó kpà gbèdidikɔana pìne Yega Saaduta. Yakubu tó kpàne Galɛedi.

⁴⁸ Labã bè: Gbèdidikɔana kèkiin sèeda ũ wa dagura gbãa. Bee yãnzĩ wà tó kpàne Galɛedi.

⁴⁹ Wè be dɔ Mizipa, zaake Labã bè: Dii wa dākpa wa kèkɔana gbera le wàton zakɔnlo yãnzĩ.

⁵⁰ Tó n ãa dà ma nénɔgbènɔa ke tó n nɔ pãndenɔ sè dɔ, baa tó wá kú kɔ kiiaro, ògɔ dɔ sãnsã kè Ludan wa yã pì sèedadee ũ.

⁵¹ Ben Labā bène do: Ì gbèdidikōana kèkii gwa kōn gbè kè má pèe wa dagurao.

⁵² Eégō de sèeda ũ kè mé vīàla mà mó mà à zaaa kenneero, mpi sō né vīàla ò mó ò à zaaa kemero.

⁵³ Ibraī kōn Nao kōn ní deo Ludan wa yākpækèri ũ.

Ben Yakubu sì kōn Luda kè a de Isaaku à vīa vī tó.

⁵⁴ À saa ò gusīsīdeen gwe, ben à a gbēno sisi aō pō ble. Kè aō pō blè, ben aō ì gwe.

⁵⁵ Labā fēe kōngō idè'idè, à lé zà a dionoa kōn a nēno à sa maaa òñne, ben à liara à tà a be.

32

Yakubu gbēno zīna Isaua

¹ Yakubu dà zēn, ben Luda malaikanō dààle.

² Kè à ní é, à bè: Luda bùran kè. Ben à tó kpà guu pìne Manaimu.

³ À zīrinō zī a ae a vīi Isaua Sei bùsu kè wè be do Edomu bùsun.

⁴ À bè a zīrinōne: À gá à o ma dii Isaune à zòbleri Yakubu gurō plaa kè Labā be èe suu sa.

⁵ À one má zùnō vī kōn zaakinō kōn sāano kōn blēno kōn gōgbē zīkerinō kōn nōgbē zīkerinō. Mámbe ma a zī à one le ma à ponnaa e.

⁶ Kè zīrinō èara wà sù Yakubu kiia, aō bè: Wa gaa n vīi kiia, èe mó à danle kōn gōon wàa plaaano.

⁷ Vīa Yakubu kù èe bídi kee maamaa, ben à gbē kè aō kúono kpàate leo plaa kōn sāano kōn blēno kōn zùnō kōn lakuminō à bè:

⁸ Tó Isau mò à sì à leo dooa, à leo doo kè gō é bo.

9 Ben à adua kè à bè: Dii, ma dezi Ibraĩ kǝn ma de Isaakuo Luda, ń òmε mà su ma bùsun ma danεnɔ kiia, né aubarika damagu.

10 N gbεkεε kǝn náane yǎo kεmε maamaa ma bèe e káro. Gurɔ kε ma bikũ Yodaa, gò bé à na ma ɔzĩ ado. Tia sa ma su kǝn auziki leo plaaa kεnɔ.

11 Ma wée kemma ñ ma sí ma vĩa, zaake méε vĩa kεεε kè eé sí wa té à nɔgbεnɔ kǝn néno dede yǎnzi.

12 Mpi sɔ, n bè né aubarika damagu né ma borii kaara lán ísialea bùsu'ãatε bà weé fɔ wà ń naroro ń pari yǎnzi.

13 Gwen Yakubu ìn. Pó kè à plèple à a vĩa gbaanɔn yè:

14 Blèda mèn wàa do, à kofĩ mèn baro, sãda mèn wàa do, à karo mèn baro,

15 lakumida mèn baaakuri kǝn ń né bɔrɔnɔ, zùda mèn baplaa, à sware mèn kuri, zaakida mèn baro, à kyà mèn kuri.

16 À ń ná a zòblerinɔne ń ɔzĩ bori kǝn borio, ben à bèñne: Àgɔ té ma ae à kpàngu da a dagura gǎ kǝn gǎo.

17 À bè gbε káakune: Tó ma vĩa dànle à n la à bè: Déme n dii ũu? Néε gaa máme? Dé bé à pó kè néε dǎa kεnɔ vĩa?

18 Ñ onε à zòbleri Yakubu pómε, pó kè à a dii gbà à kpásanεnɔn gwe, àpi e suu kpeε.

19 À yǎ dǝnkɔ pì ò gbε plaadeene kǝn gbε aagɔdeeo kǝn pódárinɔ ń píngi à bè: Tó a da Isaulε, à onε le.

20 À onε à zòbleri Yakubu e suu kpeε. Zaake à laasuu lè à bè: Mé à làakari kpáε kǝn pó kè má kpà ae kεnɔ, wé wée sikɔle. Eé gí gbãake kpámazi saó?

21 Gbaa pìnɔ dònɛ aɛ, ben à gò bùran gwāavĩ m̀ba à ì gwe.

Yakubu ɔsikana k̄ɔn Ludao

22 À f̄ɛ gwāavĩ à a nɔ m̀n plaaanɔ s̀ɛ k̄ɔn a nɔgb̄ɛ z̄ĩk̄erĩ ḡɔn plaaanɔ k̄ɔn a n̄égb̄ɛ ḡɔn kuri aw̄ɛdoonɔ, ben à bik̀ńyo Yaboku íbik̀kiia.

23 K̄ɛ à bik̀ńyo, ben à p̀ó k̄ɛ à v̄ĩnɔ s̀ɛ à bik̀o p̄ĩngi.

24 Yakubu ḡɔ adɔ, ben ḡgb̄ɛ ke m̀ è ɛ ɔsi kaao ai guu k̀a d̄na.

25 K̄ɛ ḡgb̄ɛ p̄i è é f̄ɔ à à n̄éro, à à l̄ɛ a gisip̄k̄ɔr̄ekiia, ben à gisi b̀òk̀n ɔsikana p̄i guu.

26 Ḡgb̄ɛ p̄i bè: Ñ ma gbarɛ, zaake guu e d̄ɔ. Ben Yakubu bèɛ: Tó èe ke ñ aubarika damagu baasiro, mé n gbarɛro.

27 Ḡgb̄ɛ p̄i à là à bè: N t̄ón diaa? À w̄èlà à bè: Ma t̄ón Yakubu.

28 Ben à bè: Weé benne Yakubu d̄ɔro, séde Isaraili, zaake n ɔsi k̀a k̄ɔn Ludao k̄ɔn gb̄ɛnt̄ɛnɔ, ben n ɔsii nè.

29 Yakubu bèɛ: Ñ n t̄ó om̄ se. A w̄èlà à bè: B̄óȳanzi n̄é ma t̄ó gbekaazi? Ben à aubarika dàn gwe.

30 Yakubu t̄ó kp̄a guu p̄in̄ɛ Penieli, zaake à bè: Wa w̄éɛ sik̄ɔle k̄ɔn Ludao, ben méɛ garo.

31 À b̀ò Penieli ɔf̄ánt̄ɛb̄ɛna, è t̄ɔt̄ɛ a gisi ȳanzi.

32 Bee ȳanzi ai gb̄aa Isarailinɔ è ǹòb̄o t̄úgisi sóro, k̀ɛ Luda Yakubu l̄ɛ à t̄úgisia ȳanzi.

33

Yakubu w̄ésina Isaule

¹ Kè Yakubu wée sè, à è Isau e mɔɔ kɔn gɔɔn wàa plaaano. À a nénɔ kpàatete Leanε kɔn Raselio kɔn nɔgbɛ zĩkeri mèn plaaano.

² Ben à nɔgbɛ zĩkeri pìnɔ gbàre aɔ dɔ ae kɔn ní nénɔ. Beee gbɛra Lea kɔn a nénɔ, ben Raseli kɔn Yusufuo té ní kpεε.

³ À dónne ae à kùe tɔɔte gèn swεεplaa ai à gàa à kào a v̄i pì kiia.

⁴ Ben Isau bàale à mò à dàale à mlèa, à ɔɔ dà à gàn à lé pèa, ben aɔ ɔɔ dɔ.

⁵ Isau wée sè à nɔgbɛnɔ è kɔn nénɔ, ben à bè: Déno bé wà kúnyo kè? Yakubu wèala à bè: Né kè Luda ma gbaanɔme.

⁶ Ben nɔgbɛ zĩkeri pìnɔ sɔ́nzi kɔn ní nénɔ aɔ kùe.

⁷ Ben Lea kɔn a nénɔ sɔ́nzi dɔ aɔ kùe. Beee gbɛra Yusufu kɔn Raselio sɔ́nzi aɔ kùe.

⁸ Isau bè: Pó kè ma dañle kènɔɔ de diamε? Yakubu wèala à bè: Le ma n pɔnnaa e yānzime.

⁹ Isau bè: Ma gbɛ, ma pónɔ mòmá, ñgɔ n pónɔ kũna.

¹⁰ Ben Yakubu bè: Auo! N yā nna! Tó ma n pɔnnaa è, ñ ma gba sí, zaake wa wéesikɔlena kème lán wéesikɔlena kɔn Ludao bàme, ben n gbāake kpàmazi.

¹¹ Ñ gbaa kè ma mɔonnεε sí, zaake Luda aubarika dàmagu, pókee e kēsāmaro. Lemε à nàkōrea le, ben à sì.

¹² Ben Isau bè: Wà da zén wà tá. Mé gányo.

¹³ Ben à wèala à bè: Ma dii, ní dɔ kè nénɔ gbāa v̄iro, ben má sãa kɔn zùne b̀rɔnɔ v̄i. Tó wa tá gbāaa ò gurɔ do, pókādeenɔ é gaga pínigime.

14 Ñ ðome ae ma dii, mɔma n zɔbleri mɛgɔ tɛ pɔno kpeε kɔn nɛno busɛbusɛ ai mà mɔ mà n le Sei.

15 Isau bè: Mé ma gbɛkenɔ tɔnyo. Yakubu bè: À kè ðea né ke le ðɔɔ? Ñ tó mà n pɔnnaa e dii.

16 Zĩ beeean Isau dà Sei zɛn.

17 Ben Yakubu gàa Suko. À beε bò gwe, ben à lá kutaanɔ ðò pɔnoε. Bee yãnze wà tó kpà guu pìne Suko.

18 Kè Yakubu sù kɔn Mesopotamiao, à kà wéte kè wè be Sɛkemu, Kanaa bùsun aafia, ben à bùra kàe wéte pì sae.

19 À a bùrakaekii lù Sɛkemu de Amɔ nɛnoa kon-dogi basɔro.

20 Gwen à sa'okii bòn, à tó kpàne Luda Isarailino Luda.

34

Sɛkemu kusina Dinaa

1 Lea nɛnɔgbɛ Dina kè à ì kɔn Yakubuo bò à wéε kpáε bùsu pì nɔgbɛnozi.

2 Kè bùsu pì kí Amɔ né Sɛkemu, Ivi borii à è, à à sè gbãaa, ben à dàεo.

3 À pɔɔ ðɔ nɔkpare pìà à yezi, ben à yã nnannaa òne.

4 Ben Sɛkemu bè a denε: Ñ nɛnɔkpare beee wɛtemε mà sé.

5 Kè Yakubu mà wà a nɛnɔgbɛ kpe bò, à nɛno kú sɛn kɔn à pɔkádeenɔ, ben à yĩte ai aɔ sù.

6 Ben Sɛkemu de Amɔ gàa à Yakubu le à yã pì one.

7 Kè Yakubu nɛno bò sɛn wà sù, ben aɔ yã pì mà gɔɔ. Aɔ nòse yàka aɔ pɔ fɛ maamaa, kè Sɛkemu wíyã

kè Isarailinɔne yānzi, à dàe kɔn Yakubu nénɔgběo à yā kè de wà keroo kè.

⁸ Ben Amɔ bèhne: Ma né Sekemu pɔɔ do a nénɔgběa. A yā nna. À à kpáa nɔɔ ũ.

⁹ Wà ledole ke wàgɔ wa nénɔgběno kpāsākōa.

¹⁰ Àgɔ kúwao, wa bùsu kuu a pó ũme. À v̄een àgɔ laa taan àgɔ tɔɔte vī.

¹¹ Ben Sekemu ò Dina de kɔn à dāgɔnɔne à bè: À tó mà a pɔnnaa e. Pó kè a be mà kpáawa mé kpá.

¹² À anzureblebɔ lé dame bíta kɔn gbaanɔ pari-pari. Pó kè á ò mé kpá. À nénɔkpare pì kpáma nɔɔ ũ.

¹³ Ben Yakubu nénɔ wè Sekemu kɔn à de Amɔola kɔn monafikio kè Sekemu ní dāre kpe bò yānzi.

¹⁴ Aã bèhne: Wé f̄ɔ wà beee kero, wé f̄ɔ wà wa dāre kpá gefɔdeearo, zaake wíyāme wa kiia.

¹⁵ Wé we a yāziro, séto à gɔ lán wapinɔ bà a gɔgběno bāngu ke ní píngi.

¹⁶ Tó a bāngu kè, wé wa nénɔ kpāsāawa wé a nénɔ sé nɔɔ ũ. Wégɔ kúao, wé gɔ bori d̄onkɔnɔ ũ.

¹⁷ Mɔde tó ée we wa yāziro, tó ée bāngu kero, wé wa dāre sé wà táome.

¹⁸ Yā pì kè Amɔ kɔn a né Sekemuone nna.

¹⁹ Gɔkpare pì yā pì gògɔ kpakpaa kè Yakubu nénɔgbě yā kàne yānzi. À bèe vī deñla a de bedeeno té.

²⁰ Amɔ kɔn a né Sekemuo gàa ní wéte b̄iilea, ben aõ yā ò kɔn wétedeenɔ wà bè:

²¹ Gbē p̄inɔ yāke v̄iwaoro. Wà tó aõgɔ kú wa bùsun aõgɔ laa taa, zaake bùsu pì yàasa eé m̄owa. Wé ní nénɔgběno sé wé wa nénɔ kpám̄ma.

22 Gbē pìno sǎ é we wàgǎ kúwao ɛ wà gǎ bori dǎnkǎ ũro, séto èe ke wa gǎgbē píngi bǎngu kè lán nì bà baasiro.

23 Aǎ pókádeenǎ kǎn nì auzikinǎ kǎn nì zùnǎ píngi é gǎ wa pǎ ũroo? Wà weñne ɛ aǎgǎ kúwao.

24 Wéte pì deenǎ Amǎ kǎn a né Sekemuo yǎ mà, ben aǎ gǎgbēnǎ bǎngu kè nì píngi.

25 À gurǎ aagǎdee zǐ, kè aǎo kú kǎn wǎwǎao aǎo kú kǎn yǎke laasuuoro, Yakubu né gǎon plaaanǎ Simenǎ kǎn Levio, Dina vǎinǎ, aǎ baade a fǎeda a sè aǎ sǐ wéte aǎ gǎgbēnǎ dède nì píngi.

26 Aǎ Amǎ kǎn a né Sekemuo dède, ben aǎ Dina sè aǎ bǎo Sekemu kpén aǎ tào.

27 Wétedeenǎ dèdena gbera Yakubu néno mǎ wà wéte pǎnǎ nàkǎa kè wà wǐ dà nì dǎrea yǎnzi.

28 Aǎ nì sǎanǎ kǎn nì blènǎ sèe kǎn nì zùnǎ kǎn nì zaakinǎ, pǎ kè aǎo kú wéte guunǎ kǎn pǎ kè aǎo kú nì buraanǎ píngi.

29 Aǎ nì auzikinǎ sèe píngi kǎn nì néno kǎn nì nǎgbēnǎ kǎn pǎ kè kú nì beenǎ píngi.

30 Ben Yakubu bè Simenǎne kǎn Levio: A sume yǎ zaaao. Kanaanǎ kǎn Perizinǎ kǎn bǎsu kèkii bori pǎndenǎ égǎ ye ma kǎziro. Lán wǎ pari-ro nà, tǎ aǎ ligawazi, tǎ aǎ siwagu, aǎé ma de kǎn ma boriinǎo píngime.

31 Ben aǎ wèala wà bè: Kè à wa dǎre dǐe kaarua ũ, beee maan gweǎ?

35

Luda aubarikadana Yakubun Beteli

1 Luda bè Yakubunε: Ñ fεε ñ tá Beteli ñ vεε gwe. Ñ ma gbāgbākii bo gwe, zaake ma bɔ ma mɔnzi gwe gurɔ kè néε bàa lεε n v̄iine.

2 Ben Yakubu bè a bεdeenɔne kɔn gbē kè aɔɔ kúono ñ píngi: À bori z̄itɔnɔ t̄aa kè á v̄ino kwée à zú o à a pókāsāano lendee kpá.

3 Wé fεε wà tá Beteli. Mé Luda gbāgbākii bo gwe, zaake à d̄male ma nawēakegurɔ, ègɔ kúmao guu kè ma gaan píngi.

4 Ben aɔ bori z̄itɔnɔ t̄aa kè aɔɔ v̄ino kpaa kɔn swái kè aɔɔ danano, ben à pó p̄ino v̄i gbíi lí gbáru Sekemu saε.

5 Kε Yakubu kɔn a néno dà zén, Ludaa tò v̄ia wéte kè kú ñ saeno deeno kú maamaa, ben aɔ gbēkee e pééñziro.

6 Ben Yakubu kɔn gbē kè aɔɔ kúono ñ píngi kà Luzu kè wè be tia Beteli, Kanaa bùsun.

7 À sa'okii bò gwe, ben à tó kpà guu p̄ine Beteli Luda, zaake gwen Luda bò à m̄zin gurɔ kè èè bàa sii a v̄iine.

8 Debora kè de Rebeke gwàri ũ yāa gā gwe, ben wà à v̄i gbíi lí gbáru Beteli saε. Ben wà tó kpàne Ɔɔɔlizi.

9 Luda bò à m̄ Yakubuzi ɔɔ à suna kɔn Mesopotamiao gbera, à aubarika dàn

10 à bè: N tón Yakubu, m̄de weé benne Yakubu ɔɔro, sé Isaraili. Lemε à tó kpàne Isaraili lε.

11 Luda bène ɔɔ: Luda Gbāapingiden ma ũ. Àgɔ né ii àgɔ kaara. Borii é bɔ n kiia kɔn bori pariino ɔɔ, n bori kenɔ ègɔ de k̄inano ũ.

12 Mé bùsu kè má kpà Ibraĩ kɔn Isaakuoa kpámma kɔn n boriino n gaa gbera.

13 Ben Luda fɛɛ à bò guu kè à yā ònɛn.

14 Yakubu gbɛ pɛɛ guu kè Luda yā ònɛn dɔngupɔ ũ. À í t̃s̃a à nósi kùà.

15 Ben Yakubu tó kpà guu kè Luda yā ònɛn pìnc Bɛteli.

Raseli kɔn Isaakuo gaa

16 Ben aɔ fɛɛ Bɛteli wà dà zén. Kè aɔ kà k̃i kɔn ɛflatao, Raseli né'igurɔ kà, ben né'ii kèa z̃í'ũ.

17 Né'iwāwāa à kù gbāa, ben néɛɛri bènc: Nton ṽia kero, n négɔgbɛ ì dɔ.

18 Raseli gbāa ṽi dɔro èe gaa, ben à tó kpà a né pìnc Bɛnɔni, ben à de tó kpànc Bɛyāmi.

19 Kè Raseli gà, wà à ṽii ɛflata kè wè be tia Bɛtɛlɛmu zén.

20 Yakubu gbɛ dɔngupɔ pɛɛ à miraa. Raseli mira gbɛ pì kú gwe ai kɔn a gbāao.

21 Isaraili èara à dà zén, ben à bùra kàe sādārinɔ gugwagba aɛ.

22 Gurɔ kè à kú bùsu pìn Rubeni gàa à dàe kɔn Bilao, Yakubu nɔ yìgisai, ben Yakubu yā pì mà.

Yakubu négɔgbɛnɔ ì mèn kuri awɛɛplaa.

23 Lea négɔgbɛnɔn yè: Yakubu daudu Rubeni, Simɛɔ, Levi, Yuda, Isaka kɔn Zɛbulunio.

24 Raseli nénɔn Yusufu kɔn Bɛyāmio ũ.

25 Raseli z̃ikeri Bila nénɔn Dani kɔn Nafatalio ũ.

26 Lea z̃ikeri Zilipa nénɔn Gada kɔn Asao ũ. Négɔgbɛ kè wà ní í kɔn Yakubuo Mɛsɔpɔtamianɔn gwe.

27 Ben Yakubu kà a de Isaaku kiia Mamare. À kú Kiriataba kè wè be tia ɛblɔnu saɛ, guu kè Ibraĩ kɔn Isaakuo ṽɛɛn.

28 Isaaku kà wè bakɛndo

29 à zi kù kótokoto, ben à gà à kà a gbēnɔla, ben à nénɔ Isau kōn Yakubuo à v̄i.

36

Isau boriinɔ

¹ Isau kè wè bene dɔ Edɔmu boriinɔ yān yè.

² Isau Kanaa nɔgbēnɔ sè, Iti bori Eɔni né Ada kōn Ivi bori Ana né Ɔolibama, Zibeɔ dioo.

³ À Sumaila né Basema, Nɛbayo dāre sè dɔ.

⁴ Ada Elifaza ò, ben Basema Rueli ò.

⁵ Ɔolibama Yeusu kōn Yalamuo kōn Korao ò. Isau nэгɔgbē kè wà n̄ í Kanaa bùsunɔn gwe.

⁶ Isau a nɔɔnɔ sèe kōn a nэгɔgbēnɔ kōn a nénɔgbēnɔ kōn a bɛdeenɔ n̄ píngi kōn a pókādeenɔ kōn a auziki kè à è Kanaa bùsunɔn píngi, ben à gàa Sei bùsun à zà kù kōn a dāaro Yakubuo,

⁷ zaake aɔ auziki bíta bé à tò aɔé f̄s wàgɔ kú k̄oro. Bùsu kè aɔ kún e móm̄maro, kè aɔ pónɔɔ pari yānzi.

⁸ Isau v̄èe Sei gusĩsĩdeen kè wè be tia Edɔmu.

⁹ Isau kè de Edɔmunɔ dezi káaku ũ boriinɔn yè.

¹⁰ Isau nэгɔgbēnɔ tón yè: Ada né Elifaza kōn Basema né Ruelio.

¹¹ Elifaza nэгɔgbēnɔn Temana, Omaa, Zefo, Gatamu kōn Kenazio ũ.

¹² Elifaza nɔ yìgisain Timina ũ. Àmbe à Amaleki ò. Isau nɔ Ada dionɔn gwe.

¹³ Rueli nэгɔgbēnɔn yè: Naata, Zera, Sama kōn Mizao. Isau nɔ Basema dionɔn gwe.

¹⁴ Isau nɔ Ana né Ɔolibama, Zibeɔ dioo nэгɔgbēnɔn yè: Yeusu, Yalamu kōn Korao.

¹⁵ Isau bori kínanɔn yè: Isau daudu Elifaza bori kínanɔn Temana, Omaa, Zefo, Kenazi,

16 Kora, Gatamu kɔ̃n Amalekio ũ. Elifaza bori kɔ̃nanɔ, Ada dionɔn gwe. Aɔ̃ kú Edɔ̃munɔ b̀sun.

17 Isau né Rueli bori kɔ̃nanɔn yè: Naata, Zera, Sama kɔ̃n Mizao. Rueli bori kɔ̃nanɔ, Basema dionɔn gwe. Aɔ̃ kú Edɔ̃munɔ b̀sun.

18 Isau nɔ Ɔolibama bori kɔ̃nanɔn yè: Yeusu, Yalamu kɔ̃n Korao. Ana né Ɔolibama dionɔn gwe.

19 Isau kè wè benε dɔ Edɔ̃mu négɔ̃gbɛ̃nɔn gwe, à bori kɔ̃nanɔn gwe.

Sei borinɔ

20 Sei, Ori borii kè kú Edɔ̃munɔ b̀sun zaa káaku négɔ̃gbɛ̃nɔn yè: Lotana, Sobala, Zibeɔ̃, Ana,

21 Disɔ̃, Eza kɔ̃n Disão.

22 Lotana négɔ̃gbɛ̃nɔn yè: Ori kɔ̃n Omamuo. Lotana dáren Timina ũ.

23 Sobala négɔ̃gbɛ̃nɔn yè: Alavã, Manaa, Ebala, Sefo kɔ̃n Onamuo.

24 Zibeɔ̃ négɔ̃gbɛ̃nɔn yè: Aya kɔ̃n Anao. Ana pì bé à b̀ bia wãaa zaa gbáan gurɔ̃ kè èe a de zaakinɔ dãa.

25 Ana négɔ̃gbɛ̃n Disɔ̃ ũ, à nɛ̃nɔgbɛ̃ sɔ̃ Ɔolibama.

26 Disɔ̃ négɔ̃gbɛ̃nɔn yè: Emedã, Esebã, Itirana kɔ̃n Keranao.

27 Eza négɔ̃gbɛ̃nɔn yè: Bilana, Zavã kɔ̃n Akanao.

28 Disã négɔ̃gbɛ̃nɔn yè: Uzu kɔ̃n Aranao.

29 Ori bori kɔ̃nanɔn yè: Lotana, Sobala, Zibeɔ̃, Ana,

30 Disɔ̃, Eza kɔ̃n Disão. Ori bori kɔ̃nanɔ kɔ̃n ní borii kè aɔ̃ kú Sei b̀sunɔn gwe.

31 Kína kè aɔ̃ kí blè Edɔ̃munɔ b̀sun Isarailinɔ kɔ̃nanɔ ãanɔn yè.

32 Bεɔ̃ né Bela, Dinaba gbɛ̃ bé à kí blè Edɔ̃mu káaku.

33 Kè à gà, ben Zera né Yobabu, Bɔzɔra gbě kí blè à gǣε ũ.

34 Kè à gà, ben Temana bùsu gbě Usamu kí blè à gǣε ũ.

35 Kè à gà, ben Bedada né Adada, Avi gbě kí blè à gǣε ũ. Àmbe à zì blè Midiãṅɔ Mɔabunɔ bùsun.

36 Kè à gà, ben Masareka gbě Samala kí blè à gǣε ũ.

37 Kè à gà, ben Reobo kè kú Yuflati saε gbě Saulu kí blè à gǣε ũ.

38 Kè à gà, ben Akabo né Baali Ana kí blè à gǣε ũ.

39 Kè à gà, ben Pau gbě Adada kí blè à gǣε ũ. À nɔɔ tón Metabeli, Mataredi néme, Mezaba dio.

40 Isau bori kɔnanɔ tón yè kɔn n bùsunɔ: Timina, Alava, Yεε,

41 ɔɔlibama, Ela, Pinɔ,

42 Kenazi, Temana, Mibiza,

43 Magadieli kɔn Iramuo. Eɔmunɔ kɔnanɔn gwe wéte kɔn wéteɔ bùsu kè aɔ vèen. Isau kè de Eɔmunɔ dezi úu boriinɔn gwe.

37

Yusufu nana'ona

1 Yakubu kú Kanaa bùsun guu kè a de vèen.

2 Yakubu boriinɔ yān yè. Yusufu né gɔkpareme. À wè gèro awεεplaadee guu kè èe sãanɔ dāa kɔn a vɔinɔ, à de nɔɔnɔ Bila kɔn Zilipao néɔ, ben à dà zaaa kè aɔ kè kɔmɔɔ kè a denε.

3 Isaraili ye Yusufuzi de a né kpaaanɔla kè à à ì a zikū guu yānzi, ben à utagyaba zɔne.

4 Kè à vɔinɔ è n dee ye Yusufuzi deñla, ben aɔ zàn aè we wà yā nnaa ooro.

5 Yusufu nanaa ò, ben à t̄sk̄è a v̄l̄in̄ɔnɛ, ben ā òara wà zàn de zi p̄ɔla.

6 À bè́n̄n̄ɛ: À nanaa kè má ò ma.

7 Má è wée ése yiyii bura, ben ma ése bakaa f̄ɛ à zè. A p̄ɔn̄ɔ ligazi, ben ā n̄àɛn̄ɛ.

8 Ben à v̄l̄in̄ɔ bèn̄n̄ɛ: Né kí blewan yó? Né gb̄āaa blewan yó? Ben ā òara wà zàn de yā p̄ɔla nanaa kè à ò p̄i yānzi.

9 Yusufu òara à nanaa ò d̄ɔ, ben à t̄sk̄è a v̄l̄in̄ɔnɛ à bè: Ma òara ma nanaa ò d̄ɔ. Má è ɔf̄ant̄ɛ k̄ɔn m̄ɔvurao k̄ɔn s̄ɔs̄ɔnɛ m̄ɛn̄ kuri aw̄ɛɛdoon̄ɔ e naɛɛm̄ɛ.

10 À nanaa p̄i t̄sk̄è a denɛ d̄ɔ, ben à de p̄àtaa à bè: Nana kparee takan n̄ ò l̄ɛɛ? Mapi k̄ɔn n̄ dao k̄ɔn n̄ v̄l̄in̄ɔ, wé m̄ɔ wà kúɛ n̄ aɛn̄ yó?

11 À v̄l̄in̄ɔ n̄òsɛḡɔaan̄ɔ kp̄àò. À de s̄ɔ nanaa p̄i yā k̄ūna a n̄òsɛ guu.

12 À v̄l̄in̄ɔ ḡàa n̄ de s̄āan̄ɔ d̄ā S̄ɛk̄ɛmu.

13 Ben Isaraili bè Yusufun̄ɛ: N̄ v̄l̄in̄ɔ e s̄āa d̄āa S̄ɛk̄ɛmu. Mé n̄ z̄i n̄ kiia. À wèàla à bè: Ma yā.

14 Ben à bèn̄n̄ɛ: N̄ ḡá n̄ n̄ v̄l̄in̄ɔ gwa k̄ɔn s̄āan̄ɔ, tó āò aafia. N̄ òara n̄ sum̄ɛ k̄ɔn ā baaruò. Ben à à gb̄àɛ, à b̄ò Èbl̄ɔnu guzur̄ɛn̄ à ḡàa S̄ɛk̄ɛmu.

15 Èè lik̄ɔaa z̄ɔ s̄ɛn̄, ben ḡɔgb̄ɛ ke dààl̄e à à là: B̄ón n̄ɛɛ w̄ɛt̄ɛɛ?

16 À wèàla à bè: Méɛ ma v̄l̄in̄ɔ w̄ɛt̄ɛɛm̄ɛ. Tó n̄ n̄ s̄ād̄ák̄ii d̄ɔ, n̄ om̄ɛ.

17 Ḡɔgb̄ɛ p̄i bè: Kè ā b̄ò gura kè, má mà ā bè wèè gaa Dot̄ām̄ɛ. Ben Yusufu p̄ɛn̄zi à n̄ lé Dot̄ā.

18 Kè ā à è k̄āaa, ai àḡɔ ḡá ká n̄ kiia, ā lé kp̄àk̄ɔs̄ɔzi wà bè wà à de.

19 Ā b̄èk̄ɔn̄ɛ: À gwa, nana'ori e m̄ɔ k̄āaa.

20 À tó wà à de wà à zu lɔ̄ɔ̄ kènɔ̄ doke guu, wé be nòbɔ̄ pāsī bé à à dè à sò. Èndē wé e lán à nanaano é mì de nà.

21 Kè Rubeni yā pì mà, à yezi à à mì sí, ben à bè: Wàton à dero,

22 àton aru bɔ̄aro. À à zu lɔ̄ɔ̄ kèkiin gbáan kè. Àton à dero. Rubeni ò́nne ɛ, kè à yezi à à mì sí à à kpá a dea yānzime.

23 Kè Yusufu kà a v̄inɔ̄ kiia, ās à uta bò, à utagyaba maaa pì.

24 Ben ās à sè wà à zù lɔ̄ɔ̄ pìn. Lɔ̄ɔ̄ pì da korime à í v̄iro.

25 Ben ās v̄èe wèe pó blee. Kè ās wéè sè, ās Sumaila bori laatarinɔ̄ è, ās bò Giliada bùsun āsɔ̄e gaa Igipiti. Ās lakuminɔ̄ dò pónɔ̄ k̄n lí'ɔ̄ ēzēo k̄n lí'ɔ̄ gū nnannaao sena.

26 Ben Yuda bè a gbēnɔ̄nɛ: Tó wa wa dāaro dè, ben wa à gè ùte, bó àren wé ee?

27 À tó wà à yá Sumaila borii pìnɔ̄a. Wàton à dero, wa dāaronloo? Wa aru dōnkōmɛ. Ben à gbēnɔ̄ à yā mà.

28 Kè Midiā laatari pìnɔ̄ e mɔ̄ɔ̄ gē zéla, ben ās Yusufu gà wà bò lɔ̄ɔ̄n, ās à yà Sumaila borii pìnɔ̄a kondogi baro, ben wà tào Igipiti.

29 Kè Rubeni mò lɔ̄ɔ̄ pì kiia, èe Yusufu e gwe doro, ben à a pókāsāanɔ̄ gà à kèkè,

30 ben à gaa a dāaronɔ̄ kiia à bè: Né pì kú gwe doro. Mé gá má k̄n beeeo?

31 Ās blèkofī kù wà dè, ben ās Yusufu uta pì sè wà màè à aru guu.

32 Ben ās à utagyaba pì sè wà gāao n̄ denɛ ās bè: Pó kè wá èn yè. N né utan yó, ke à pónlo?

33 À dḗ, ben à bè: Ma né utame, nòbo pāsī bé à à sò. Wāiyoo, wà ma né Yusufu kāsākāsākōeme.

34 Ben à a utadaa gà à kè à pókāsāa sè à dà, ben à a né pì sósobi kè gikena.

35 À négōgbēno kōn à nénōgbēno mò à làakari kpáene ní píngi, mōde à gí a làakari kpáezi à bè: Mэгō ma né pì gè dō dōme ai mà gá táo à kiia gèwāan. Ben èe sósobi dō dō a né pì yā musu.

36 Midiā pìno sō Yusufu yà Pōtiffaa Igipiti. Fili'auna ìba keme, àmbe à dogarino gbēnsi ũ.

38

Yuda kōn Tamao

1 Zī beeea Yuda bò a gbēno kiia à gāa à vèe Adulamu gbē kè wè bene Ira be.

2 Gwen à dàkōre kōn Kanaa bùsu gbē kè wè bene Sua nénōgbēo, ben à à sè no ũ.

3 À nò sì à né ì gōgbē ũ, ben à tó kpàne Ee.

4 À èara à nò sì dō à négōgbē ì, ben à tó kpàne Ona.

5 À èara à négōgbē ì dō, ben à tó kpàne Sela. Gurō kè à né pì ì, à kú Kezibime.

6 Ben Yuda nōgbē kè wè bene Tama sè a daudu Eene.

7 Ee kè Diine zaa, ben à à dè.

8 Ben Yuda bè Onane: Ñ n vli gyaanōō sé ñ borii ke n vliine, lán wè ke nà.

9 Kè Ona dō kè né kè é i kōn a vli gyaanōōo égō de a borii ũro, tó à dàeo ben à yezi a zīnda e, è à gōgbē pò kwéeme, le àton borii ke a vliinero yānzi.

10 Yā kè èe kee pì kè Diine zaa, ben à à dè dō.

11 Ben Yuda bè a né gyaanɔ Tamanɛ: Ñ gá ñgõ gyaanɔɔ blee n de be ai ma né Sela ìsi kũ. Zaake èe daa Sela é ga lán a v̄iɪnɔ bàme. Ben Tama gàa à v̄èe a de be.

12 Kè à gurɔɔ gi kè, ben Yuda naõ gà. Kè à nòse kpàe, à dà zén èe gaa a sākākēerinɔ kiia Timina kōn a gbēnna Irao.

13 Ben wà à baaru kpà Tamanɛ wà bè: N zā de e gaa Timina a sāanɔ ká kēe.

14 Ben à a gyaanɔblepɔnɔ bò à pódangān sè à kù a uua, ben à gàa à v̄èe Enaimu bīilea Timina zén. Zaake à è Sela bíta kũ, wèe à kpáa nɔɔ ũro.

15 Kè Yuda à è, ben à à diè kaarua ũ kè à pó kù a uua yānzi.

16 Ben à sòzi zé sae à bè: Ñ tó mà daenyò. Èe à dõ a né gyaanɔɔ ũro. Ben nɔgbē pì bè: Tó n daemaò, bón né kpámaa?

17 À wèàla à bè: Mé ma kpàsa blène mèn doo kpāsānne. Ben à bè: Ñ tɔɔba dieme ai ñgõ gaa kpāsā.

18 Ben à à là à bè: Bó tɔɔban mé diennee? A bè: Ñ n sèedakebɔ kōn a bāo kōn gò kè ñ kúnao kpāma. Ben à kpàa à dàeò à nò dòn.

19 Ben nɔgbē pì f̄èe à tà be à a pódangān bò à a gyaanɔblepɔnɔ sè à dà.

20 Yuda a gbēnna Adulamu gbē z̄i kōn blèneo à tɔɔba boo nɔgbē pì kiia. Kè à kà, èe à ero.

21 Ben à gwedeeno lala à bè: Kaarua kè kú Enaimu zé sae kè yā kú máa? Aõ wèàla wà bè: Kaarua kee kú kèro fá!

22 Ben à èara à tà, à bè Yudanɛ: Mée à ero. Gwedeeno bè wà kaarua ke dõ gwe yā sero.

²³ Ben Yuda bè: Àgõ pò pìno kùna. Wé tó gbēno wa yáa doro. Ma n zĩ kōn blè pìo, nées à ero.

²⁴ Mò aagõ gbera wà mò wà ò Yudanè wà bè: N né naõ Tama kaarua kà, ben à nò sà a pāpākena pì guu. Yuda bè: À bõo wà té sōa.

²⁵ Kè wèe bõo bàazi, à lékpāsā kè a zā denè à bè: Gbē kè pò kèkiino vīi bé à nò dōmagu. N sèedakebõ kōn a bào kōn gò kèkiio gwa, tó ní à de dō.

²⁶ Yuda pò pìno dō, ben à bè: Nõgbē pì yā nna demala, zaake mée à kpá ma né Selaaro. Yuda e daeo doro.

²⁷ Kè à kà né'ina, à mò à lè sikanõ bé wà kú à gbèè guu.

²⁸ Gurõ kè èe né ii, aõ gbēndoo ò bò, ben nésèeri wõõ tēaa dōa à bè: Né kèkii bé à bò káaku.

²⁹ Kè né pì a ò sòkpa, ben né plaadee bò, ben nõgbē pì bè: N bõ bùime fá! Ben wà tó kpàne Pèezi.

³⁰ Beee gbera kè à gbēndoo kè wà wõõ tēaa dō à òa bò, ben wà tó kpàne Zera.

39

Yusufu kōn Pōtifa naõo

¹ Kè Sumaila boriino kà kōn Yusufuo Iqipiti, ben Iqipiti gbē Pōtifa à lùmma. Fili'auna iba kemè, àmbe à dogarino gbēnsi ũ.

² Dii kú kōn Yusufuo à à dàkõrè kōn mìnnaao. À kú a dii Iqipiti gbē pì bè.

³ Kè à dii pì è Dii kúo ègõ à dakõrè kōn saao yā kè èe keeno guu píngi,

⁴ ben Yusufu à ponnaa è. Pōtifa à diè a begwari ũ à pò kè à vīino nàne a òzĩ píngi.

⁵ Zaa gurɔ kè à à diè a beɓwari ũ, Dii aubarika dà à beɛn Yusufu yānzi. Dii aubarika dà pɔ kè de à pɔ ũunɔn pínɡi, be pónɔ kɔn bura pónɔ mámmam.

⁶ Ben Pɔtifa a pɔ pínɡi nà Yusufune a ɔzĩ. À bà kú yákeoro, tó èe ke pɔblee baasiro. Yusufu sɔ né ɡɔ òwazime, ben à zena maa.

⁷ Zĩkea Yusufu nii ɡè a dii naɔgu, ben à bène: Ñ daɛmao.

⁸ Ben à ɡi à bè: Ñ gwa, ma dii bà kú yákeo ua kè guu dɔro, à pɔ kè à vĩinɔ nàme ma ɔzĩ pínɡi.

⁹ À gbāaa demala ua kè guuro, èe ɡime kɔn pɔkeoro, sé mpi, kè n de à nɔ ũ yānzi. Mé fɔ mà yā zaa beee taka ke mà durun ke Ludanero.

¹⁰ Baa kè nɔgbɛ pì è ɡɔ oone baabɔre, èe we à dàero, à yezi à ɡɔ kúo sero.

¹¹ Zĩkea kè Yusufu ɡè kpén a zĩ ke, à mò à lè ua zĩkeri kee kú kpé guuro.

¹² Ben nɔgbɛ pì à kù a utaa à bè: Ñ daɛmao. Ben Yusufu a uta tònɛ gwe à bàa lè à bò bàazi.

¹³ Kè nɔgbɛ pì è à a uta tɔare à bàa lè à bò bàazi,

¹⁴ ben à ua zĩkerinɔ sisi à bène: À gwa, wà mòwe kɔn Eberuo, ben èe dɔkɛwao. À ɡèmazi à daɛmao, ben ma wii lè.

¹⁵ Kè à mà ma wiii dɔawa, ben à a uta tò kaena ma sae à bàa lè à bò bàazi.

¹⁶ Ben nɔgbɛ pì uta pì kàe a sae ai Yusufu dii sù,

¹⁷ ben à bène: Eberu zò kè n suowe dɔkɛmao à ɡèmazi.

¹⁸ Kè ma wiii dɔa, ben à à uta tò kaena ma sae à bàa lè à bò bàazi.

¹⁹ Kè nɔgbɛ pì yā pì ò a zāne à bè, lán n zò kème nán gwe, ben Yusufu dii pɔ fè maamaa.

20 Ben à bè wà Yusuflu kũ wà à da kpésiaan, guu kè kína pisananɔ káen, ben à gurɔplaa kè gwe.

21 Baa kɔn beeeo Dii kúo à gbēkεε kènε à tò à yā kà pisananɔ dākparin.

22 Ben dākpari pì pisananɔ nà Yusufunε a ɔzĩ ń píngi, wè yāke ke à sairo.

23 Pisananɔ dākpari pì bà ègɔ kú Yusuflu yāoro, kè Dii kúo yānzi, ben ègɔ à daakɔre kɔn saao yā kè èε keε guu píngi.

40

Yusuflu pisananɔ nana bɔkɔtena

1 Beeε gbera Igipiti kí Fili'auna wēkpaateri kɔn a buredikero taari kènε.

2 À pɔ fē a iba gɔɔn plaaa pìnɔzi, à wēkpaateri kí kɔn à buredikero kíó.

3 Ben à ń ká kpésiaan a dogarinɔ gbēnsi bε, kpé kè wà Yusuflu dàn.

4 Dogarinɔ gbēnsi pì Yusuflu diε àgɔ ń gwaa, ben aɔ gurɔplaa kè kpé pìn gwe.

5 Gwāavĩ dɔnkɔa Igipiti kína wēkpaateri kɔn buredikero pìo nanaa ò ń gɔɔn plaaa ń píngi, baade kɔn a pɔo kɔn a bɔkɔtenao.

6 Kè Yusuflu mò ń gwa kɔngɔ, à è aɔ uu sisi.

7 Ben à ń lá à bè: Bó yā bé à tò a uu sisina gbàa?

8 Aɔ wèàla wà bè: Nanaan wá ò, gbēkee kú kè kè à à bɔkɔtena owero. Ben à bènnε: Luda bé à nana bɔkɔtena vīroo? À a nanaa pìnɔ omε mà ma.

9 Ben wēkpaateri kí a pɔ ònε à bè: Ma nanaa guu ma geepi lí è ma saε.

10 Geepi lí pì gā aagɔmε. À lá bò à vú kè à né ì à mà.

11 Má Fili'auna togo kūna, ben ma geepe bεε pìnɔ sè má fɛ̀ à togoo pì guu má kpàa.

12 Yusufu bène: Nanaa pì bɔkɔ́tenan yè. Lígã aagɔ́ pìnɔ né gurɔ aagɔ́mε.

13 Gurɔ aagɔ́ gbera Fili'auna é n mì sí. Eé εara à n da n zīi guu, né εara ñgɔ́ geepeiwεε bɔɔne lán neègɔ́ keε nà yã.

14 Tó yã b̀nyo nna, ñ tó ma yã gɔ́ dɔngu. Ñ gbɛ́keε keμε ñ ma yã o Fili'aunanε le à ma bɔ kpésiaa kè guu.

15 Zaake wà ma kū kpāi zaa Eberu b̀sun, ben baa Iyipiti kè mée yāke ke à kà wà ma da wèe kè guuro.

16 Kè buredikeri kí è Yusufu nanaa pì bɔkɔ́tena b̀ kɔ́n wɛ́kpaaterio nna, ben à bène: Ma nanaa guu sɔ́ má è má buredi sena gbíi aagɔ́ dikɔ́ana.

17 Gbíi kè kú musu, buredi bori parii kè má kè Fili'aunanε ká à guu, ben bāanɔ e blee ma musu.

18 Yusufu bène: À bɔkɔ́tenan yè. Gbíi aagɔ́ pìnɔ gurɔ aagɔ́mε.

19 Gurɔ aagɔ́ gbera Fili'auna é n mì zɔ́ à n logo lía, bāanɔ é n ble.

20 À gurɔ aagɔ́dee sɔ́ Fili'auna igurɔ làa kɔ́kɔ́mε, ben à pɔ́blee kè a ìbanɔne. À wɛ́kpaateri kí kɔ́n buredikeri kíó b̀de kpén a ìbanɔ wáa.

21 Ben à èara à wɛ́kpaateri kí dà a zīin à εara àgɔ́ í bɔɔare.

22 Ben à buredikeri kí lògo lía lán Yusufu ñ nanaanɔ bɔkɔ́tena ò́nne nà.

23 Yusufu yã e dɔ́ wɛ́kpaaterikin dɔro, à yã s̀an.

Yusufu Fili'auna nana bɔkɔtɛna

¹ Wɛ̀ plaa papana gbera Fili'auna nanaa ò, à è á zɛna Nili léa.

² À è zùda maa mèkpananɔ̀ bɔ̀e swaa pì wèen mèn swɛɛplaa aɔ̀e sè blee tàfe guu.

³ Ben à zùda yāyāna wòzɔ̀gɔ̀wɔ̀zɔ̀gɔ̀ è mèn swɛɛplaa dɔ̀. Aɔ̀ bɔ̀ swawɛen wà tè à káakupɔ̀nɔ̀ kpɛɛ aɔ̀ zè ní sae swa léa.

⁴ Ben zù yāyāna wòzɔ̀gɔ̀wɔ̀zɔ̀gɔ̀ pìnɔ̀ zù maa mèkpana pìnɔ̀ mòmɔ̀, ben Fili'auna vù.

⁵ À èara à ii ò, ben à nanaa ò dɔ̀. À è ése sáko maa wéedee pìà ése lí dɔ̀nkɔ̀a sáko swɛɛplaa.

⁶ Ben à ése sáko wéé wodowodoo kè lou'i kèsámmanɔ̀ è, à pìà ní gbera dɔ̀ sáko swɛɛplaa.

⁷ Ben ése sáko wéé wodowodoo pìnɔ̀ ése sáko maa wéedee pìnɔ̀ mòmɔ̀. Kè Fili'auna vù, à è nanaan á ò.

⁸ Kè guu dɔ̀, à kú bídi guu, ben à Igipiti māsokerinɔ̀ kɔ̀n wéezɛrinɔ̀ sisi ní píngi. À a nanaanɔ̀ tɔ̀kèñɛ, mɔ̀de aɔ̀ gbɛ́kee e fɔ̀ à à bɔ̀kɔ̀tɛna ònɛro.

⁹ Ben wɛ̀kpaateri kí fɛ̀e à yā ò Fili'aunanɛ à bè: Taari kè má kè yāa dòmagu gbáa.

¹⁰ Kí, n pɔ̀ fɛ̀ n zòblerinɔ̀zi yā, ben n ma da kpésiaan n dogarinɔ̀ gbɛ̀nsi bɛ̀ lɛdo kɔ̀n burɛ̀dikɛrikio.

¹¹ Gwáaví dɔ̀nkɔ̀a wa nanaa ò, wa baade kɔ̀n a pɔ̀o kɔ̀n à bɔ̀kɔ̀tenao.

¹² Eberu gɔ̀kparɛ kee kúwao gwe, n dogarinɔ̀ gbɛ̀nsi zòmɛ. Kè wa wa nanaanɔ̀ tɔ̀kèñɛ, ben à wa baade pɔ̀ bɔ̀kɔ̀tɛna ònɛ.

¹³ Yā pìnɔ̀ kè lán à òwe nà. N ɛara n ma da ma zīin, ben n burɛ̀dikɛri kí pì lògo lía.

14 Ben Fili'auna gbē zì wà Yusufu sísi, ben wà gàa wà à bò wèen kpakpaa. À mì bò à a pókāsāano liè, ben à gàa Fili'auna kiia.

15 Ben Fili'auna bène: Ma nanaa ò, gbēkee e f̄ à à bókōtēna òmēro. Má mà wà bè tó wà ònne, nèe f̄ ò à bókōtēna oñne.

16 Yusufu bène: Èe ke mámbeero! Luda bé eé à bókōtēna onne, kí.

17 Ben Fili'auna bène: Ma nanaa guu má è má zēna Nili léa.

18 Má è zùda maa mēkpana mèn swēēplaaano bòe swawēen aōe sè blee tàfe guu.

19 Ben ma zùda pāndenò è dō mèn swēēplaa aō yāyāna wòzōgōwōzōgō, mée zù yāyāna beee takano e Igipiti kè zikiro.

20 Ben zùda yāyāna wòzōgōwōzōgō pìnò zù mēkpana káakupò mèn swēēplaaa pìnò mòmò.

21 Baa kè aō ñ mómò, aō ḡ yāyāna lán yāa bàme, gbēke é d̄ kè aō ñ mómò sero. Ben ma vu.

22 Nanaa guu dō má è, ése sáko maa wéede pìà ése lí d̄nkōa sáko swēēplaa.

23 Ben má è ése sáko tee wéē wodowodoo kè lou'i kēsānmanò pìà ñ gbera dō sáko swēēplaa.

24 Ben ése sáko wéē wodowodoo pìnò ése sáko wéedee pìnò mòmò. Kè má ò māsokerinòne, aō gbēkee e f̄ à à bókōtēna òmēro.

25 Ben Yusufu bène: Kí, nanaa kè ñ ò pìnò bókōtēna d̄nkōme. Luda yā kè à yezi à kee òdōanneme, kí.

26 Zù maa mèn swēēplaaa pìnò né wè swēēplaame. Ése sáko wéede sáko swēēplaaa pìnò s̄ wè swēēplaame. Nanaa pìnò bókōtēna d̄nkōme.

27 Zù yāyāna wòzɔgɔwɔzɔgɔ mèn swɛɛplaaa kè aǎ
 b̀̀e wà t̀̀e à káakupɔnɔ kpɛɛ pìnɔ né ẁ̀e swɛɛplaame.
 Leme ése sáko ẃ́e wodowodoo k̀̀e lou'i k̀̀esā́m̀̀ma
 sáko swɛɛplaaa pìnɔ de le dɔ. Beenɔme ẁ̀e
 swɛɛplaaa k̀̀e dekaa é ká ũ.

28 Lán má ònne nà tia, ḱ́i, ma bè Ludaa e yā k̀̀e à
 yezi à keɛ ɔɔɔannɛme.

29 Blewɛɛ éǵɔ di Iǵipiti gu ṕ́ingia maamaa ai ẁ̀e
 swɛɛplaa.

30 Beee gbɛra dekaa é ká ai ẁ̀e swɛɛplaa, kána
 gbáaa p̀̀i yā é sá Iǵipitinɔn. Dekaa p̀̀i é búsu p̀̀i de.

31 Dekaa k̀̀e eé mó p̀̀i éǵɔ pāsī maamaa, kána
 gbáaa p̀̀i yā é dɔ gbēken dɔro.

32 Ḱ́i, k̀̀e g̀̀en płaan n nanaa p̀̀i ò, k̀̀e Luda bé à diɛ
 yānzime. Eé ke tiamɛ, à seka vīro.

33 Tia sa ḱ́i, ñ ẃ́eɛzēri ɔ́ndɔ́dee wete ñ diɛ àǵɔ de
 gbāadee ũ Iǵipiti.

34 Ḱ́i, ñ gbēnɔ diɛ gbēnsinɔ ũ Iǵipiti aǵɔ blewɛɛ
 ɔɔɔrodee kaakɔa ẁ̀e swɛɛplaaa k̀̀e blewɛɛ éǵɔ din p̀̀i
 guu.

35 Aǵé bleɛ kakɔa ẁ̀e maaa k̀̀e èe mɔɔnɔ guu wà
 blewɛɛ ká d̀̀nɔ guu wéte k̄n wéteo k̄n n t́́o, aǵéǵɔ
 dákpaa.

36 Tó dekaa k̀̀e é ke ẁ̀e swɛɛplaaa p̀̀i kà Iǵipiti, bleɛ
 p̀̀i éǵɔ de ṕ́o zikana ũ le dekaa p̀̀i tón Iǵipitinɔ dedero
 yānzi.

Yusufu kíblena Iǵipiti

37 Yā p̀̀i k̀̀e Fili'aunanɛ k̄n a íbanɔ ń́i ṕ́ingi,

38 ben à bènnɛ: Gbē k̀̀ekii Luda Nini vī. Wé gbēke
 e lán à bà dɔɔ?

39 Ben à bè Yusufunε: Lán Ludaa tò ní yã beenɔ dɔ́ pínɡi nà, wéεzēri ɔ́ndɔ́de kee kuu lán n bàro.

40 Mbe néɡɔ́ de ma ua gbēnsi ũ, ma gbēnɔ́ éɡɔ́ mì siεenne ní pínɡi. Kpata bé é tó màɡɔ́ denla ado.

41 Ben à èara à bènε: Néɡɔ́ gbãa vĩ Iɡipiti bùsu gu pínɡia.

42 Ben à tãnga sèedakebɔ́ bò a ɔ́nεa à dà Yusufunε a ɔ́nεa, à babagaa uta dãnε à vura kãmbεε dãnε a waaa.

43 À a sɔ́goro plaadee kpàa táa'obɔ́ ũ, ben gbē kè aɔ́ dɔ́nε aεnɔ́ éɡɔ́ pataa: À kúε! À kúε! Lεmε Fili'auna tò Yusufu gbãa vĩ Iɡipiti bùsun lε.

44 À bènε dɔ́: Mámbe Fili'auna, gbēke é fɔ́ à yãke kε Iɡipiti kè n lé saero.

45 À tó kpànε Zafena Panεa, ben à Eliɔ́pɔ́li wéte sa'ori Potifera nénɔ́gbē Asena kpàa nɔ́ɔ́ ũ.

46 Gurɔ́ kè Yusufu zĩi sè Iɡipiti kí Fili'auna bε, à wè baaakurimε. Ben à bò Fili'auna kiia à gàa à lili ò Iɡipiti gu pínɡia.

47 Kãna gbãaa kuu ai wè swεεplaa, blεwεε din maamaa.

48 Ben Yusufu blεwεε kè din Iɡipiti wè swεεplaaa pìnɔ́ kàkãɔ́a wéte kɔ́n wéteo pó zikana ũ, wéte pínɡi kɔ́n a buraa kè ligazinɔ́ póo.

49 A blεwεε kàkãɔ́a bítabita lán ísiale bùsu'aatē bà, ben wà zè à zaka lé yɔ́naa, kè weé fɔ́ wà à lé dɔ́ro yãnzì.

50 Ai dekaa ɡɔ́ ɡá ká Yusufu naɔ́ Asena, Potifera né, néɡɔ́gbēnɔ́ ì mèn plaa.

51 Yusufu tó kpà a daudunε Manase à bè: Ludaa tò ma de bεdeenɔ́ kɔ́n nawēa kè má kèo yã sãmagu pínɡi.

⁵² Ben à tó kpà à plaadeene Eflaimu à bè: Ludaa tò ma gō nédee ũ b̀usu k̀è wà wée tãmaan.

⁵³ K̀è kãna gbãaa k̀è kú Igpiti ẁè swεεplaaa p̀ì yãa,

⁵⁴ ben ẁè swεεplaaa k̀è dekaa é ká nàa lán Yusufu ò nà. Dekaa kà b̀usu k̀õn b̀usuo p̀íngi, mode blεwεε di Igpiti gu p̀íngiame.

⁵⁵ K̀è nɔaa g̀è Igpitinɔn p̀íngi, aõ wii lè Fili'aunane à p̀óblee kpámma. Ben à bè́ne ń p̀íngi: À gá Yusufu kiiia à ke lán eé oare nà.

⁵⁶ Dekaa dà b̀usu p̀ila p̀íngi, ben Yusufu d̀õnɔ ẁèw̃ è blεwεε yàya Igpitinɔa, k̀è dekaa p̀ì gbãa k̀ù ń b̀usun yãanzi.

⁵⁷ Ben gbẽnɔ b̀ò anduna gu p̀íngia wà mò Igpiti blεwεε lú Yusufua, zaake dekaa gbãa k̀ù anduna guu p̀íngime.

42

Yusufu v̀ìnɔ m̀ona blεwεε lú Igpiti

¹ K̀è Yakubu mà blεwεε kú Igpiti, à bè a nénɔne: Égõ káe k̀è p̀áó?

² Má mà blεwεε kú Igpiti. À gá lúwe gwe, le wàton garo, wàgõ kuu aafia yãanzi.

³ Ben Yusufu v̀ii g̀õn kurinɔ g̀aa Igpiti blεwεε lú.

⁴ Yakubu e Yusufu d̀aaro Beyãmi zĩnyoro, zaake à bè: Wègõ d̀õro tó yã zaaa é à le.

⁵ Ben Isaraili né p̀inɔ g̀aa blεwεε lú k̀õn gbẽ p̀ãndenɔ, zaake dekaa p̀ì kà Kanaa b̀usun d̀ɔ.

⁶ Yusufu bé à b̀usu p̀ì gbẽnsi ũ. Àmbe è blεwεε yá baade p̀íngia. Ben à v̀ìnɔ mò wà k̀ùene aõ ń ae p̀èe tɔɔta.

7 Kè à a v̄ĩno è, à n̄ d̄s, ben à a zĩnda kèh̄ne nib̄o ũ. Ben à yā òn̄ne p̄āsĩp̄āsĩ à n̄ lá à bè: A b̄o máa? Ās wèàla wà bè: Wa b̄o Kanaa b̄usun wa m̄o bl̄ew̄eε l̄úm̄e.

8 Yusufu a v̄ĩno d̄s, m̄ode ās̄e à d̄s̄o.

9 Nanaa kè à ò yā n̄ yā musu d̄n̄, ben à bèh̄ne: Gu'asiigwarin̄on a ũ, a m̄o wa b̄usu k̄ēsākii gwam̄e.

10 Ās wèàla wà bè: Auo dii! N z̄òblerin̄on wa ũ, wa m̄o bl̄ew̄eε l̄úm̄e.

11 Ded̄n̄k̄s̄deen̄on wa ũ wa p̄ĩngi. Náan̄eedeen̄on wa ũ. Wapin̄o n z̄òblerin̄o, gu'asiigwarin̄on wa ũro.

12 Ben à bèh̄ne: Egeεm̄e! A m̄o wa b̄usu asii d̄m̄e.

13 Ās bè: Wapin̄o n z̄òblerin̄o, ded̄n̄k̄s̄deen̄on wa ũ, wa ḡs̄on kuri aw̄eεplaam̄e. Kanaa b̄usu gb̄en̄on wa ũ. Wa d̄āaro ḡs̄ be k̄n̄ wa deo, wa gb̄endoo kuuro.

14 Ben Yusufu bèh̄ne: Lán má òare nà, gu'asiigwarin̄on a ũ.

15 Yā kè é tó mà a yāpura a d̄s̄on yè. K̄n̄ Fili'auna kuunao é b̄oε k̄ero, séto a d̄āaro p̄i m̄ò kè baasiro.

16 À a gb̄endoo zĩ à a d̄āaro sé, a gb̄e kpaaan̄o é ḡs̄ kp̄ésiaan̄o kè, mé d̄s̄ tó a yā yāpuraam̄e. Tó lenlo, k̄n̄ Fili'auna kuunao gu'asiigwarin̄on a ũ.

17 Ben à n̄ ká kp̄én ai gur̄o aaḡs̄.

18 À gur̄o aaḡs̄dee zĩ à bèh̄ne: Má Luda v̄ia v̄i. À yā kè mé oaree k̄e, é b̄o aafia.

19 Tó náan̄eedeen̄on a ũ, à a gb̄endoo tó da kp̄én kè, a gb̄e kpaaan̄o é tá k̄n̄ bl̄ew̄eεo a b̄ede n̄oaderin̄on̄e,

20 é eara à m̄óm̄e k̄n̄ a d̄āaro p̄io, mé d̄s̄ kè a yā yāpuraam̄e, weé a ded̄e d̄oro. Ben ās wèzi l̄e.

21 Ās bèk̄n̄e: Yāpuraam̄e taarideen̄on wa ũ yā kè wá kè wa d̄āaron̄e yā yānzi. Wá è gur̄o kè èe agbaa

kpaawe, à kè wēnda, ben wée à yā maro. Beee yānzin yā kè wa lezi.

²² Ben Rubeni bèñne: Kè má òare àton yāke ke né pìnero, ée ma yā maro. À aru gēen Ludaa e boowa kè.

²³ Aō dō Yusufu e maaro, zaake kè èe yā ooñne, wèe liēñneme.

²⁴ Ben à gu ñ kiia à gaa à ó dò. Kè à sù, à yā òñne, ben à Simεò bò ñ guu à à yì ñ wáa.

²⁵ Yusufu bè, wà blewεε káñne ñ sàkinε pa wà ñ baade εε danε à pón wà zé kūsāε keñne. Kè wà kèñne le,

²⁶ aō ñ blewεεnε di ñ zaakinε, ben aō dà zén.

²⁷ Kè aō kà guu kè aōε iin, kè aō gbēndoo a sàki pòro le à pó kpá a zaakia, ben à a εε a sàki lén.

²⁸ Ben à bè a gbēnε: À ma sàki guu gwa, wà ma εε sòkpamε! Ben swè kèñgu, aō bèkōne kōn luganao: Bó yān Ludaa kèwe leε?

²⁹ Kè aō kà ñ de Yakubu kiia Kanaa būsun, aō yā kè ñ lé tōkēne píngi wà bè:

³⁰ Būsu gbēnsi pì yā òwe pāsīpāsī à wa die gu'asiigwarinε ùmε.

³¹ Wa bène náanεdeenε wa ũ, gu'asiigwarinε wa ũro.

³² Dedōnkōdeenε wa ũ, wa gōn kuri awεεplaamε, wa gbēndoo kuuro, wa dāaro gò Kanaa būsun kōn wa deo.

³³ Ben būsu gbēnsi pì bèwe yā kè eé tó à wa dō náanεdeenε ũun yè. À bè wà wa gbēndoo tóao, wà blewεε sé wà táo wa bede nɔaderinε,

³⁴ wà liara wà móare kōn wa dāaroo, é dō sa kè gu'asiigwarinε wa ũro, náanεdeenε wa ũ, é wa gbēndoo kpáwa, wé laa tá būsu pìn.

³⁵ Kè aṣṣe blewεε bṣεε n̄ sàkinṵ guu, aṣ baade a ɔɔɔnṵ è a pṵ guu. Kè aṣ n̄ ɔɔnṵ è lε, vīa n̄ kũ n̄ pīngi kṵn n̄ deo.

³⁶ Ben aṣ de bènnε: Á yezi mà gṵ né sain yṵ? Yusufu kuuro, Simeṵ kuuro, ben á yezi à Beyāmi síma dṵṵ? Yā pīngi e bṵṵme zaame.

³⁷ Ben Rubeni bè a denε: Tó mée suonnero, n̄ ma négṵgbē plaaanṵ dεdε. N̄ à kpáma, mé suonne.

³⁸ Ben Yakubu bè: Ma né é gáaoro, zaake à v̄i dadṵnkṵdee gā, àmbe à gṵṵ ado. Ma zi kũ. Tó yāke à lè tá kè ée oo guu, eé tó mà tá miran kṵn pṵsīaaome.

43

Yusufu v̄inṵ εara à gana Igipiti kṵn Beyāmio

¹ Dekaa pāsī kũ Kanaa b̄usun.

² Kè aṣ blewεε kè aṣ b̄o Igipiti blè wà yāa, aṣ de bènnε: À εara à gā blewεε lú féte dṵ.

³ Ben Yuda bènnε: Gṵgbē p̄i òwe s̄ans̄amme à bè, tó wa dāaro kúwaoro, wé wée sikṵlero.

⁴ Tó né we wa dāaro gáwao, wé gā wà blewεε lúnne.

⁵ Tó née we s̄oro, wé gáro, zaake gbē p̄i òwe, tó wa dāaro kúwaoro, wé wée sikṵlero.

⁶ Ben Isaraili bè: B̄oyānz̄in a ĩa dāmazi, kè á ò gbē p̄ine á dāaro v̄i?

⁷ Aṣ wèàla wà bè: Àmbe à yā gbèkawa kṵn wa bεdeenṵ yāo à bè: A de kuu ai tiaṵ? Á dāaro v̄iṵ? Yā beenṵ musun wa weàla. Wá d̄ṵ yā eé be wà mó kṵn wa dāaroon yṵ?

8 Ben Yuda bè a denɛ: N̄ tó né pì gámao. Wé fɛɛ wà gá ɔ̄ɔmɛ, lɛ wapinɔ k̄n mpio k̄n wa n̄nɔ tón gagaro yānzi, wégɔ̄ kuu aafia.

9 À ɔ̄ ma yā ũmɛ. Ma a zīnda w̄endi d̄iɛ à pó ɔ̄ɛ ũ. Tó m̄ɛɛ suonɛ aafiara, ma ɔ̄ n taaridee ũmɛ.

10 Tó wée seka kɛ yāro, lɛ wa gaa ɔ̄n plaadeeo wa su.

11 Ben ā de bèñnɛ: Tó lɛmɛ, à yā k̄kii kɛ. À wa bùsu pó maaanɔ s̄ɛɛ à ká a sàkinɔ guu à gá à ɔ̄gb̄ɛ pì gba. À lí'ɔ̄ ɛz̄ɛ sé féte k̄n z'io féte k̄n dò pónɔ k̄n lí'ɔ̄ gū nnannaao k̄n ɔ̄rɔɔ k̄n s̄io.

12 À gá k̄n ɔ̄ɔ lɛo plaa à ɔ̄ k̄ɛ wà dàare a sàkinɔ guu ɔ̄kpañnɛ. Ke wà s̄āsān yá, á d̄oro.

13 À a d̄āaro sé à ɛara à gá ɔ̄gb̄ɛ pì kiia.

14 Luda Gb̄aapingide tó gb̄ɛ pì a w̄enda gwa à a gb̄endo k̄n Bɛyāmio gbare ā suao. Mapi s̄o, tó Luda ma n̄nɔ s̄imamɛ, à s̄iman gwe.

15 Ā pó k̄ɛ āɛ gá wà à gbaa p̄inɔ s̄ɛɛ k̄n ɔ̄ɔ lɛo plaa k̄n Bɛyāmio ā f̄ɛɛ wà gàa Igipiti, ben ā gàa Yusufu kiia.

16 K̄ɛ Yusufu Bɛyāmi è n̄ t̄ɛ, à bè a bɛgwarinɛ: N̄ gá k̄n gb̄ɛ beeenɔ ma bɛ. N̄ n̄ɔɔ de n̄ k̄ɛkɛ, zaake gb̄ɛ p̄inɔ é pó blemao f̄āant̄ɛamɛ.

17 Bɛgwari pì yā k̄ɛ Yusufu d̄anɛ k̄ɛ à gàañyo à bɛ.

18 K̄ɛ w̄èe gaañyo Yusufu bɛ lɛ, v̄ia n̄ k̄u ā bè: ɔ̄ k̄ɛ wà dà wa sàkinɔ guu yā bé à tò w̄èe m̄ɔ̄wao k̄ɛ. Āɔ̄ yezi wà léewa wà gb̄āaa m̄ówe wà wa k̄ūkū z̄onɔ ũ, wà wa zaakinɔ s̄éɛmɛ.

19 K̄ɛ ā k̄à Yusufu bɛ kp̄ɛɛɛ, ā s̄ò à bɛgwari p̄izi ā bè:

20 Maree, n yā nna! Wa m̄ɔ̄ wà blɛwɛɛ lú k̄ɛ yā káaku.

21 Kè wa ka guu kè wé iin, wa wa sàkinɔ pòro, ben wa baade a ɔɔ è a sàki lén papana. Ben wa su ɔɔ pìo wa ɔɔĩ.

22 Wa mɔ ɔɔ pāndeo lɛ wà blɛ pānde lúo. Wá dɔ gbɛ kè ɔɔ pì dà wa sàkinɔ guuro.

23 Bɛgwari pì bè: Àton bídi kero, àton vĩa kero. A Luda, a de Luda bé à ɔɔ pì dàare a sàkinɔ guu. A ɔɔ ma kii lè. Ben à Simɛɔ bɔ́hɛ.

24 Bɛgwari pì gɛ́nyo Yusufu ua guu, à í kpà́mma aɔ zú oo, ben à sɛ̀ kpà ní zaakinɔa.

25 Ben aɔ pɔ́ kè aɔ́é Yusufu gbaa pì yá kèkɛ ai àgɔ́ gá su fāantɛ́, zaakɛ aɔɔ mà weé pɔ́ ble à bɛmɛ.

26 Kè Yusufu sù bɛ, aɔ́ à gbà pɔ́ kè aɔ́ m̀o pìnɔ aɔ́ dàɛ tɔɔtɛ à aɛ.

27 À ní aafia gbèka, ben à bè: A de zikūna kè a à yá ò pì gbāaɔ? À kú wɛ̀ndioɔ?

28 Aɔ́ wè̀ala wà bè: Wa de n zòbleri gbāa à kuu ai tia. Ben aɔ́ kùɛnɛ wà aɛ pèɛ tɔɔtɛa.

29 Yusufu wéɛ sè à a dāaro dadɔ̀nkɔ́de Beyāmi gwà à bè: A dāaro kè a à yá òmɛɛ pìn yèɔ́? Ben à bè Beyāmine: Luda aubarika dangɔ.

30 Kè à a dāaro gwà, à pɔɔ kè nna bíta à yezi à ɔɔ dɔ, ben à gɛ̀ kpétu kpakpaa, à ɔɔ d̀o gwe.

31 Kè à uu pìpi, ben à b̀o à a zĩnda kù à bè wà m̀o p̀obleo.

32 Wà p̀obleɛ diɛnɛ ado, aɔ́ pɔ́ sɔ́ adona, Iyipiti kè aɔɔ kúonɔ pɔ́ adona dɔ, zaakɛ Iyipitinɔ è pɔ́ ble kɔ̀n Eberunɔro aɔ̀è kakɔ́ańyoro.

33 Wà ní vɛɛvɛɛ à aɛ ní sáakɛɛa, zaa daudua ai ní gbɛ zāaa, ben aɔ́ lé àɛ wà kɔ́ gwàgwa.

34 Ben wà p̀obleɛ kè kú Yusufu aɛ kpàatɛtɛhɛ. Beyāmi pɔ́ bíta de gbɛ kpaaanɔ p̀ola leo ɔɔɔro. Ben

aã pò blè aã í mì kòn Yusufuo ai wà kà.

44

Kondogi togo dana sàkin

¹ Yusufu bè a begwarine: Ìn blèwèè káka gbè pìnòne ñ sàkinò pa lán aḡé fḡ wà sé nà. Ìn baade ò danè a sàki lén

² Ìn ma kondogi togo sé ñ da ñ dāaro sàkin kòn à blèwèè òò. Ben à kè lán Yusufu òne nà.

³ Kè guu dò gḡò, wà ñ gbáè kòn ñ zaakinò.

⁴ Ai aḡḡó gá ká zà, ben Yusufu bè a begwarine: Ìn fèè ñ péèñzi. Tó n ñ lé, ñ ñ la ñ be bóyānzin aḡ fīa bòmè à zaaao à maaa gèè úzi?

⁵ Bóyānzin aḡ ma togoo kè mèè í mio mà màso keo sè kpāii? Ìn oñne kè aḡ yā zaa kè.

⁶ Kè à ñ lé, à yā pì òñne,

⁷ ben aḡ wèala wà bè: Maree, à kè dia ñ ò lèè? Kúku! Wamòwa n zòblerinò, wèè yā beee taka keo.

⁸ Òò kè wá è yā wa sàkinò lé guu, wée èara wa suonne bōna zaa Kanaaroo? Wé fḡ wà kondogi ke vura sé kpāi n dii beó?

⁹ Maree, wa gbè kè ñ è à kiia, adee gà, wa píngi wé gḡ n zòno ù.

¹⁰ À bè: Tò, à ke lán á ò nà. Gbè kè wà è à kiia é gḡ ma zò ùmè, a gbè kpaaanò é gḡ taari sai.

¹¹ Ben aḡ baade a sàki pìta à pòro gḡò.

¹² Ben begwari pì ñ sàkinò gwàgwa. À nà ñ vīi póa ai à gà à kào ñ dāaro póa, ben à togoo pì è Beyāmi pò guu.

¹³ Aḡ ñ utanò gà wà kèkè, ben aḡ baade a asoo yì a zaakine aḡ èara wà gè wéte guu.

14 Kè Yuda kɔn a gbẽnɔ kà Yusufu bε, aɔ à lè gwe, ben aɔ kùe à aε tɔtεa.

15 À bèńne: Bóyānzin á kè lεzi? Á dɔ kè ma taka è màso kεroo?

16 Yuda wèàla à bè: Dii, wé benne diamε? À yāke ona vīro. Wé kε dia wà wa zīnda bɔ yān? Luda bé à bò wa taaria. Dii, wa gɔ n zònɔ ũ kè, wapinɔ kɔn gbẽ kè wà togoo pì è à kiiao.

17 Ben Yusufu bè; Kai! Mé fɔ mà beee kεro. Gbẽ kè wà togoo pì èa bé eé gɔ ma zò ũ, a gbẽ kpaaanɔ é εara à tá a de kiia aafia.

Yuda wéεkεna Yusufua Beyāmine

18 Ben Yuda sòzi à bè: N yā nna dii! Ñ tó mamɔma n zòbleri mà yā onne. Ñton pɔ fēmaziro dii, zaake ñ sáa kɔn Fili'aunaomε.

19 Dii, n wa la yā tó wá de vī ke dāaro.

20 Ben wa bè wa de zi kù, bensɔ wa dāaro kuu dɔ, wa de à ì a zikū guumε. Né pì vīi dadɔnkɔdee gà, àmbe à gò ado, ben wa de pì yezi maamaa.

21 Ñ ò wamɔwa n zòblerinɔne wà à sé wà móonne lε ñ wéε siàlε.

22 Dii, wa bènne né pì é fɔ à a de tóro. Tó à à tò, de pì é game.

23 Ben n bèwe, tó wéé mó kɔn wa dāaro pìoro, wé wéε sikɔlεro.

24 Kè wa ta wa de kiia, wa n yā òne.

25 Ben wa de pì bè wà εara wà gá blεwεε lú féte dɔ.

26 Wa bè, tó èe kε wa dāaro kúwao baasiro, wé fɔ wà gáro, zaake tó à kúwaoro, wa wéé é sikɔlεro.

27 Ben wa de bèwe, wá dɔ kè a naɔ né ì mèn plaa.

28 Kè à doo bò à bε, èe à e dɔro ai gbàa. À bè nòbɔ pāsī bé à à sò.

29 À bè tó wa né beee siawa, ben yā zaaa à lè, lán a zi kù nà, wé tó à tá miran kōn pɔsiaaomε.

30 Tia sa, tó ma ta ma de kiia, ben à né pì kúwaoro, eé gamε, zaake à pɔɔ nàamε.

31 Tó wa dee e né pì e wa téro, eé tá miran a zikū guu kōn pɔsiaaomε.

32 Ma a zīnda kpà ma dea né pì gēε ūmε, ma bè tó mée suonero, mé gɔ à taaridee ũ ai ma wèndi lén.

33 Dii, n yā nna! N tó mà gɔ n zò ũ né pì gēε ũ, lε à tá kōn a vīinɔ.

34 Tó èe kε kōn né pìoro, mé fɔ mà tá ma de kiiaro. Nton tó mà yā zaaa kè eé ma de lee ero.

45

Yusufu zīnda tōkēna a vīinɔne

1 Yusufu e fɔ à a zīnda kù a ìba kè aɔɔ kú gweenɔ aεzī dɔro, ben à pūtā à bè: Amɔa kè á kú kènɔ, à bɔε a pínɡi! Kè gbēkee kú gwe dɔro, ben à a zīnda tōkē a vīinɔne sa.

2 Èe ɔɔ dɔɔ gbāngbān ai Igitinɔɔ mà, ben Fili'auna bεdeenɔ à baaru mà.

3 Ben à bè a gbē pìnɔne: Yusufun ma ũ. Ma de kuu ai tiaɔ? Ben swè kēngu, aɔɔe fɔ wà wèlaro.

4 Ben Yusufu bènnε: À sɔmazi. Kè aɔ sɔzi, ben à bè: Mámbe a dāaro Yusufu kè á yà wà sùo Igititi kè ũ.

5 Tia sa àton tó a nòse yakaro. Àton pɔ fε ma yana yā musuro, zaake gbēnɔ m̀sina yānzin Luda ma zī a aε kèzi.

6 Dekaa kana bùsun kè wè plaadeen yè. Weé bú baro weé pò kèro ai wè sòro.

7 Ludaa tò ma dɔare aε lε wa borii bɔ aafia anduna guu, mà a mì sí maamaa.

8 Èε kε ámbε a ma zĩ kèro, Ludamε. À ma diε Fili'auna lédamari ũ, à bεgwari ũ, Iyipiti gu píngi gbēnsi ũ.

9 À kε kpakpaa, à gá wa de kiia à onε à né Yusufu bè Luda a diε Iyipiti bùsu gbāadee ũ. À su ma kiia kè gɔɔ.

10 Àgɔ kúmao kīi à vεε Gosε bùsun kɔn a néno kɔn a dionɔ kɔn a sãano kɔn a blèno kɔn a zùno kɔn pò kè à vīno píngi.

11 Mé à gwa kè, zaakε dekaa égɔ kuu ai wè sòro dɔmε. Tó lenlo, àpi kɔn a bεdeenɔ kɔn pò kè à vīno é kaate píngi.

12 Apino kɔn Beyámio, á è wéεo kè mamɔma Yusufu mámbε méε yā ooare.

13 À bèε kè má vī Iyipiti kè yā o ma denε kɔn pò kè á èo píngi. À gá à suo kè kpakpaa.

14 À vī à lògo a dāaro Beyāmi waaa à ɔɔ dɔ, ben Beyāmi mlēa à ɔɔ dɔ se.

15 Ben à lé pèpε a vīino a ní píngi kɔn ɔɔ dɔɔɔ. Beeε gbera a vīino yā òo.

16 Kè Yusufu vīino mɔna baaru kà Fili'auna bε, à kènε nna kɔn a ìbanɔ.

17 Ben à bè Yusufunε: Ñ o n vīino nε aɔ ní asoo yi ní zaakinɔ nε aɔ fεε wà gá Kanaa,

18 aɔ ní de sé kɔn n bεdeenɔ aɔ suńyo ma kiia kè. Mé Iyipiti bùsu gu maaa kpámma aɔgɔ nnaa maa.

19 Ñ onne do aã Iqipiti zùgorono sé ñ né féteno kōn ñ noḡbēno yānzi, aã ñ de sé wà suo.

20 Aãton laasuu lé pò kè aãé tó gweenaro, zaake Iqipiti gu maaa é gō ñ pò ũme.

21 Ben Isaraili né pìnno kè le. Yusufu zùgorono kpàmma lán Fili'auna ò nà. À zé kūsāe kèñne do.

22 À ñ gbá uta ìsino ñ píngi, ben à Beyāmi gbà kondogi no mèn wàa do kpé basoro kōn uta ìsino mèn soro.

23 À Iqipiti pò maaano kpāsā a denε zaaki aso kuri kōn blεwεεo kōn pobleεo zaaki aso kuri a de zé kūsāe ũ.

24 Kè à ñ gbāe à bè: Àton swèe ke zénlo! Ben aã tà.

25 Aã bò Iqipiti, ben aã kà Kanaa bùsun ñ de Yakubu kiia.

26 Aã bène: Yusufu kú wèndio ai tia, àmbe Iqipiti bùsu gbēnsi ũ. Ben Yakubu kè sàii, èe síro.

27 Ben aã yā kè Yusufu òñne òne píngi. Kè Isaraili zùgoro kè Yusufu gbàre à a séno è, ben à laasuu kè do sa,

28 ben à bè: Kèkii mò! Ma né Yusufu kú wèndio ai tia. Mé gá mà wée siàle le má kpé mà ga.

46

Yakubu tana Iqipiti kōn a nēno

1 Isaraili dà zén kōn pò kè a vīino píngi. Kè à kà Bεεba, à saa ò a de Isaaku Ludaa.

2 Ben Luda bò à mōzi wéεgupu'ena guu gwāavĩ à bè: Yakubu! Yakubu! À wèàla à bè: Mae kè!

3 Ben à bè: Mámbe Luda ũ, n de Luda. Nton bídi ke Iqipiti gana yā musuro, zaake gwen mé n borii kaaran maamaa.

⁴ Mé gányo Igipiti mà εara mà su kōn n boriino. Yusufu gbádaan né gan.

⁵ Ben Yakubu fεε Beεεba. À néno à dà zùgoro kè Fili'auna gbàre wà à séono guu kōn ní néno kōn ní nañono.

⁶ Añ ní pókádeenō kōn auziki kè añ è Kanaa bùsu guuno sèe wà tào Igipiti.

⁷ Yakubu tà gwe kōn a négōgbēno kōn a néno gbēno kōn a diono ní píngi.

⁸ Isaraili kè añ tà Igipitino tónon yè, Yakubu kōn a boriino.

Yakubu daudu Rubeni.

⁹ Rubeni négōgbēnon Anoku, Palu, Ezeronu kōn Kaamio ũ.

¹⁰ Simeno négōgbēnon Yemueli, Yami, Oada, Yakī, Zoa kōn Saulu kè à à ì kōn Kanaa nōgbēoo ũ.

¹¹ Levi négōgbēnon Gesonu, Koa kōn Merario ũ.

¹² Yuda négōgbēnon Eε, Ona, Sela, Perεzi kōn Zerao ũ, mōde Eε kōn Onao gà Kanaame. Perεzi négōgbēnon Ezeronu kōn Amuluo ũ.

¹³ Isaka négōgbēnon Tola, Pua, Yasubu kōn Simirōnuo ũ.

¹⁴ Zebuluni négōgbēnon Seredi, Ełoni kōn Yalelio ũ.

¹⁵ Négōgbē kè Lea ní í kōn Yakubuo Mesopotamianon gwe. Àmbe à a néno gbē Dina ì dō. Añ borii pino ní píngi gōon baaakuri awεε'aagōmε.

¹⁶ Gada négōgbēnon Zefō, Agi, Suni, Ezebō, Eri, Arodi kōn Arelio ũ.

¹⁷ Asa négōgbēnon Imina, Isiva, Isivi kōn Beriao ũ kōn ní dāre Serao. Beria négōgbēnon Eberu kōn Malakielio ũ.

¹⁸ Labā bé à Zilipa kpà Leaa. Borii kè Zilipa kè kōn Yakubon gwe. Añ gōon gēro awεedomε.

19 Yakubu naõ Raseli négõgbẽnõn Yusufu kõn Beyãmio ũ.

20 Yusufu Manase kõn Eflaimuo ì Igipiti kõn a naõ Asena, Eliõpõli sa'ori Potifera néo.

21 Beyãmi négõgbẽnõn Bela, Beke, Asabeli, Gera, Naama, Ehi, Rosu, Mupimu, Upimu kõn Adao ũ.

22 Borii kè Raseli kè kõn Yakubuonõn gwe. Aõ gõõn gẽro dosaimẽ.

23 Dani négõgbẽ Usimu.

24 Nafatali négõgbẽnõn Yazieli, Guni, Yeze kõn Silẽmuo ũ.

25 Labã bé à Bila kpà Raselia. Borii kè Bila kè kõn Yakubuonõn gwe. Aõ gõõn swẽẽplaamẽ.

26 Yakubu borii kè aõ tànyo Igipitinõn gwe. Aõ gõõn baaagõ awẽẽswẽẽdomẽ à né naõõõõ baasi.

27 Kè Yusufu né ì Igipiti gõõn plaa, ben Yakubu borii kè aõ tà gweenõ kè gõõn baaagõ akuri.

28 Yakubu Yuda zì à dõnẽ aẽ Yusufu kiia, lẽ à Gosẽ bùsu zé õdõanẽ. Kè aõ kà gwe,

29 ben Yusufu gè a sõgoron à gàa da a delẽ gwe. Kè à à lè, à mlẽã à ò ò dõ gikena.

30 Ben Isaraili bè Yusufunẽ: Lán ma wéẽ sìnlẽ ná má è ñ kú wèndio, gaa é fõ à ma sé sa.

31 Yusufu bè a v̄inõnẽ kõn a de bẽdeenõ: Mé gá mà o Fili'aunanẽ ma v̄inõ kõn ma de bẽdee kè aõ kú Kanaa bùsunõ sù ma kiia.

32 Mé onẽ kè sãdãrinõn a ũ, á pókãdeenõ v̄i, ben a mõ kõn a sãanõ kõn a blènõ kõn a zùnõ kõn pók kè á v̄inõ píngi.

33 Tó Fili'auna a sisi, ben à a la bó z̄in eè kẽ,

34 à onẽ à be á pókãdedeenõ ũ zaa a gõkparekẽguro ai kõn a gbãao lán a dezinõ bà.

Tó á ònɛ lɛ, é e à vɛɛ Gosɛ bùsun, zaakɛ Iɣipitinɔ è kakɔa kɔn sādārinɔro.

47

Isarailinɔ vɛɛna Iɣipiti

¹ Yusufu gāa à yā ò Fili'aunanɛ à bè: Ma v̄inɔ bò Kanaa bùsun kɔn n̄ sāanɔ kɔn n̄ blènɔ kɔn n̄ zùnɔ kɔn pò kè aɔv̄ v̄inɔ p̄ingi, aɔ m̀ Gosɛ bùsun.

² Ben à a v̄inɔ sè ḡɔɔn sɔɔro à n̄ òɔa Fili'aunanɛ.

³ Fili'auna n̄ lá à bè: Bó z̄in eè kɛɛ? Aɔ wèàla wà bè: Wamɔwa n z̀b̄lerinɔ, sādārinɔn wa ũ lán wa dezinɔ bà.

⁴ Ben aɔ bènɛ: Wa mɔ v̄ɛ bùsun kè gurɔ plaame, zaakɛ dekaa kú Kanaa bùsun maamaa, sè kuu kè wa sāanɔ b̄lero. Wamɔwa n z̀b̄lerinɔ, n̄ wa gba zé wà v̄ɛ Gosɛ bùsun.

⁵ Ben Fili'auna bè Yusufunɛ: Lán n de kɔn n v̄inɔ sù n̄ kiia nà,

⁶ n̄ n̄ káe Iɣipiti gu maaan. Aɔ v̄ɛ Gosɛ bùsun. Tó làakarideenɔ kú n̄ té, n̄ ma pónɔ nañnɛ n̄ ɔz̄i.

⁷ Ben Yusufu a de Yakubu sè à gāa à òɔa Fili'aunanɛ. Ben Yakubu sa maaa ònɛ.

⁸ Fili'auna à là à bè: N ka wèn̄ gbaa?

⁹ À wèàla à bè: Ma kuuna anduna guu wè baswɛɛdo akurideen yè. Ma wè e ká ma dezinɔ pò ũro, ben à yā'ɔamma v̄i.

¹⁰ À sa maaa ò Fili'aunanɛ dɔ, ben à b̀ à kiia.

¹¹ Yusufu a de kɔn a v̄inɔ kàe Iɣipiti bùsu gu maaan, à n̄ gbá bùsu kè Ramɛɛ de à wétɛdaa ũ lán Fili'auna ò nà.

¹² Yusufu blɛwɛɛ kpà a dea kɔn a v̄inɔ kɔn a de bɛdeenɔ n̄ p̄ingi ua kɔn uao n̄ pari lén.

Dekaa gbāakūna

¹³ Dekaa kè gbāa, blēwεε kú gukearo. Igipitinɔ kɔn Kanaanɔ gbāaa yāa.

¹⁴ Wèe blēwεε luu, ben Yusufu ɔ kè kú Igipiti kɔn Kanaao sɔ píngi à tào Fili'auna bε.

¹⁵ Kè Igipitinɔ kɔn Kanaanɔ ɔ yāa, Igipitinɔ mò Yusufu kiia n píngi aɔ bè: ɔ kuu dɔro. N wa gba blēwεε. Nton tó wà ga n wáaro.

¹⁶ Yusufu bè: Lán ɔ kuuro nà, à mó kɔn a pókādeenɔ, mé blēwεε kpáawa à musu.

¹⁷ Ben aɔ mò Yusufune kɔn pókādeenɔ, ben à blēwεε kpámma sɔnɔ kɔn sãanɔ kɔn blènɔ kɔn zùnɔ kɔn zaakinɔ musu. Wè beea à blēwεε kpámma n pókādeenɔ musume.

¹⁸ Kè wè beee gète, ben aɔ mò à kiia à wè làa wà bène: Dii, wé fɔ wà yāke utennεro. ɔ yāa, ben wa pókādeenɔ gè n pó ũ. Pókee e gɔ wà kpámmaro, wapinɔ kɔn wa buraanɔ baasiro.

¹⁹ Nton tó wà ga n wáa kɔn wa buraanɔro. N wa lú kɔn wa buraanɔ n fīa bo kɔn blēwεεo wà gɔ Fili'auna zònɔ ũ, wapinɔ kɔn wa buraanɔ. N wa gba blēwεε le wàton garo wàgɔ kuu, le dɔ wa buraanɔ tón gɔ taagaa ũro.

²⁰ Ben Yusufu Igipiti buraanɔ lù Fili'aunanε píngi, zaake Igipitinɔ baade a buraa yà, kè nɔaa n kú gbāa yānzi, ben bùsu gè Fili'auna pó ũ.

²¹ Yusufu Igipitinɔ sɔ zònɔ ũ n píngi zaa n bùsu lén kè gana à lé kāa.

²² Mòde èe sa'orinɔ buraanɔ lúro, zaake Fili'auna diε àgɔ blēwεε kpámma gurɔ sãnda píngi. Lán aɔɔ

kú kǝn blɛwɛɛ kɛ Fili'auna è kpám̃mao nà, aǝɔe ñ buraano yáro.

²³ Ben Yusufu bè gbɛnɔnɛ: Ma a lu kǝn a buraano sa, a gǝ Fili'auna pó ũ. Blɛwɛɛn yɛ. À gá à tǝ.

²⁴ Pókɛguro àgae à leo sɔɔrode kpá Fili'aunaa, à kpaa é gǝare blɛwɛɛ ũ kǝn pób̃leeo. Àgae beee ble kǝn a ñnɔ kǝn a bɛdeenɔ a p̃ngi.

²⁵ Ben aǝ bè: N wa mì s̃i. Ñ tó wà n pɔnnaa e dii, wà gǝ Fili'auna zòno ũ.

²⁶ Ben Yusufu yǎ diɛ Igitipi à bè, burapɔ leo sɔɔrodee é gǝ de Fili'auna pó ũ. Yǎ p̃i kuu ai kǝn a gbáao. Sa'orino bùsu bé èe gǝ Fili'auna pó ũro ado.

Yakubu wɛɛkɛna zǎa

²⁷ Isarailino kú Gosɛ bùsun zaa Igitipi. Aǝ ñ z̃inda tɔɔte ṽi gwe, ben aǝ né ì wà kàara maamaa.

²⁸ Yakubu kɛ wɛ g̃ero awɛɛplaa Igitipi, à wɛ p̃ngip̃ngi baswɛɛplaa awɛɛswɛɛplaame.

²⁹ Kɛ à kà gana, à a né Yusufu s̃isi, ben à bènɛ: N yǎ nna! Tó ma n pɔnnaa è, ñ nɔ da ma gbáda gbáru ñ gb̃kɛ kǝn náaneo yǎ kemɛ. Ñton ñ ma ṽi Igitipiro.

³⁰ Tó ma ka ma dezinɔla, ñ ma sé ñ bɔmao Igitipi kɛ ñ ma ṽi ma dezi p̃ino mirawɛɛn. Ben Yusufu bènɛ: Mé yǎ kɛ ñ ò kenne.

³¹ Ben Yakubu bè: Ñ la dame. Kɛ à la dànɛ, ben Yakubu gbáa è a gòà à dɔnzi kɛ.

48

Yakubu ɛflaimu kǝn Manaseo diɛna a z̃inda ñnɔ ũ

¹ Gurɔ plaaa gbera wà ò Yusufune à dee e gyáa keɛ, ben à a né g̃ɔn plaaano Manase kǝn ɛflaimuo s̃ɛ à gàaño.

2 Kè wà ò Yakubunε à né Yusufu mò à gwa, à aĩa kè à fεε à vεε a gádo musu.

3 À bè Yusufunε: Luda Gbāapingide bò à mòmazi zaa Luzu, Kanaa b̀usun à aubarika dàmagu

4 à bèmε é tó mà né i maamaa, é ma kaara mà gō boriinò dezi ũ, é b̀usu pì kpá ma boriinòa ma gbera ń pó ũ ai gurò píngi.

5 Tia sa né gōon plaaa kè ń í Igpiti ai màgō ḿ n kiiannò ma pónomε. Eflaimu kōn Manaseo gō ma nénò ũ lán Rubeni kōn Simeon de nà.

6 Né kè né ń i ń gberaanò bé weégō de ń pó ũ, aṣé ń túbi e ń v̀iinò kiia.

7 Zaaε kè mée suu kōn Mesopotamia, n da Raseli gà zén Eflata kè wè be tia Betelému lézi zaa Kanaa b̀usun, ben ma à v̀ii zén gwe.

8 Ben Isaraili Yusufu nénò gwà à bè: Dénon gwee?

9 À bè a denε: Né kè Luda ma gba kènnon gwe. Ben Isaraili bè: Ń ḿn̄yo ma kiia mà sa'ole kénnε.

10 Zikū Isaraili wée b̀usa èe guu ee maaro, ben Yusufu s̀zi kōn né p̀nò. Isaraili lé p̀p̄em̄ma à ń kpá a k̀la,

11 ben à bè Yusufunε: Mée kpákpa yā mà wée sinle d̄oro, ben Ludaa tò ma n e kōn n nénò d̄o.

12 Yusufu ń gú a de gbála, ben à k̀enε à a ae p̀e.

13 Ben Yusufu a nénò k̀ ń plaa ń píngi. À Eflaimu k̀ kōn oplaa Yakubu ozezi, ben à Manase k̀ a ozezi Yakubu oplazi, ben à s̀zi kōn né p̀nò.

14 Ben Yakubu a o p̀k̀la à a oplaa nà Eflaimu kè de d̄aro ũu m̀a à a oze nà Manase kè de daudu ũu m̀a.

15 Ben à sa'ole kè Yusufunε à bè: Luda kè ma dezinò Ibraĩ

kõn Isaakuo táa òo,
 Luda kè dòmε aε
 ma kuuna guu ai kõi a gbàao,
 16 à Malaika kè ma bo à zaaan píngi,
 à aubarika da né kèkiinon,
 à tó wàgõ ní sísii ma tóa,
 kõi ma dezino Ibraĩ kõi Isaakuo tóo,
 à tó aõgõ kõi maamaa anduna guu.

17 Kè Yusufu è a de a òplaa nà Eflaimu mìa, èe kene
 nnaro. À a de o kù le à gu Eflaimu mìa à na Manase
 póa

18 à bè: Lenlo Baa, gbε kèkii bé à daudu ũ. N n
 òplaa na à mìa.

19 Ben à de gí à bè: Má dõ ma né, má dõ. Àpi sõ eé
 gõ borii ũ, eégõ bíta, mōde à dāaro bíta égõ deála, à
 borii égõ pari.

20 Zĩ beeea à sa'ole kèñne à bè:
 Isarailino é sa maaa okõne kõi a tóo
 aóé be Luda tó n gõ
 lán Eflaimu kõi Manaseo bà.
 Lemε à Eflaimu dō Manasene aε le.

21 Ben Isaraili bè Yusufune: Ma ka gana, mōde
 Luda égõ kúao, eé εara à táao a dezino būsun.

22 Sekemu būsū maaa kè má sì Amōrinōa kõi ma
 fēdaao kõi ma sáo, ma n gba, mmōn kè ní de n
 v̄inola.

49

Yakubu sa'olekena a nēnne

1 Yakubu a nēno sisi, ben à bè:

À kō kakōa
 mà yā kè eé a le ziakpεε zĩ oare.

2 À kō kakōa ma nēno à swā kpá,

à a de Isaraili yã ma.

³ Rubeni ma daudu ma gbãaa,
ma kana gɔ lézĩ né káaku,
n bèe deńla kɔn n gbãaa.

⁴ Nĩ pãsi lán isɔ bà,
mɔde négɔ deńlaro,
zaake n didi n da n de gádo,
n dae kɔn ma nɔnɔ dokeo.

⁵ Simɔ kɔn Levio bé wà kɔ gbɛnɔ ũ,
aɔ pãsi kɔn fɛdaao.

⁶ Ma lé kú aɔ kakɔana guuro,
ma baka kú aɔ yãgɔgɔna guuro,
zaake aɔ gbɛnɔ dède pɔfɛ guu,
aɔ zù gbátĩkyanɔ zòzò lán aɔ yezi nà.

⁷ Luda láari zĩmãa nĩ pɔfɛ bíta yãzi,
à lé keńne nĩ pãsike yãzi.
Mé nĩ kɛkɔa Yakubu boriinɔ té,
mé nĩ boriinɔ fãakɔa Isarailinɔ guu.

⁸ Yuda, n gbɛnɔ é n tó kpá.
Né n ibɛnɔ kũ ní waaa,
n de nɛnɔ é kúenne.

⁹ Yuda de lán músu bà,
ma né pì è su kɔn tofekao.

È gáe è dae a tòn.
dé bé é fɔ à à fɛɛɛ?

¹⁰ Kpata é gu Yudalaro,
à boriinɔ bé weégɔ gò kũna
ai Silo gá mɔ,
bori pĩngi é m̀ siene.

¹¹ Eé a zaaki dɔ geepi lía,

eé a zaakinε yi geepi lí maaaa.
 Geepiwεε égõ dizime
 eé a pókásãanɔ pípio
 eé a uta pípi kɔn geepi'io.

¹² Geepiwεε é à wée tēa kũ,
 zwii é a swaa pura kũ.

¹³ Zεbuluni égõ kú ísaa saε,
 à bùsu égõ de góro'itεnɔ bàdɔkii ũ,
 à bùsu lé é ze Sidõ.

¹⁴ Isaka de lán zaaki gbãaa
 kè daεna aso mèn plaaa dagura bà.
¹⁵ Tó à boriinɔ è ñ kámmabokii maa,
 bensõ aõ bùsu pì vεεna nna,
 aõé naε asosεnanε wà zòzĩi kε.

¹⁶ Dani é a gbēnɔ bɔ yān
 Isaraili boriinɔ doke ũ.
¹⁷ Dani égõ de lán mlè kè kú zé saε bà,
 lán pitigoo kè kú zéwεwε guu bà.
 È sõ lé a gbáa,
 le gbē kè di à musu léε a kpεεgānda.

¹⁸ Dii, mεè wée dɔ n m̀isinazi.

¹⁹ Gada sõ, z̀kpεεnɔ é siṅgu,
 mɔde aõé léε ñ gbē zãadeenɔa.

²⁰ Asa blεwεε égõ nósi vĩ,
 p̀blee kè à blena nna ḱinanɔnen eé kpá.

²¹ Nafatali de lán gbēε lí
 kè è gà maaanɔ kεε bà.

22 Yusufu de lán lí né'iri
kè kú bia sae bà,
à gǎnɔ è poro à da gùla.

23 Kàzurinɔ é íbete kpáo,
aǎé péa kǎn kào.

24 Eégǎ a sá kǎna degena sai
Yakubu Luda Gbãabitade gǎzĩ,
à ɔ gbãaa égǎ wãa
Isarailinɔ Gbèsi kè è dɔne ae yãnzĩ.

25 N de Luda é dɔnle,
Gbãapingide é aubarika dangu
kǎn lou'i kè è bɔ musuo,
kǎn aubarika kè kaena tɔɔte gĩzĩɔ,
le n nɔɔnɔ kǎn n pónɔ gǎ de nédandeenɔ ũ.

26 Sa'ole kè n de kènnεε
de ma dezinɔ póla,
à bita de kp̄ii ziinɔla.
Luda tó aubarika kènɔ gǎ Yusufu mìa,
gbẽ kè wà dìe adona a gbẽnɔ té musu.

27 Bɛyãmi de lán lewan pásĩ bà,
eè léε gbẽnɔa kɔngɔ
eè n pónɔ kpaate uusie.

28 Isaraili bori mèn kuri awεεplaaanɔn gwe n pínɡi.
Sa'ole kè aǎ dee kèínen gwe baade kǎn a póo.

Yakubu ga kǎn à vĩnao

29 Ben à bèínε: Tó ma anduna tò, à ma vĩi ma
dezinɔ gbèwεε kè kú Iti bori Eflɔnu buraa guu.

30 Gbèwεε p̄i kú Makp̄elame, Mamare ɔfánt̄ɛbɔε
kpa Kanaa b̄usun, buraa kè Ibraĩ lù Iti bori Eflɔnua
mirawεε ũ.

31 Gwen wà Ibraĩ kǎn a naǎ Sarao v̄iin. Gwen wà
Isaaku kǎn a naǎ Rebekao v̄iin. Gwen ma Lea v̄iin.

32 Wà buraa pì kǝn a gbèwεεo lù Itinǝame.

33 Kè Yakubu lé diε a nénǝne à yàa, à èara à dàε, ben à gà.

50

1 Yusufu kùsi a dea à ɔɔ dǝ à musu à lé pèpεa.

2 Ben à ò a zĩkeri εzēdeenǝne aǝ εzē kè è tó gè vǝroo máma a de gèa. Ben aǝ màma Isaraili gèa

3 ai gurǝ baplaa le àton yai kũro yǎnzi, zaake len Igitipinǝ è ke le, ben aǝ à gè ɔɔ dǝ gurǝ baaagǝ akuri.

4 Kè aǝ à gè ɔɔ dǝ wà yàa, Yusufu bè Fili'auna bεdeenǝne: A yǎ nna! Tó ma a pǝnnaa è, à omε Fili'aunanε à be:

5 Kè ma dee e gaa, à tò ma la dàne à bè mà a vĩ mirawεε kè à yǝ a zĩnda pǝ ũ Kanaa bũsun. N̄ ma gba zé mà gá mà a de vĩ sa, mé liara mà su.

6 Ben Fili'auna bène: N̄ gá n̄ n de vĩ, zaake à tò n la dàare.

7 Kè Yusufu e gaa a de vĩ, Fili'auna ìbanǝ kǝn a be gbēnsinǝ kǝn Igitipiti bùsu gbāadeenǝ gàao n̄ píngi.

8 Yusufu bεdeenǝ kǝn a v̄linǝ kǝn a de bεdeenǝ gàao n̄ píngi dǝ. Aǝ né fétenǝ kǝn n̄ sǎanǝ kǝn n̄ blenǝ kǝn n̄ zùnǝ bé wà gǝ Gosē bùsun n̄tēε.

9 Sǝgoronǝ kǝn sǝdeenǝ gàao dǝ. Gbē kè aǝ gàa zεne pinǝɔ pari maamaa.

10 Kè aǝ kà Atada blewεεgbēkiia Yoda baa, gwen aǝ wii gbāaa lèn ai, aǝ gè ɔɔ dǝ maamaa, ben Yusufu a de sósobi kè ai gurǝ swεεplaa.

11 Kè Kanaa bũsudeenǝ è lán wèe gè keε nà Atada blewεεgbēkiia, ben aǝ bè: Igitipinǝ gèkena bítan yè. Beee yǎnzi wà tó kpà Yoda baa guu pinε Abeli Igitipiti.

12 Len Yakubu nénɔ kè le lán à ónne nà.

13 Aɔ à gè sè wà gàao Kanaa bùsun, ben aɔ à v̄i Makpela bura gbèwɛɛ kè Ibraĩ lù Iti bori Eflɔnua mirawɛɛ ũu guu Mamare ɔfântɛɔɛ kpa.

14 Kè Yusufu a de v̄i à yãa, à liara à tà Iyipiti kɔn a v̄iɔ kɔn gbɛ kè aɔ gaa zene à de gè v̄iɔ n̄ píngi.

Yusufu náanekpana a v̄iɔ

15 Kè Yusufu v̄iɔ è n̄ de gà, ben aɔ bè: Tó Yusufu íbete kpàwao, ben à yezi à à zaaa kè wá kenne píngi f̄ia bowe s̄ó né?

16 Ben aɔ lékpásá kenne wà bè: Le n dee kpé à ga à bè

17 wà onne ñ wa taari kɔn wa durun-o kēwe, zaake à zaaan wá kenne. N yã nna! Ñ wa taarinɔ kēwe. N de Luda zɔblerinɔn wa ũ. Kè wà yã pì ò Yusufune, ben à ɔɔ d̄ɔ.

18 Ben à v̄iɔ mò a kiia aɔ kùe à aezi aɔ bè: N zɔnɔn wa ũ.

19 Ben Yusufu bèñne: Àton v̄ia kero. Ludan ma ũs?

20 Á yezi à à zaaa keme yã, ben Ludaa liè à maaa ũ, le à e à gbɛnɔ mì sí pari lán èe kee nà tia.

21 Àton v̄ia kero. Mé a gwa kɔn a nénɔ. Ben à náane kpàñma à n̄ làakari kpàe.

Yusufu gana

22 Yusufu kú Iyipiti kɔn a de bedeeno ai à kà wè basɔro akuri.

23 À wée s̄i Eflaimu swákpɛenɔle, ben à wée s̄i Manase né Maki nénɔle d̄ɔ.

24 Ben Yusufu bè a gbɛnɔne: Ma ka gana. Luda bé eé mó d̄ɔale à b̄ɔao bùsu kèn à gáao bùsu kè à à lé gbè Ibraĩne kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo guu.

²⁵ Ben Yusufu tò Isarailinɔ la dàare à bè: Gurɔɔ kè Luda é mó dɔale, à ma wánɔ sée à bɔɔ guu kèn.

²⁶ Yusufu wè basɔɔro akurideen à gà. Ben wà ẽzẽ kè è tó gè vāroo màma à gèa wà dà àkpati guu Igipiti.

Luda yá takada kǝn Bokobaru yáó
The New Testament and portions of the Old Testament
in the Bokobaru language of Nigeria

copyright © 2005 SIM International

Language: Bokobaru

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

c31548a1-5316-53c2-be42-674e0e4c5ae5